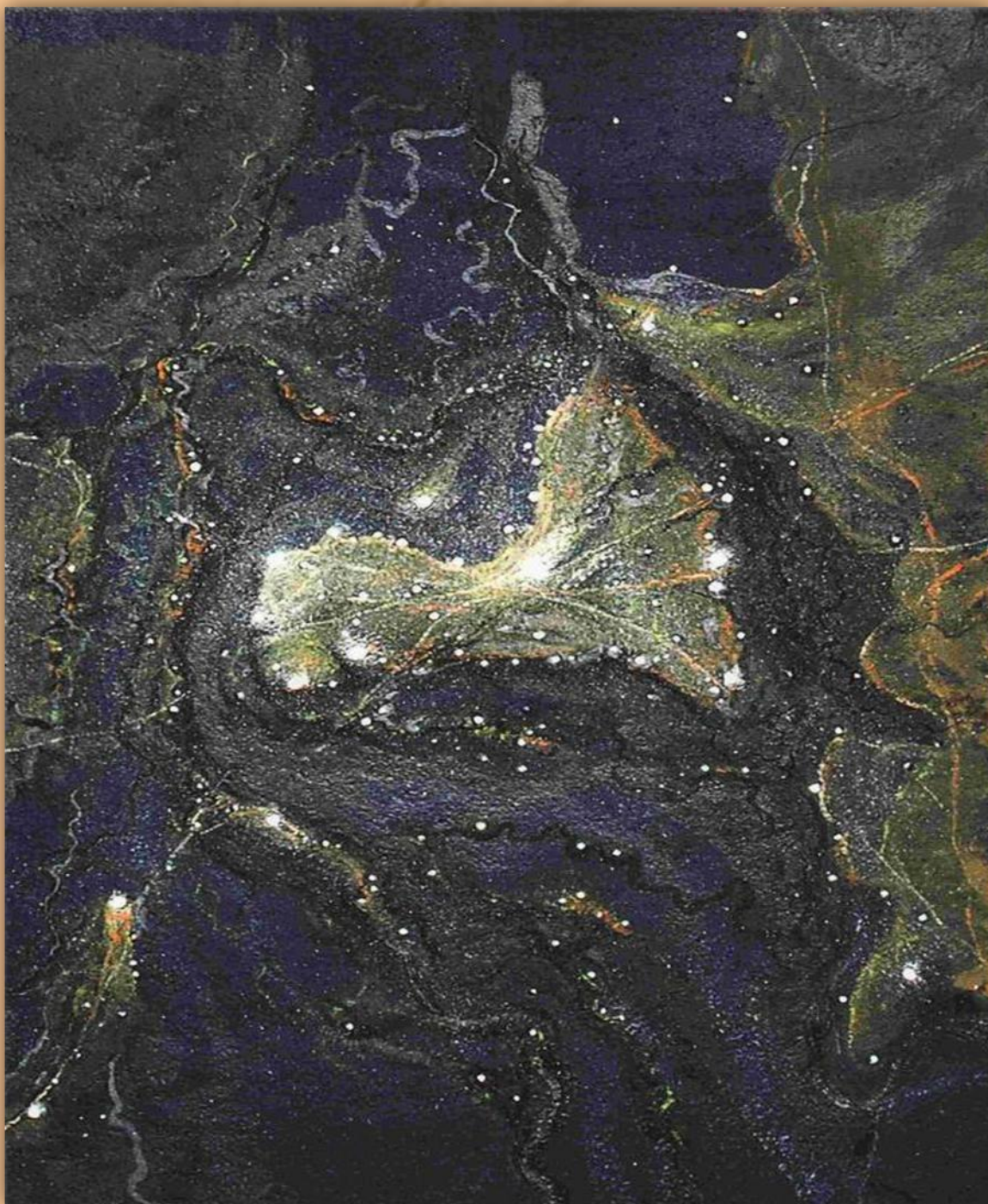

VÝSTUP ZE SEMINÁŘE

O PRAKTICKÉM ROZVOJI OBČANSKÉ SPOLEČNOSTI NA OBECNÍM ZÁKLADĚ

KTERÝ SE KONAL V OLOMOUCI 13. - 15. LISTOPADU 2009

OBSAH

Výstup ze semináře.....	1
Úvod	
Petr Hradil	3
Sobotní harmonogram semináře	4
Historická paměť a duchovní bohatství národa Anežka Janátová	5
Družstevnictví jako cesta rozvoje lokálních společenství a prosperity RNDr Naďa Johanisová, PhD	8
Baťův fenomén	
Jiří Jabůrek	16
tso v praxi.....	19
Trojčlenný sociální organismus, Stárnoucí peníze, místní měna a ekonomika Zdeněk Mojmir Pospíšil	22
Človek a Spravedlivost (alebo východisko z krízy) Lubor Perháč	35
Vnitrostátní offset	
Petr Czasch	36
Zdraví jako společenská potřeba? Jaroslav Škvařil	44
Nezaměstnanost - problém sociálních oblastí Ing. Jiří Rudolf	49
Volná diskuze	51
Občerstvení.....	59
Sdílení - tanec a zpěv	60
Prodej knih.....	60
Napsali o nás	62
Zajímavé odkazy.....	63
Srdečně Vás zveme na další semináře	65
Nadělme si SVOBODU!.....	66

ÚVOD PETR HRADIL

V listopadu od 13. - 15. listopadu 2009 proběhl v Olomouci seminář o praktickém rozvoji občanské společnosti na obecním základě s názvem „Význam duchovní iniciativy v rovině bratrství - družstevnictví - společenství“. Pro Občanské sdružení pro Trojčlenný sociální organismus, zabývající se organizací sociálních vztahů na úrovni politiky, kultury a ekonomiky, bylo důležité poskytnout účastníkům semináře různorodý pohled na sociální oblast a informovat o skutečnostech, které mohou sehrát významnou úlohu v jejich osobním i společenském životě. Například na to, že síla osobnosti a lidskosti dokáže velmi účinně působit ve prospěch soudržnosti a podpory třeba i v podnikatelském světě, pokřiveném většinou prospěchem a penězi a o tom, že sféry politiky, kultury a ekonomie mají své zákonitosti a je potřebné o nich vědět a moudře je uplatňovat.

Hlavním záměrem semináře bylo informovat veřejnost o principech sociální trojčlennosti, kterou lze bez nadsázky nazvat novou podobou lidského soužití. Poněkud nezvyklý a veřejnosti málo známý pojem Trojčlennost sociálního organismu je ve světě daleko rozšířenější a hovoří o něm i významní světoví politici, jako například Nicanor Perlas a Hillary Clintonová.

Sérii sobotních přednášek ukončila diskuse, která následně pokračovala v přilehlých restauracích. V neděli se program semináře odvíjel v duchu pracovních skupin, z nichž jedna se věnovala nepodmíněnému příjmu, druhá sociální trojčlennosti. Padla řada otázek a odpovědí, zazněly osobní výpovědi a životní zkušenosti.

Závěrem lze jen říci, že i podle reakcí a ohlasů přinesl seminář účastníkům obohacení, cenné informace a nová přátelství, z nichž se může zrodit silná budoucí spolupráce. U nás to tak bylo! Ve vzdělávací a osvětové činnosti budeme dále pokračovat sérií dalších seminářů, z nichž první, s názvem Decentralizace proti centralizaci a transparentním samosprávným obcím, proběhne 19. - 21. 3. 2010 v Olomouci. Je potřebné, abychom vzájemně poznávali příčiny a důsledky globalizací zatížených vztahů a na základě pravdivého poznání uvažovali o skutečných a systémových změnách. Je také více než potřebné podnítit zájem o věci veřejné a získat „kritické množství“ spolupracovníků pro uskutečnění praktických kroků přinášejících stabilitu, prosperitu, lidskou důstojnost a svobodu.

Petr Hradil, Občanské sdružení pro Trojčlennost sociálního organismu, www.tso.cz email: petr@tso.cz .

SOBOTNÍ HARMONOGRAM SEMINÁŘE "VÝZNAM DUCHOVNÍ INICIATIVY V ROVINĚ BRATRSTVÍ - DRUŽSTEVNICTVÍ - SPOLEČENSTVÍ"

Čas od	do	Délka	Kdo, co	Téma
9:30	9:45	0:15	Petr Hradil	Zahájení semináře
9:45	10:30	0:45	Anežka Janátová	Historická paměť a duchovní bohatství národa
10:30	11:45	1:15	Nada Johannisová	Družstevnictví jako cesta rozvoje lokálních společenství a prosperity
11:45	12:00	0:15	Jiří Jabůrek	Baťův fenomén
12:00	12:20	0:20	Přestávka s vegetariánským občerstvením	Osobní blaho a sdílení
12:20	12:25	0:05	Anežka Janátová	Rozcvička
12:25	13:25	1:00	Zdenek Mojmír Pospíšil	Trojčlenný sociální organismus
13:25	14:55	1:30	Oběd	Osobní blaho a sdílení
14:55	15:05	0:10	Houslový hudební vstup	Jiří Bránka
15:05	15:50	0:45	Ľubor Perháč	Nepodmíněný příjem
15:50	16:05	0:15	Jiří Jabůrek	TSO v praxi
16:05	17:05	1:00	Petr Czasch	Vnitrostátní offset
17:05	17:20	0:15	Přestávka	Osobní blaho a sdílení
17:20	18:05	0:45	Jaroslav Škvařil	Zdraví jako společenská potřeba?
18:05	19:05	1:00	Večeře	Péče o osobní blaho a možnost sdílení
19:05	19:50	0:45	Zdenek Mojmír Pospíšil, Petr Hradil a Aleš Musil	Stárnoucí peníze, místní měna a ekonomika
19:50	21:50	2:00	Krátká představení aktivit účastníků, volná diskuse	Sdílení

HISTORICKÁ PAMĚŤ A DUCHOVNÍ BOHATSTVÍ NÁRODA ANEŽKA JANÁTOVÁ

Pracuje desítky let jako klinická psycholožka, věnuje se pedagogické, psychoterapeutické činnosti, přednáškám a vedení mezinárodních sympozií. Několik let působila jako ředitelka Jedličkova ústavu, odtud cíleně odešla do Švýcarska, kde prací klinické psycholožky vydělala na pozdější venkovské sídlo akademie Tabor v Nové Vsi nad Popelkou. Podařilo se jí uskutečnit mnohaletou myšlenku alternativního školství u nás (waldorfské školy a školky) a počátek začleňování postižených lidí do společnosti.

V roce 1996 vedla Institut pedagogiky volného času při UK, který se přerodil v samostatný subjekt Akademie sociálního umění Tabor, napojený na mezinárodní síť Konference pro léčebnou pedagogiku a sociální terapii, mající své těžiště ve vysokých školách německy mluvících zemí. V Akademii Tabor vyučuje: Člověk jako tvůrce vlastního osudu, Prostor a čas – dimenze lidské existence, Sociální handicap, Logoterapie, Dramaterapie, Biografie.

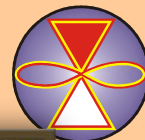
PŘEDNÁŠKA:

Byla jsem u aktivity, kterou Aleš nese v duši již velmi dlouhou dobu. Přidal se k němu Petr a je to téma, které je živé téma právě v těch našich rozměrech středoevropského už řadu století.

R. Steiner snášel z duchovního světa to, co na zemi už klíčí. A to, co na zemi klíčí dlouho, je skutečně sociální otázka. Tak jak se vyvíjí dějinně lidstvo, tak ta otázka zraje čím dál tím víc a RS hovořil o tom, že když tato sociální otázka nebude vyřešena, tak přicházejí na svět velké katastrofy.

To, co žije kolem nás dneska, tak vidíte, že Svědkové Jehovovi mají v Hollywoodu veliký úspěch, točí se tam jeden katastrofický film za druhým, moc se mi to líbí, říkám si, kam až se nechají lidé vyděsit. A nechají se vyděsit. Třeba ten poslední hit s ptačí a prasečí chřipkou, já bych řekla, že blbství kvete svým nejmohutnějším rudě fialovým květem a musíme dělat všechno proto, aby nepřineslo plody. Protože ty plody znamenají, že **když lidi mají strach, tak sebou nechají manipulovat, ale manipulovat opravdu v tom nejhorším slova smyslu**. Protože proti prasečí chřipce je navrženo očkování, ale očkování tak, že se vpíchne pod kůži čip, a ten čip tam zůstane, aby člověk žádné chřipky nedostal. Před krátkým časem koupil stát, ve kterém žijeme očkování proti prasečí chřipce, a nějaký asistent to zkusil na morčatech, jak to dobře funguje. Všechna pochcípala. Když zkoušeli, co všechno tam bylo obsaženo, tak zjistili, že tam byly mutace několika virů. To jsou všechno důsledky toho, že nemyslíme, že jsme vyděšení k smrti a že stále koukáme, kdo přijde a kdo nás zachrání. **V českých dějinách máme řadu příkladů, co dokáže jednotlivec, který se zbaví pocitu strachu. Nebude pro nás jiné východisko, než začít s duchovním poznáním**. Dr. Walter Kugler, který vede archív Rudolfa Steinera, zároveň přednáší jako profesor na Oxfordské univerzitě, mi vyprávěl, že se vždy začátkem nového školního roku sejdou všichni profesori a společně pojí. A rektor univerzity mu řekl, že k němu posadí mladou pěknou profesorku, ale upozornil ho, že tato mladá profesorka mu bude klást otázky. A tato mladá profesorka se ho zeptala: „Říká se o Vás, že jste anthroposof. Co vy na to?“ A Walter Kugler, který je velmi chytrý pán odpověděl: „A Vy ještě nejste?“ Nato se mezi profesorským sborem na Oxfordu rozproudila krásná debata, co to anthroposofie je.

My víme, že každý je schopen uchopit něco z celku, ale to co udělá, když si něco z celku vezme, že si to běžně někam zahrabat. Nebo s tím běží někam na stranu a tam křičí, že má celek. To se nám bohužel děje, protože jsme lidé, kteří ještě nedospěli k celostnímu myšlení. Já schválně říkám celostní myšlení, abych to odlišila od toho, co je za myšlení považováno. Jinak je to zcela lidské, to celostní myšlení. Protože člověk je k tomu přímo vyzván. Ale když to vezmeme nikoliv jenom jako nějakou nadstavbu, tak zjistíme, že opravdu ten náš mozek může zrcadlit nejvznešenější duchovní myšlenky. A když je dokáže zrcadlit, tak naše srdce začne hovořit. A když začne naše srdce hovořit, tak celý člověk začne žít. Ale ten počátek je, že opravdu ty duchovní myšlenky do té nejmrtvější části člověka přinášejí skutečný duchovní život. A ten skutečný duchovní život pustí kořínek do srdce člověka, které najednou začne žít. A tím má prostor lidská duše. Proč Rudolf Steiner dal průpověď Základního kamene? Protože v každé části oslovuje lidskou duši. V každé části říká, lidská duše žiješ a pokračuješ kde? Psychologové dnes tvrdí, - a říkám to zcela vědomě z vlastních řad - že v člověku probíhá pouze jakoby výměna dostředivého a odstředivého nervstva, a že je to pouze chemie lidského těla. Tak to je blbost, které kdo uvěří, má velkou smůlu. Lidská duše je bytost. Živá bytost. A kdybychom ji neměli, tak jsme mrtví a můžeme se pohybovat klidně třeba 90 let dozadu. Co to je vlastně ten skutečný život? A život sociální? To je přímé téma toho území, které jsme si k našemu životu vybrali. Je to téma, kde lidi začínají tušit, že tomu společenství, které se vytváří, jde o něco víc, než jenom o to, jak vydělat peníze, jak se dobře vdát nebo oženit, jak se dobře napapkat, že tomu společenství jde o nějakou ideu, která harmonizuje všechny části člověka a harmonizuje je v souvislosti se všemi duchovními pohledy. To je ten základ.

Když půjdeme dějinně např. ke kněžně Libuši, tak můžeme říct, že uděláme seminář o českých, moravských a slovenských dějinách, protože Slováci k tomu patří jakbysmet, a my k nim patříme jakbysmet, protože tam jsou souvislosti s andělem řeči a jazyka jsou velice hluboké. Ale to nebudu rozpovídat, protože to bychom tu byli dlouho. Začnu o té sociální trojčlennosti. Sociální trojčlennost není namalovaný trojlístek. Sociální trojčlennost je skutečný život v každém okamžiku. Je skutečný život, kdy si uvědomuji, co kdy dělám a proč to dělám. S kým to dělám a jak to dělám, už vyplyne z toho jasného vědomí. Můžeme si malovat grafy - uvedu takovou malou

epizodku – když jsem byla mladá, tak jsem byla velmi blbá. Protože jsem si myslela, že něco chytrého napíšu, někdo si to přečte a ten řekne, tak to má být. Tak jsem psala a psala no a nic se samozřejmě nestalo, až jsem pochopila, že problém je ve mně. A vědci, mezi kterými jsem pracovala, mi říkali, no víte, to co jste napsala je taková pěkná esej, ale není to vědecká práce. Tak jsem pozorovala, co považují za vědeckou práci. Tu vždycky někdo vyskočil k tabuli a začal malovat čtverečky. Když jsem položila otázku, proč malují čtverečky, tak začali malovat kolečka. A když jsem položila otázku, proč malují čtverečky a kolečka, tak to střídali. Tak malovali čtverečky a kolečka a občas nějaký trojúhelníček a vždycky mezi tím nějaké šipečky. Toto předmětné myšlení je mrtvé myšlení. Jakmile začneme malovat čtverečky, kolečka a trojúhelníčky, tak to můžeme zabalit. Myšlení sociální trojčlennosti je myšlení živé. Sociální trojčlennost byla uskutečněna na Táboře, to je mé rodné město. Tady se musím vzpřímit, protože to je město, které vzniklo z naprosté duchovní zpovědi a z rozhodnutí se pro uskutečnění této duchovní svobody v každodenním životě. Lidé se rozhodli, že končí se vším starým, nechali to projít ohněm a šli na horu Tábor, na hradiště a tam založili tu svou osadu. Potom tam přišel Žižka a dodal tomu jiný řád. Ale ten počátek by takový, že skutečně tam byly ty dvě kádě a tam dali všichni jmění a to jmění obhospodařovali k prospěchu všech. Spolupráce byla taková, že dnes se staví tvůj dům, zítra to bude můj dům a mezitím to postavíme všechno. Ti ostatní, zatím co tihle budou stavět, budou pro ně připravovat jídlo, ti budou dělat tohle. Bylo to z potřeby vnitřní a nikdy nechybělo to, že se sešli a poděkovali Bohu a to, že s ním žili ve spojení.

Pokud duchovní bytost, a to je každý z nás, zapomene, odkud přišel, kdo je a kam půjde, tak to končí. Tak to začne malovat čtverečky, kolečka a trojúhelníčky. Dokud člověk ví, že tady je ve spojení, že skrz něj prochází trojčlennost, že on tady má duchovní poslání, ale duchovní poslání nemůže být, že bude chodit a říkat duch, duch duch, duch duch, duch duch. Duchovní poslání, že každé slovo, které člověk vysloví, musí vyjít z ducha, musí být ověřeno naším srdcem. Pak je pravdivé. A o to se snažili bratři na Táboře. Když tam přišel Žižka, tak tam začal malovat čtverečky. Tenkrát to bylo nutné. Protože kdyby tam Žižka nepřišel, tak by tam sice chvíli žili, ale pak by se to vše ztratilo. Oni vlastně tenkrát ještě nemohli uchopit, co psal Petr Chelčický, to můžeme uchopit až my dnes. Petr Chelčický vychází z epištoly apoštola Pavla k Efezským, kde píše: „Bojování naše není proti tělu a krvi, ale proti duchovním mocnostem. Proti temnotě pánů věku, věku tomuto, proti duchovním zlostem na výsostech.“

Prosím Vás pěkně, to je tak moderní, to je tak reálné, že dneska v tomto bojování stojíme my všichni, jenže my čekáme, kde a odkud to přijde. Ono to jde skrze nás, skrze naši blbost, skrz to, co kvete v nás a co jsme neuchopili a nezpracovali jasným vědomím. Když člověk začne bojůvky, začne dělit, členit, začne rozdělovat, tak ztrácí životní jiskru, která chce přes každého z nás promluvit, proproudit, tak se ztrácí smysl našeho bytí na zemi. Protože i ten nejposlednější člověk má úkol, kdy jednou zazáří a jenom na nás je, abychom mu k tomu dokázali otevřít prostor. Protože v okamžiku, kdy začneme dělat kasty, kastu těch chytrých a těch méně chytrých a těch otroků, tak jo, tak jsme u Platona třeba. To není špatný. Jenž to je minulost. Nebo můžeme dělat jinou kastu, můžeme být ti vyvolení, to je starý Egypt. My musíme být současní. A my se musíme naučit hledat skutečně bratry. Protože když bude v harmonii to, co je ve sféře srdce, tak se uspořádá i ten život hospodářský. V okamžiku, když z té naší sféry srdce, přijmeme Zemi jako dar, jako živou bytost, kde máme to všechno to, co jsme pochopili v sobě, i z toho celého, co k nám proudí uskutečnit, tak se věci vyřeší sami. A ten celý problém je v našem myšlení. V našem myšlení, které maluje čtverečky, nebo trojlístky nebo a já nevím co všechno, to jsou prosím Vás pěkně konstrukty intelektu. Intelekt je interlegére, mezi ležící, čili ve všech těch pohádkách jenom ten dopravní prostředek, ten kůň, který nás ponese od do, k a zpátky. Člověk musí jít ne před intelektem, ale člověk musí jít k podstatě. A v našich dějinách máme řadu příkladů, kdy tato podstata byla oslovena. Hovořila jsem o Chelčickém. RS říká, že to byl největší nejhlubší, největší pád do materialismu 1840, 1848, že to bylo to nejhlubší, nejstrašnější. A tady vidíte, rodí se Tyrš v Čechách a začíná družstevnictví. RS říká o asociacích, které jsou nutné pro budoucnost. A ty asociace ty jsou, že se dohodneme, že společně tento úkol splníme, splníme ho a dohodneme se, že společně budeme pokračovat v jiném úkolu. A ti se nebudou cítit ukřivdění a ti se nebudou cítit ukřivdění. Dali jsme si úkol, ten jsme naplnili, dali jsme si úkol, ten jsme naplnili, jako život. Není možné rigidně držet se něčeho, co jednou jsem řekla, já to musím přijmout, že jsem to řekla, ale říct, od té doby,

kdy jsem řekla toto, uplynul čas, v němž jsem poznala toto. A teď to, co jsem říkala tenkrát, obohacuji o to, co vím dneska. Můžu v té nejvyšší rovině držet tu svou pravdu. Tam se nemění. To je, že jsem duchovní člověk tady na zemi. Ale v těch konkrétních životních věcech je proces, a sociální proces je nejnáročnější vůbec proces, do kterého člověk vstupuje. Který není o těch ostatních, který je o mě. Který je o mém sobectví, který je o tom, kde teda se vymezují, vyčleňují. Tohle je teda moje, do toho mi nemluvte. Samozřejmě člověk má potřebu někde se vymezit, ale dá se o tom o všem hovořit. A ten rozhovor, který přitom vzniká, v té asociaci, ten uspořádává všechny její poměry a ten její rozhovor by neměl nikdy zapomínat na to, že byl z Ducha.

Všimněte si, že když cokoliv začnete, jaké Vám začnou přicházet otázky. Kde na to vezmeš, kolik to bude stát, co z toho bude. To jsou všechno otázky, které jdou po hmotných, viditelných výsledcích. Ale víte, čtete Fausta, to je taková druhá bible od mých šestnácti let. Tam je nádherná scéna. Tam přichází Mefisto s Faustem na císařský dvůr. A na císařském dvoře už je bída. Všichni chodí za císařem a chtějí od něj, tohle mi dej a tohle mi dej. Nemám, říká císař. Nemám, máme dluhy, veliký dluhy máme. A Mefisto, který napřed nastavil nohu šaškovi, že ten se zabil, tak nastoupí namísto šaška u císařského dvora. A z toho šaška se stane ministrem financí, protože jako šašek navrhne císaři, že teď uděláme něco, co ještě nikdy nikdo neudělal. Všechno zlato a bohatství v zemi patří tobě. A tady vidíte první tragický omyl, který dal Mefisto. Patří té zemi, na které žije ten národ, patří tomu, výsostně vody patří tomu. Ne! Ta země pro lidstvo jako celek. A on řekne, patří Tobě. Tak ho tam necháme v zemi a na to bohatství budeme tisknout peníze. A natisknou si peněz, kolik chtějí, a bude je rozhazovat a všichni budou spokojeni. Ale jak dlouho, až dojde k válce. Prosím Vás pěkně, ten Goethův genius, ten ukázal celé problémy našeho bankovníctví, našeho finančnictví. Ty kampeličky, které jsme slavnostně zrušili, tak to byly kampeličky, kam dávali ti družstevníci nebo ti z těch asociací peníze, aby při přírodní katastrofě nebo jiné katastrofě bylo z čeho. Ale ty kampeličky si obhospodařoval ten okruh lidí, který byl přehledný. To nebyly banky, prosím Vás pěkně, kdyby někdo někomu přičetnému, přičetnému zdůrazňuju, vyprávěl, že si dáte sto korunu do banky, a že když si ji přijdete vyzvednout za půl roku, že budete muset zaplatit dvě stě korun za to, že Vám tu sto korunu, která zmizela, opatrovali, tak byste řekli, jdi k psychiatrovi. A my to bereme jako normální. My to bereme jako běžné, že si dáme do komerční banky nějaký peníze, a že nám z nich budou strhávat a když tam nebudeme dávat ještě víc peněz, za ty peníze a na ty poplatky, tak přijdeme jednoho dne a budeme bance dlužní, když jsme si tam uložili. Mě uniká logika. Ale my do toho vstupujeme. Mohla bych uvést příklady, například v Americe si člověk nechal uříznout hlavu, tu si nechal zmrazit v naději, že až bude medicína tak daleko, tak vytáhne z toho celého člověka a uzdraví ho. To je podobný jako to bankovníctví.

Ale já nechci uvádět tyto příklady. Já chci apelovat na Vás. Když máte iniciativu v sociální trojčlennosti, abyste začali, abychom začali celostně myslet. Kdo jsme, odkud jdeme a kam míříme. Jaký je náš úkol tady na zemi. Abychom hledali ne rozdělování, ale různé aspekty téhož. Protože já samozřejmě doma jsem matka a manželka, ve škole kamarád studentům, který jim může něco říct, stejně tak jako oni můžou říct něco mě. Tady teď jsem ten, kdo Vám něco povídá, a Vy mi můžete říct, já to vidím jinak. Můžete. To je v pořádku. Čili člověk ve svém životě má řadu rolí, řadu aspektů, ale nesmí zapomenout, po čem chodí, co ho živí, co živí skrz všechno to, co skrze pot svůj, to je přímo také v Bibli, vydobyl, a co vlastně jako strava, nejen chlebem živ je člověk, mu z duchovního světa přichází. Takže člověk žije mezi tím impulzem, který stále je otevřen a proudí. Mezi tím, co už skutečně je na zemi a mezi silou a aktivitou vlastního srdce, které dokáže obejmout všechny, ať jsou sympatičtí nebo nesympatičtí, protože všichni jsme ve stejné době na zemi a každý z nás má nějaký duchovní úkol, který někde uskutečňuje.

Otázka: Jak Vy dokážete, já si myslím, že vy dokážete důstojně bojovat s lidskou blbostí, ale jak to udělat, aby to člověku nesebralo síly.

Odpověď: Vědět odkud jdu, to je jediný.

Otázka: Takže být stále bdělý.

Odpověď: No samozřejmě. O nic jiného nejde. Máme dokonce filozofa, kterého Vám vřele doporučuji. Jiného českého filozofa, ostatní byli mystici. Ladislav Klíma. Zemřel 1928. Ten napsal „Bděllost, toť vše“. Nebo další, co napsal: „Rozhodnutí se ke vznešenosti, duchovní vznešenosti je téma českého národa. No, kde ji máme!“

Vysokému peněžnictví nejde nikdy o peníze, prostřednictvím peněz totiž dochází k systematickému přerozdělení majetku od chudých k bohatým. To je úloha moderních finančních služeb. Většina lidí ve skvěle globalizovaném světě informací pořád ještě málo nebo vůbec nechápe tematiku peněz. Používáme je každý den. Dalo by se říci, že to je nejrozšířenější produkt. Produkt proto, jelikož peníze nejsou Bohem dané. Peníze nejsou univerzální princip. Peníze jsou člověkem vynalezený princip.

DRUŽSTEVNICTVÍ JAKO CESTA ROZVOJE LOKÁLNÍCH SPOLEČENSTVÍ A PROSPERITY

RNDR NAĎA JOHANISOVÁ, PHD

Absolvovala Přírodovědeckou fakultu UK v Praze, později pracovala ve výzkumu a v neziskovém sektoru (ředitelka českobudějovického ekologického informačního centra Rosa v letech 1990 až 1996). Od pobytu v britské Schumacher College v r. 1993 se zajímá o souvislosti mezi ekonomii, ekonomikou a ekologickou krizí a o pozitivní alternativy v této oblasti. Je odbornou asistentkou na Katedře environmentálních studií Fakulty sociálních studií MU v Brně, kde přednáší ekologickou ekonomii. Patří k zakládajícím členům Trastu pro ekonomiku a společnost, vede jeho program Lokální, etické a demokratické ekonomiky. Do češtiny přeložila „Malé je milé“ E.F.Schumachera (2000) a „Zemědělské družstevnictví v Československu do roku 1952“ L. K. Feierabenda (2007). V r. 2008 jí vyšla knížka „Kde peníze jsou služebníkem, nikoliv pánem: výpravy za ekonomikou přátelskou přírodě i člověku“

PŘEDNÁŠKA:

Já si vážím pozvání a toho, že zde mohu hovořit o svém oblíbeném tématu družstevnictví. Od roku 2008 jsem trvale v Brně na katedře environmentálních studií a učím tam předměty ekologická ekonomie, ekonomie a životní prostředí. Snažím se učit studenty pochybovat o těch zjevných pravdách jako je ekonomický růst a volný obchod a také se snažím dát lidem ekonomické alternativy. Jinak se přiznám, občas maluji nějaká ta kolečka a čtverečky, trojúhelníčky moc ne. Od roku 1993 často jezdím do Británie. V roce 2001-2002 jsem byla rok ve Skotsku, kde jsem dělala výzkum ekologických nebo ekonomických alternativ. Do toho spadají místní nebo komunitní měny, nějaké etické banky, bezúročná banka, farmářské trhy, nebo takové ty systémy bedýnek, komunitou podporované zemědělství. Třeba tu farmu vlastní majitelé, kteří jsou zároveň spotřebitelé. Já také spolupracuji s časopisem „Sedmá generace“, což je takový menšinový časopis. Čte ho asi 1000 lidí, vydává to Hnutí DUHA. Já tam mám momentálně seriál o tak zvaných ekonomických disidentech, protože si myslím, že v historii byla řada lidí, kteří nesouhlasili s převládajícím neoklasickým modelem a začínám tu historii objeovat i u sebe, takže jí říkám ekonomičtí disidenti.

Vrátím se k těm alternativám. Mě šlo o to hledat, jak dál, protože ten komunismus nebyl nic moc, kapitalismus taky nic moc, tak něco jiného. Zjistila jsem, že řada těch iniciativ, se kterými jsem se setkávala, měla družstevní formu. Já jsem tehdy o družstvech věděla asi tolik, co každý. Měla jsem to spojený s těmi JZD, která fungovala za komunismu. Já jsem navštívila asi padesát iniciativ a podniků ve Velké Británii, jedna z nich byla Laurieston Hall ve Skotsku, což byl takový starý dům, který si koupila skupina mladých lidí a ti ten dům vlastnili jako družstvo. Bylo to takové bytové družstvo, trošku jiné, než jak známe tato družstva u nás, mnohdy velké entity bez ducha. Tohle byla skupina lidí, kteří něco vlastnili, něco měli společného. Ze začátku měli všechno v jedné „kádli“, ale potom se domluvili a trochu se individualizovali, ale přesto měli spoustu společných prostor jako třeba hrací prostory nebo prací prostory, takový obchůdek a část věcí měli společně. No a tak mi postupně docházelo, že by družstevnictví mohlo patřit k takové alternativě, nebo je i nějakým způsobem zabudováno do nějaké té alternativy, kterou hledám. Další příklad: setkala jsem se s člověkem z vydavatelství Zed Books, které vydává zajímavé knížky. Víte, že řada té knižní produkce je v současné době spíše na zisk než na cokoli jiného a tohle bylo nakladatelství družstevní. Nakladatel mi říkal: „Naším cílem není primárně zisk, ale naším cílem je vydávat ty knížky“. Samozřejmě, že musíme taky nějak žít, takže nám o ten zisk také jde, ale až na druhém místě. Takže jsem se postupně seznamovala s touto trošku jinou ekonomikou v Británii, kde lidé neprožili komunismus a nacismus, takže oni přímo navazovali na kooperativní socialismus 19. století. Vyvrcholení té mé proměny, na něž mělo vliv prostředí, bylo, když jsem se ocitla v knihovně Plunkettovy nadace, což je taková malá nadace sídlící nedaleko Oxfordu a v té knihovně jsem požádala o literaturu o družstevnictví z Československa. To jsem se začala zajímat, jak to vlastně bylo u nás v té historii. Teď přede mne postavili texty z roku 1906, 1920, 1945, vždycky to, co se dostalo do těch mezinárodních časopisů o družstevnictví. Takže tam byla ta historie jako na dlani. Já jsem tam četla o tom předválečném družstevnictví a zjistila jsem, že ta alternativní ekonomika už tu vlastně byla. Dokonce byla u nás a bylo to tu daleko lepší a zajímavější, než v celé Anglii nebo Británii. A mimo jiný jsem tam objevila knížku, také v angličtině, a zjistila jsem, že to psal člověk u nás před válkou velmi prominentní, a že musel zřejmě emigrovat, po válce emigrovat. To jsem postupně zjišťovala z těch střípků, které jsem v těch několika dnech dávala dohromady. Jmenoval se Ladislav Feierabend. Tehdy jsem to

jméno slyšela poprvé. Tak jsem zjistila, že musel uprchnout před Hitlerem, pak jsem zjistila, že ta knížka byla napsaná v Americe o tom družstevnictví, aha, tak to pak musel uprchnout před komunisty. A tak jsem si říkala, že o tom bych se ráda dozvěděla něco víc, protože ta jeho knížka, on říká zemědělské družstevnictví, ale de facto to bylo venkovské družstevnictví včetně těch kampeliček a podobně. Ta knížka byla pozoruhodná. Ona líčila takový zmizelý svět, o kterém my jsme se nikdy neučili, o kterém jsem já neměla ani ponětí a mě tam bylo docela do breku, říkala jsem si, že jsem byla jakéhosi dědictví zbavena. Tak jsem tam byla zahlcena hromadou těch textů, něco jsem si tam okopírovala, měla jsem málo peněz a nemohla jsem to v té krosně odvést domů. No a pak jsem si říkala, že tu knížku bych docela ráda přeložila zpátky do češtiny. Protože tam byl takový apel, že družstevnictví žije a bude žít a je to základ demokracie a záruka spolupráce mezi lidmi. To psal pro nás, i když to psal v roce 1952. Pak jsem přijela domů a tam jsem zapomněla. Jak to přeložit, jak to vydat a tak to začalo zapadávat prachem, jak má člověk další úkoly.

A pak jsem jednou na půdě otevřela nějakou krabici, kde byly starý šaty po mojí matce, a říkala kamarádka, tak si to vezte, maminka říkala, že už to nosit nebude. A jedna kamarádka si oblékla takový zelený šaty, které jsem si pamatovala ještě z dětství na mamince, takový pletený zelený šaty. A tak jsem mámě volala. A říkala: To jsou šaty, co pletla snacha toho ministra? On Feierabend byl také ministr. Jakého ministra? Feierabenda. Já jsem říkala: My jsme ho znali? Takže se ukázalo, že jsme znali jeho snachu a synovce, kteří žili v Praze. Tak mi maminka dala jejich adresu a já jsem je navštívila. Oni mi dali kontakt na děti toho Feierabenda, kteří s ním tenkrát utekli lodí do Hamburku. To jsou lidi, kterým je dnes kolem osmdesátky, tak jsem jim poslala nějaký ty svoje články a potom byl vlastně výsledek, že nakonec mi zavolal syn, ten profesor z Kalifornie a říkal: To bychom moc rádi vydali. Takže přispěli na vydání knížky a takhle vznikla knížka Československé zemědělské družstevnictví do roku 1952. Já tu knihu dám kolovat, když tak se podívejte na schéma, jak to družstevnictví bylo bohatě strukturované, kolik tam bylo střešových organizací. To se ale týká jen zemědělských družstev, což byla jen podmnožina toho celkového družstevního hnutí u nás. Dokonce u nás to bylo nejlepší v Evropě, ten způsob organizace družstev. A to už je co říct, protože celá Evropa byla koncem 19. století a počátkem toho poloviny 20. století v tomto směru velmi vyspělá. Takže to byl můj osobní úvod, jak jsem se k tomu dostala. Nedávno běžel v televizi dokument, jmenoval se „Děti našich rodičů“, byl to životopisný film o Feierabendovi, točil ho jeho vnuk. V tom filmu se mluví o také družstevnictví.

Ještě se vrátím k té historii. Jeden z důležitých principů je, že se stírá rozdíl mezi klientem a producentem, dělníkem a majitelem podniku. Abychom si to lépe představili, tak třeba to vydavatelství Zed Books – tak tam výrobci byli totéž co členové a byli totéž co vlastníci. Ne totéž co klienti. To znamená, že deset lidí se dá dohromady, jsou tedy vlastníci, každý vloží svůj podíl, něco začnou vyrábět, teď jsou zároveň producenti a jsou všichni členy. Je tam ten princip - Jeden člen, jeden hlas. Takže to jsou výrobní družstva, kterých je u nás něco přes sto. Často jsou to menší jednotky a řada jich bohužel po revoluci krachla.

Dalším typem je spotřební družstvo, kde se lidé dávají dohromady, aby společně něco nakoupili a pak si to prodávali, takže to vlastní ti, kteří to nakonec kupují. Je to tedy vlastník, který je zároveň klientem. Tady se stírá taková ta dichotomie mezi vzdáleným akcionářem a tím výrobcem, který to vyrábí a koncovým spotřebitelem.

Pak je tu ten základní princip družstev **Jeden člen, jeden hlas**. Ale není to jen základní princip družstev, ale je to také základní princip například obce nebo členů občanského sdružení. Ale není to princip spíš jeden dolar, jeden hlas, když to řekneme metaforicky. Kolik mám akcií, podle toho rozhoduju. Abychom to neviděli jen tak černobíle, tak může být situace, kdy vznikne družstvo družstev. Potom se může stát, že jeden z těch členů, který má družstvo s deseti členy a to druhé má sto členů, tak se dá diskutovat o tom, že každý to družstvo rozhoduje podle toho, kolik má členů. Tak se kooperativní aliance před deseti lety dohodla, že je to možné. Jinak tu ale platí ten princip demokratické ekonomiky, kde ti lidé rozhodují demokraticky. Za naprosto klíčovou považuju tuto zdánlivě nenápadnou věc, a sice že prioritou autentického družstva - já ještě vysvětlím, co je to autentické družstvo - je ta poskytovaná služba, ta činnost. Například pro to vydavatelství je prioritní vydávání knih a ne množení peněz. Nebo dejme tomu, že nějakí zemědělci se dohodnou, že si udělají družstevní mlékárnu, tak i kdyby zjistili, že prodejem té mlékárny by získali spoustu peněz, za které by si mohli koupit bingo hernu, tak to neudělají, protože jejich cílem je prodávat to svoje mlíko především svým členům. Já si myslím, že tento aspekt je velice důležitý, proto se tomuto tématu věnuje moje druhá knížka „Kde peníze jsou služebnícem nikoliv pánem“. Takže když je Vaším cílem vydělat co nejvíc peněz, třeba v akciové společnosti, v jejímž statutu je vydělat co nejvíc peněz pro svá akcionáře, tak vlastně peníze jsou vaším pánem, protože vaším cílem je vydělat co nejvíc peněz. Na druhé straně, když založíte družstvo, správně ho vedete, tak ty peníze nemusí být vaším pánem, vy máte jiný cíle a je to naprosto legitimní. To družstvo je definovaný jako sdružení osob, které se sdružily, aby uspokojily nějaké své kulturní, sociální i hospodářské potřeby. Zase hodně záleží na tom, jak je to družstvo chápáno. Současně je to ekonomická jednotka.

Další princip je: členové mají nárok na podíl ze zisku. Tady se to liší od občanského sdružení a od neziskových organizací vůbec, protože družstvo je výrobní jednotka. Například vydavatelství Zed Books – oni si platí mzdy, ale zároveň mohou mít za rok nějaký zisk, to je legitimní. Potom mají výroční schůzi představenstva, na které se dohodnou, co s tím ziskem udělají, co s těmi penězi budou dělat. Oni používají slovo nadhodnota, ne zisk.

Dobrovolnost, nepolitičnost, nezávislost – tady si můžeme uvědomit, že ne každá asociace, která se jmenuje družstvo je skutečným družstvem. Např. družstva, do kterých byli v padesátých letech nahnáni rolníci, nebyla družstva v pravém slova smyslu nebo to nebyla družstva autentická, protože autentické družstvo musí mít vždy zastoupen

princip dobrovolnosti. Ten náš případ je známý, méně se ví, že snaha o družstva shora byla i v řadě zemí Afriky v padesátých a šedesátých letech. Třeba v Tanzánii – tamní vládce prosadil vytvoření družstev shora a výsledek byl, že když se vláda změnila, tak ta družstva osiřela, protože lidi se v tom neangažovali. Podobně nepolitičnost a nezávislost. Družstva by měla být nezávislá, jejich bohatství je v práci. Ta práce je důležitá, ne sdružení peněz. To znamená, že když si tam vložím hodně peněz, i když to hodně nese tak se může stát, že nedostanu vysokou návratnost. Čili družstva klasicky zápasí s tím, že třeba když je to nějaká výroba, kapitálově vysoce náročná, tak mají třeba málo kapitálu. Vydavatelství je případ, kdy nepotřebujete tolik kapitálu na rozdíl od nějaké sofistikované výroby. Nechci ty principy nějak barvotiskově líčit, ale ty principy jsou ten základ. I v družstvech jsou problémy, na příklad, když je mnoho členů, nedohodnou se, může tady dojít k tomu, že členové řídí družstvo spíše formálně, zvláště když je to velké družstvo. Je potřeba se na to dívat ne naivně, protože problémy mohou nastat. Družstva nepředstavují socialismus, kde hlavní roli hraje stát inspirovaný Marxem, hodně takový od shora dolů a není to zase ani kapitalismus. Dokonce když padla Berlínská zeď, tak mi říkal jeden britský kolega, že přišli odborníci do východního Německa a říkali, „Ta družstva musíte zrušit, to není to právně průchodné.“ A ti družstevní činovníci z Anglie cválali do Německa pomáhat těm socialistickým družstvům, aby zachovali tu svoji strukturu a říkali: „Ne to je v pohodě, družstva taky mohou být v kapitalismu“. Takže je to možná takový družstevní socialismus nebo družstevní kapitalismus. Je to zkrátka jiný přístup a má bohaté kořeny v historii.

Otázka: Často když jsem mluvil s nějakými ekonomy a odkazoval jsem je na to, že by nějaké podniky mohly fungovat na družstevní bázi nebo aspoň na bázi podílnictví, tak říkají, že zkušenost ukazuje, že tyto podniky selhávají, že mají velice malou úspěšnost. S tím také souvisí, což říkají ekonomové, kteří dělají klasickou ekonomickou vědu. S tím také souvisí otázka, která se nabízí, ten náš přechod ke kapitalismu, který se mohl dít různými cestami, například tam mohly být nějaké ty myšlenky při privatizaci, které by zajistily, že právě vlastnictví podniků zčásti bude podílnický.

Odpověď: Dobře. Já bych chtěla nejdříve rozlišit družstvo, kde členové mají právo rozhodovat a podílnictví těch zaměstnanců, kde ti zaměstnanci si koupí akcie toho podniku. Tam pak je nebezpečí, že zaměstnanci nemohou rozhodovat i když mají podílnictví. To byla ta kauza Enron. Tam měli zaměstnanci podíly na akciích. Říkalo se, že když mají podíl na akciích, že se jakoby účastní, ale oni měli ten podíl poměrně malý. Nebyli majoritní vlastníci, čili nemohli moc ovlivnit management, a když firma krachla, tak oni v tom měli své úspory, tak v tomto smyslu se to možná neosvědčilo u těch velkých firem. Ve správně fungujícím družstevním modelu ovlivňují chod družstva členové, kteří uplatňují princip – „Jeden člen, jeden hlas“. Jinak si myslím, že tu není ta zkušenost, že družstva selhávají. Mezinárodní družstevní organizace má asi dvě stě členů, ale to jsou národní střeškové organizace, jsou to řádově stovky milionů členů po celém světě. Je to velmi silná entita. Tam je zase problém, že pokud jsou velký a mají deset tisíc i více členů, musí se management snažit je vtáhnout do děje, aby měla správná poradní funkci a podobně.

V Americe jsou třeba úvěrní družstva také na tomto principu a ty fungují perfektně. Pokud bychom měli družstevní myšlení a uvažovali v intencích ekonomické demokracie, aby co nejvíc lidí mělo co nejvíc kapitálu, ve smyslu přístupu k nějakému aktivu, jak říkají ekonomové. Čili budto může všechno vlastnit jedna nadnárodní firma, anebo může každý něco vlastnit. U nás to poměrně je, protože u nás proběhla ve dvacátých letech první pozemková reforma, takže řada lidí, pokud to není zrovna v pohraničních oblastech, tak každý má svůj les, pole, které pronajímá družstvu a podobně. Toto třeba v jiných zemích neznají. V té mojí milované Británii pozemková reforma neproběhla nikdy a tají se, nedá se poznat v pozemkovém katastru, komu patří ta půda a de facto se šeptá, že pár lidí vlastní téměř všechnu půdu. To je jeden z příkladů aktiv. To samý bylo po revoluci, kdy se uvažovalo, že se upřednostní právo, aby výhodu na obchodu měli zaměstnanci, tak to si myslím, že je takové typické družstevní myšlení. Čili že ten, kdo tam pracuje, by měl mít to aktivum, měl by mít ten kapitál. A země je tím stabilnější, čím víc lidí má přístup k vlastnímu výrobnímu zdroji, není závislý jako zaměstnanec. U nás na vesnici měl téměř každý svou stodolu, kde mohl rozběhnout nějakou výrobu a taky to mnozí udělali. V Británii, kde jsou dál, v horším smyslu, jste závislí na nájmu a jste velmi

zranitelní. Já si myslím, že je třeba argumentovat tím, že bohatství nespočívá v hrubém domácím produktu, ale bohatství společnosti spočívá v co nejrovnoměrnějším rozdělení kapitálu. Když jsem člen družstva, tak mám vlastně svůj finanční kapitál v tom družstvu a to nějakým způsobem řídím.

Otázka: V Řecku jsem se setkal s družstevníky, že každý vlastnil půdu a potom si následně dali oprávnění společně obdělávat tu půdu a společně úrodu dopravit jedním mechanismem a potom zpracovali. Ale půdu vlastnil každý a neměl potřebu vkládat ji do družstva. Pokud ji vložím do družstva, tak přeci právní subjekt je to družstvo a tím pádem je tam stále riziko zcizení půdy třeba tím, že si

družstvo vezme úvěr nebo na sebe vezme jiný závazek, za který potom nemohou zodpovídat jednotlivci. Tedy jaký je ten vztah tady u nás, na Slovensku či v Čechách, jaké jsou tu tendence - dát tu půdu do družstva, kde s ní potom hospodaří management nebo je to tak, nechat si půdu každý sám a potom, když je potřeba se spojit a kooperovat, spolupracovat.

Odpověď: U nás to vzniklo historicky. U nás byli do družstev lidi nahnaní a potom po revoluci buďto se z nich stane s.r.o. nebo družstvo, tak u nás lidi volili raději družstvo, protože cítili, že o tu půdu tak snadno nepřijdou, ale sami už tu půdu obhospodařovat nebyli schopni. To je naše specifikum, že vznikla družstva vlastníků půdy, takže do družstva nevládají peníze ale tu půdu. Máte pravdu, že když se to družstvo zadluží, tak o tu půdu mohou přijít, ale pak je potřeba, aby ti vlastníci aktivně řídili management. Ale realita je taková, že družstva se zadlužují, protože stát jim vůbec nepomohl. Na začátku musela družstva nakoupit drahé stroje, takže to je taková časovaná bomba. U nás jsou v tomto směru družstva velmi zranitelná. To souhlasím.

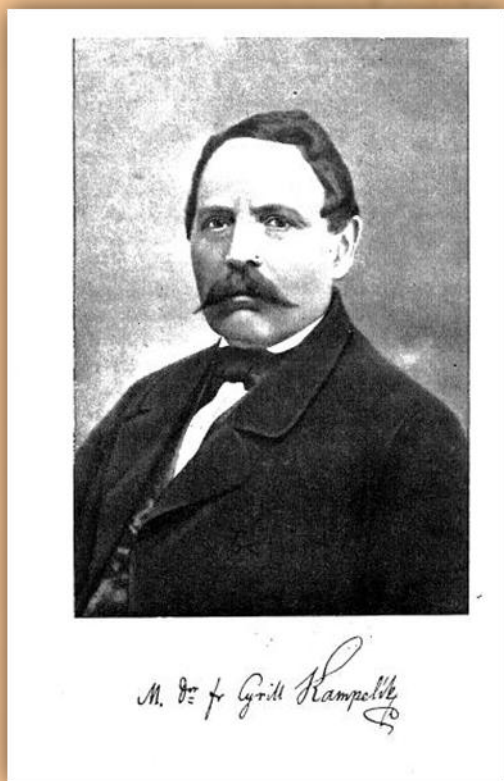
Otázka (přeloženo ze slovenštiny): Chtěl bych ještě upřesnit otázku. Je naše právní vědomí na takovém stupni, abychom uplatnili princip kooperativy, spolupráce. Nejde tu o nějaké naše právní vědomí? Abychom spolupracovali bez toho, abychom nepotřebovali zatím něco mít, nějaký majetek nebo nějaký vklad do družstva.

Odpověď: To asi záleží na každém z nás, na to nedokážu odpovědět. Každý žije v nějakém prostředí a záleží na něm.

Otázka: Já bych se chtěl zeptat, co říkáte na ten model izraelských Kibuců.

Odpověď: Já osobně u těch kibuců vidím, že se hodně vyvíjely, na začátku byly poměrně dost radikální, na jedné straně děti vyrůstaly odděleně od rodičů, což by se mi nelíbilo, na druhé straně tam bylo to přerodělování a dělba práce. Já si myslím, že ten model byl poměrně živý, že má své opodstatnění. Vždy záleží na tom, aby do toho vstupovali lidé dobrovolně a aby byli spokojeni. Oni pak, když se otevřela Evropa, byli tlačeni k takovému komerčnějšímu přístupu, takže tam probíhá krize. Je to zajímavý model, ze kterého se člověk může hodně naučit.

Já tady mám ještě nějaké otázky, například kde se ta družstva vzala. Družstva vychází z toho prastarého principu vzájemné pomoci a svépomoci, takové solidární ekonomiky. Nebo třeba v Africe, jak jsem se dozvěděla od svých afrických studentů, jsou takové spořicí skupiny, každý přispívá měsíčně určitou částkou, je to třeba skupina třiceti lidí a každý měsíc se sejdou a udělají si mejdan a pak si stříhnou a losují a vždycky někdo dostane ty peníze za ten měsíc. Ale on přispívá do toho dál a příště se neúčastní losování. Takže během těch třiceti měsíců všichni dostanou najednou velkou částku. A to je princip, na kterém začínaly v Anglii v osmnáctém století první spořitelní družstva. První spořitelní družstva vznikala tak, že chlapi hodili do püllitru každý týden libru a to dělali dvacet let. Po roce vždycky jeden ten obnos vzal a postavil si z těch peněz skromné obydlí, ale dál spořil s ostatními a během dvaceti let si každý z té skupiny postavil obydlí. A pak to ukončili. A to je přesně ten princip, co je v Africe. Je to ta solidární ekonomika zakotvená ve společenství, o tom mluvil jeden z mých oblíbených ekonomických disidentů, Karl Polany. To byl muž

původu rakousko-uherského, který hledal alternativy v ekonomii, která by neměla ten liberální nátlak. On není příliš známý, ale je docela inspirující. Také o něm v jednom čísle Sedmé generace o těch jeho myšlenkách píšou. On říká, že trh, který je úplně volný, je velmi nebezpečný, je to velmi nebezpečná utopie. Protože každá ekonomika musela být zakotvená ve společenství. Pokud odmyslíme od tohoto obecného základu družstevní myšlenky, tak taková bezprostřednější historie evropského družstevnictví začíná v Británii v devatenáctém století. Tedy nejenom v Británii, ale ta je taková nejznámější. Víme, že tam byla obrovská průmyslová revoluce, a s ní související bída, nezaměstnanost. Objevila se tam spousta myslitelů a vizionářů, jako například Robert Owen, který družstevní myšlení ovlivnil. I když to byla osobnost v jistém smyslu až egocentrická, tak ty jeho myšlenky apelovaly na etiku a vyzýval lidi, aby se dali dohromady v nějakých sdruženích, aby společně začali vyrábět, aby si šetřili peníze, aby nerozdávali nadhodnotu, ale aby ji šetřili a vytvářeli vesničky spolupráce. Že by prostě šli někam a v tom prostoru žili svépomocně, vyráběli si své vlastní věci a podobně. A měla tu jistý úspěch řada družstev výrobních a spotřebních. Byla tu i družstva, o kterých se u nás nesmělo za komunistů mluvit. Také byla družstva v Anglii v městečku Rostdeil, což je dnes předměstí Manchesteru. Byli to vlastně tkalci, které průmyslový systém připravil o práci. To bylo kolem roku 1844, kdy se ovlivnění myšlenkami Owena a dalších rozhodli založit spotřební

družstvo. To spočívalo v tom, že si pronajali nějaký prostor, já jsem tam shodou okolností letos byla, dnes je to takové muzeum. Koupili svíčky, cukr, mouku a ještě pár věcí a otevřeli obchod pro své členy. Nakoupili to ve velkoobchodě, takže jejich cílem bylo nakoupit to levněji, byl to ekonomický cíl, a jejich cílem bylo nakoupit i kvalitní potraviny. Dneska bychom řekli bio potraviny. Dřív se běžně do mouky strouhala křída, takže oni chtěli mouku bez křídly. Tak si opatřili ve velkoobchodu kvalitní potraviny a před vánocemi 1844 otevřeli ten svůj obchod. Na rozdíl od podobných aktivit nekrachli, oni teda krachli jednou, ale pak to družstvo založili znova. Dařilo se jim proto, že nebyli jen vizionáři, ale byli i pragmatičtí, a tak se rozhodli, že ten zisk budou distribuovat, že část budou hromadit na tu vesničku spolupráce a část budou distribuovat a že čím víc u nich bude ten člověk nakupovat, tak potom dostane větší dividendu. Takže tam byl i komerční aspekt. Oni vymysleli pravidla, o kterých docela dost přemýšleli. Každý byl jiného vyznání, takže do těch pravidel zakotvili i nepolitičnost. Takže když jsem vstoupil do družstva, tak jsem odložil to svoje vyznání stranou. Tato pravidla byla velmi vlivná. Ovlivnila například slovenské hnutí spotřebních družstev, i u nás. Ta pravidla obletěla celý svět a začala se družstva množit jako houby po dešti. Ale center, kde začala družstva vznikat, bylo více. U nás byl velkým průkopníkem družstevní myšlenky Cyril Kampelík, tuším na konci padesátých let 19. století. Kampelík napsal představu, jak by mělo vypadat úvěrní družstvo. Toto družstvo oproti bance, je firma, která klientovi půjčí peníze. Úvěrní družstvo jsou lidé, kteří se dají dohromady, každý tam vloží nějaký peníze a ten, kdo potřebuje, si z toho společného balíku půjčí a pak to splatí. Takže je to zase princip vzájemné pomoci a svépomoci. Situace na venkově nebyla radostná, byla tady spousta lichvářů, ostatně dneska je to tak zase. Myšlenky Kampelíka se sice přímo neuskutečnily, ale uskutečnily se myšlenky dalšího muže, a to byl Raiffeisen. Vy určitě znáte Raiffeisenky. Raiffeisen je založil, ještě to byl Schulze Delish, tak ti založili první úvěrní družstva. Byly to městské záložny, kde byli ti bohatší řemeslníci, kteří do toho vložili nějaký kapitál, a zase ručili omezeně, neručili celým příjmem a pak ty venkovský, kde byli chudší lidé, kteří žádný kapitál ani nevložili, jenom pravidelně spořili a zase ručili svou stodolou, polem, domem, vším. Kampeliče ručil ten člověk vším, pak byl ale samozřejmě aktivní v tom představenstvu a hleděl nepůjčit někomu, kdo by to nemusel splatit. Na Slovensku byl například v roce 1846 takový spolek, který fungoval na těchto principech ještě před Raiffeisenem, ještě se k nim nemohla dostat jeho pravidla. Takže je vidět, že Evropa tím žila, nějak to bylo ve vzduchu. Mělo to obrovský dopad. Družstva vznikala ještě za Rakousko-Uherska, ale za první republiky naprosto vykvetly. U nás bylo těch úvěrních družstev tisíce a tisíce. Ladislav Feierabend píše, jak vypadala taková klasická kampelička. Bylo jich asi 7,5 tisíce. Feierabend píše: „Územní působnost kampeliček byla malá, omezovala se převážně na jednu vesnici či farnost. Většinu členů tvořili rolníci, ale nechyběli řemeslníci, drobní obchodníci, vesnická inteligence a dělníci, bohatí a chudí, velcí a malí vlastníci půdy“. To je strašně důležité, že se toho neúčastnili jen ti chudí, ale všichni. Byla to dokonce otázka prestiže, každý ve vesnici byl v kampeliče. „Byl to způsob, jak projevit svůj vztah k obci. Od samého počátku a po celou dobu své existence byly kampeličky velice prosté finanční instituce sídlící často v místním hostinci či škole s vybavením, které se často omezovalo na stůl, několik židlí a trezor. Veškerou administrativu zajišťovali členové kampeličky bez nároku na honorář. Pouze pokladní, který zapisoval příjmy a výdaje a sestavoval účetní rozvahu, obdržel na konci roku malou odměnu, kterou však musela schválit valná hromada. Navzdory své dobrovolnické a amatérské povaze fungovaly kampeličky jako podniky velice dobře“ říká Feierabend, který to mohl vědět, protože on byl po desetiletí vrchním ředitelem Kooperativy, což byla střešová organizace. Byla to jedna ze střešových organizací, které si ty kampeličky vytvořily. Jak jsem říkala, tak když je těch družstev víc, tak je ideální, aby si vytvořily nějaké střešové organizace, které pak za ně společně nakupují. Zisky kampeliček se ukládaly do rezervního fondu. Tedy ty zisky z těch úroků, čili to nebyly bez úročné organizace, když někdo si půjčil, tak platil úrok.

Když částka v rezervním fondu dosáhla určité výše, šel podíl zisku na veřejné účely. Na propagaci anebo na podporu družstevního hnutí. Kampeličky sázely stromy, podporovaly ochotnické divadlo, podporovaly místní školy, tedy na podporu společenství. Jak fungovala elektrická družstva, kterých bylo v roce 1936 asi dva tisíce - obec si postavila vlastní transformační stanici a pak ve velkém nakoupila elektřinu, takže ti členové obce měli elektřinu levnou a ještě dostali množstevní slevu. Družstvo prodalo svým členům nebo odběratelům za velkoobchodní cenu a z množstevní slevy se pak dohodli, co s tím budou dělat dál. A zase tady byl ten zdroj příjmů, který si vygenerovala sama obec, nebylo to od nějakého sponzora Nestle nebo od státu, oni si to vygenerovali sami.

Dalším typem byla skladištní družstva, kde zemědělci mohli uskladnit úrodu například v době, kdy výkupní ceny byly nižší a počkat, až ceny budou vyšší a ta družstva za ně taky ve velkém nakupovala. Ty právě tvořily ty střešové organizace. To znamená, že hodně družstev se dalo dohromady a každý přispěl trošku. A dohromady třeba ta Kooperativa nebo to skladištní družstvo zaměstnalo někoho, kdo jim pomohl zajistit nějaké technické věci. Tady je myšlenka nové ekonomiky, která by měla vypadat tak, že by mělo být spousta primárních družstev ale taky nějaké sekundární, které by ty primární živily a ony za to poskytovaly nějaký servis, jako to bylo za první republiky. Byla také řada zpracovatelských družstev, vinařských, lesních a podobně. To bylo trochu k té historii a teď co ta současnost. Víte, že diktátoři neměli rádi družstva, Hitler, Mussolini, ti družstva likvidovali, ještě horší to bylo za komunismu, kdy byla řada družstev zlikvidována. Udělalo se to tak, že vznikla tzv. Ústřední rada družstev, ze všech střešových organizací se udělala jedna, a kdo neprošel, ten neexistoval. Každý se musel přehlásit, a koho neschválili, ten zanikl a kdo se přehlásil, vzniklo z něho lidové družstvo. U nás existovaly i kulturní družstva, vydavatelství družstevní Práce, na které navázal Odeon, Petřín, Národní divadlo, FOK, vláček - sázavská lokálka tzv. Posázavský pacifik, to všechno byla svého času družstva. Některá přežila líp, některá hůř, zpracovatelská zemědělská družstva byla všechna znárodněna, výrobní jakžtakž přežila. Podle komunismu bylo privátní vlastnictví špatně, družstevní bylo o něco lepší a nejlepší bylo vlastnictví státní. Ale tato družstva nebyla tak docela autentická, protože byla velmi závislá na státu. Dnes ovšem nejsou všechna družstva autentická, a to ani na Západě. Jak jsem říkala, ony můžou ztratit ten družstevní étos, pokud management převezme otěže od členů a pak je to vlastně de facto k nerozeznání od klasického kapitalistického podniku. Já Vám ukážu takový článek, který jsem našla v novinách, je to taky družstvo, ale vypadá to podezřele. Zatím co to autentické úvěrní družstvo v Británii mělo společnou vazbu i podle zákona, musí to být lidi z určitého území nebo podniku, protože ti se pak lépe znají a mohou se lépe dohodnout, komu dát úvěr, tak toto družstvo, které Vám tady ukazují, se obrací na lidi z celé republiky, nabízí velmi vysoký podezřelý úrok. Mně není jasné z čeho ten úrok je, a má tam v názvu anglické slovo Capital - kapitál. Ale vlastně princip družstva je, že podstatná je práce a ne kapitál.

Co se týče těch krachujících kampeliček – to u nás velmi poškodilo pověst družstevnictví. Víte, že v roce 1995 vznikl na rychlo zákon a začaly jako houby po dešti vznikat kampeličky, ovšem problém byl v tom, že ta regulace byla naprosto nedostatečná, ten zákon byl naprosto nedostatečný. Byl tam požadován velmi nízký vstupní kapitál, ale hlavně žádné požadavky na představenstvo. V družstevnictví vždycky ti, co řídí, musí mít nějaké znalosti. V Británii projdou docela složitým školením. Neměly žádnou společnou vazbu, mohly dělat i dceřiné společnosti. Když se podíváte na inzeráty z té doby tak oni třeba nabízelí vyšší úroky střadatelům než těm, kterým poskytnou úvěr. A úvěrní družstvo žije z rozdílu mezi úroky, které platí ti, co si půjčí peníze a mezi úroky, který platí těm, co tam peníze vložili.

Lidi tam tak důvěřivě peníze dávaly. Ovšem v roce 2000 už došlo ke zpřísnění zákona, ale bylo už pozdě, řada těch družstev zbankrotovala, někdy to byly pyramidové systémy, ale někdy byly velmi poctiví, ale to už se jim přestalo věřit, lidi si přišli vybrat peníze. To by zkrachovala každá banka. Já ve své knížce píšu o Chotěbořské záložně, která byla poctivá, měli tu společnou vazbu, startovali pomalu, dotovali to vlastní prací zdarma a právě v roce 2003 se chystali skončit, protože byla tzv. Euronovela, jakýsi zákon, tzv. bankovní direktiva- směrnice, který přicházel z Evropské unie. A ta novela požadovala, aby si každé to družstvo do šesti měsíců opatřilo základní kapitál, to nejsou ani ty vklady, to je kapitál, který se nedá vyjmout a není ani pojištěný. Bylo to asi 30 milionů korun a to oni neměli. V roce 2004 byl skutečně ten zákon schválen, snažili jsme se tomu zabránit. Marně. Mimochodem Británie a Polsko z toho mají výjimku. Dneska jsou součástí Třebíčské záložny, ta má už pobočku i tady v Olomouci. Tak u těch mám peníze, protože jim věřím. Toho člověka znám a prostě jim věřím. Ale jiní se vzdali toho étosu kampeličky, protože ten nový zákon na jednu stranu je nutí k silné regulaci, takže oni jsou dneska regulováni centrální bankou a ti po nich chtějí strašně věci. V Třebíči mají několik zaměstnanců, kteří tvoří jenom ta pravidla, aby uspokojili centrální banku. Oproti Británii, kde ta regulace je taky z nějakého centrálního zdroje, ale tam, když ty kampeličky napsaly, že je to prostě moc tvrdé, tak to bylo zmírněno. Tady je prostě nepochopení toho družstevního principu třeba u těch úředníků centrální banky, kteří jednájí s těmi kampeličkami, jako by byli banka a vlastně je tlačí do role banky. Takže zároveň jim ten zákon umožňuje chovat se přesně jako banka, mít vklady a ukládat je i jinde než jenom ve svém okolí, půjčovat peníze lidem v celé republice a podobně. Je tam snaha o kooptaci a řada těch současných kampeliček se v současné době připodobňuje bankám a ten étos taky jakoby ztrácí.

Výrobní družstva – řada z nich zkrachovala po devadesátých letech, řada přežívá a všechna družstva mají své střešové organizace. Ta střešová organizace výrobních družstev (Svaz českých a moravských výrobních družstev) je neaktivnější, ti mají i právníka, který nabízí pomoc, když chcete založit družstvo a mají zajímavé iniciativy. Podílejí se na různých projektech sociálních družstev, obecních družstev, podíleli se i na publikacích, které jsem přivezla. Jedná se asi o šest knížek vydaných v rámci projektu Podnikání v sociální ekonomice, tady ten Chleborád (*knížka F.L.Chleborád a ti druzí*) je trošku výtah z toho Feierabenda, je to takové trošku nešťastně udělané, protože tam není dobře citované, z čeho to je, ale to takové přiblížení některých těch historických souvislostí. A pak tam máte taky dvě brožurky o sociální ekonomice, což je pojem, který k nám přichází z Evropy. Jak jsem říkala, Evropa byla velmi silná v tom družstevnictví, ne všechna družstva byla kooptována, ne všechna se zvětšila k nepoznání a řada z nich funguje

ve Francii a severní Itálii, kde třeba sto vinařů dělá společně víno, ale zároveň tam mají místnost, kde dělají přednášky a mají svou restauraci. Takže družstevní hnutí je silný i lobbisticky na ekonomické úrovni a prosadilo na evropské úrovni jeden koncept, a to koncept sociální ekonomiky. Je to sociální ekonomika nebo sociální podnikání, tedy něco, co se dnes prosazuje, jsou na to i dotace, mluví se o tom. Ty definice nejsou úplně jasné, většinou se tam mluví o demokratické struktuře řízení, ale to nemusí být nutně družstvo, ale třeba obecně prospěšná společnost. Ten regionální význam - u těch sociálních ekonomik se znova a znova hovoří o regionálním významu, o tom, že by měly být navázány na nějaké místo a etičnost – a také tzv. trojí zisk, tedy šetrnost vůči lidem i přírodě. Čili ta sociální ekonomika je někde mezi ziskovou a neziskovou organizací a zase se zadními dveřmi vrací do té naší společnosti princip vzájemné pomoci, svépomoci ať už ve formě sociální ekonomiky nebo družstev, které tvoří její součást. Ovšem probíhá tu takový zápas, jak chápat sociální ekonomiku, protože u nás není ta kultivovanost, u nás není vzdělanost o tom družstevnictví. Hrozí tam to, že se bude chápat velmi úzce. Jako třeba v Anglii, existuje pojem sociální firma – social firm, jako jenom něco, co má být jakýsi doplněk, třeba jako chráněná dílna, kde pracují postižení lidé, kteří se neuplatní na trhu práce, něco co zaplácne selhání trhu. A to české sociální podnikání se někdy zužuje také jen na takovouto sociální firmu v nejužším smyslu. To je takový konvenční pohled a potom je druhý pohled, že taková sociální ekonomika by se měla rozprostřít a měla by postupně nahrazovat ten systém, který máme a který je neudržitelný.

Já pracuji v organizaci Trast pro ekonomiku a společnost, www.thinkthank.cz, máme tam taky program Lokální, demokratické a etické ekonomiky a každý rok pořádáme takovou akci. Loni jsme pořádali seminář demokratické ekonomiky a udržitelnost. Dělali jsme to formou takového otevřeného prostoru, kdy se program začal tvořit až na místě. Čili všichni byli lektory, všichni byli účastníky. Tam bylo zajímavé družstvo **Zemědruh** na Vysočině, kolega Michal Ruman, takový mladý kluk, které už vychází z toho étosu, to je už post-komunistické družstvo, kteří zpracovávají technické konopí různým způsobem, budou se snažit revitalizovat nějaké budovy v té oblasti a jsou propojeni na místní zemědělce, takže to vypadá zajímavě. Anebo **Kulturní noviny**, to je zase nejnovější družstvo, se kterým jsem přišla do styku, taky jsem jeho členem, dokonce jsem přispěla kapitálově do toho, což je kulturní týdeník, který je družstevně vlastněn.

Dotaz: Co motivuje lidi k práci a pokud by to byly peníze, tak jak motivovat ty lidi, aby vstupovali do toho družstva? Jak podpořit to družstevnictví?

Odpověď: Co motivuje? Každý z nás to má trošku jinak. Co se týče těch úspěšných družstev, se kterými jsem se setkala, tak tam vždycky musí být nějaký mix faktorů. Ideální je, aby to vzniklo zdola, aby se sešla skupina, která má nějaký cíl. Tedy sdružit prostředky a začít sám. Často ten motiv při zakládání těch družstev je, mít nějaké důstojné živobytí a užít se něčím, co považují za smysluplné.

Dotaz: Jak je tedy motivovat ty lidi, tu společnost v České republice?

Odpověď: Já si myslím tou drobnou masarykovskou prací. Já nemám žádnou kouzelnou formulku. Ale jak říká tady paní, je to v našich hlavách. Když se to změní v našich hlavách, tak se to pak změní i kolem nás. Mně to trvalo strašně dlouho, než jsem to pochopila.

Dotaz: Já bych chtěl reagovat na pana kolegu, já si myslím, že v první řadě by měl mít člověk sociální citění. Protože člověk je uvnitř dost tvrdý, sobecký, tak se přece jen pohne do toho, pojďme, založíme tohle a tohle, a budeme mít z toho jenom my prospěch. Pokažd' si ale řekneme, pojďme, uděláme něco hezkého pro nás pro všechny...

Odpověď: Proto tam je ten princip svépomoci, pomůžu sobě a zároveň pomůžu ostatním. Protože každý z nás má sobecké, ale i nesobecké rysy. A ta současná ekonomie jakoby má jen sobecké rysy. Ten životní zápas je o tom, posunout se z toho sobeckého do toho nesobeckého a každý jsme na cestě někde jinde. Řada lidí má sociální citění, empatii. Dnešní doba se tváří, že je to nmoderní, že je to pasé. Já bych doplnila, že vedle sociálního citění máme i citění pro přírodu. Ještě uvedu organizaci, o které se moc neví, sídlí v Bílých Karpatech a jmenuje se Tradice Bílých Karpat. Tato organizace vlastní moštárnu, distribuuje místní produkty a cílem není primárně zisk ani ta služba, ale cílem je podpořit místní vlastníky sadů, aby je nekáceli. A velmi pragmaticky, pokud budou mít odbytu pro ty svoje jablka, která jsou geneticky cenná, tak to nepokácejí. Za pár korun do moštárny dodávají jablka a tak pak vyrábí bio mošt. Oni pragmaticky postavili moštárnu, aby ti lidi mohli jablka prodávat, a teď se tam ty sady množí. Já když se setkávám s těmi etickými bankéři, tak to jsou zároveň vizionáři a zároveň velmi pragmatický a přemýšlejší, jak motivovat finančně i jinak. Asi ti Rochdaleští pionýři uspěli, protože dávali ty dividendy, ten kdo u nich víc nakupoval, dostával větší podíl na zisku. Jsme rozpolcené bytosti, máme i tu sobeckou stránku.

UŽITEČNÉ ODKAZY:

www.knihystehlik.eu

Stránky vydavatelství Stehlik, kde lze objednat knížky N. Johanisové (Kde peníze jsou služebním, nikoliv pánem a překlad knihy L. Feierabenda Zemědělské družstevnictví v Československu do roku 1952).

www.sedmagenerace.cz

Stránky časopisu Sedmá generace, kde si lze přečíst řadu článků N. Johanisové a objednat časopis Sedmá generace, kde vychází její seriál o ekonomických disidentech.

www.dacr.cz

Stránky Družstevní asociace ČR, střeškové organizace družstev u nás. Najdete zde informace o našich současných družstvech, o družstevním muzeu a knihovně a o dokumentech, publikacích a akcích souvisejících s tématem družstev a sociální ekonomiky/ sociálního podnikání.

www.socialni-ekonomika.cz/se-index.php?id=20.

Zde najdete odkaz na kvalitní českou (neredukcionistickou) definici sociálního podnikání podle expertní skupiny NESEA.

www.ica.coop

Stránky Mezinárodní družstevní asociace, sdružující střeškové družstevní organizace jednotlivých zemí s celkovým počtem cca 200 milionů členů. Najdete zde mj. Družstevní principy, vysvětlení konceptu družstva, aktuality, statistické údaje apod. Anglicky.

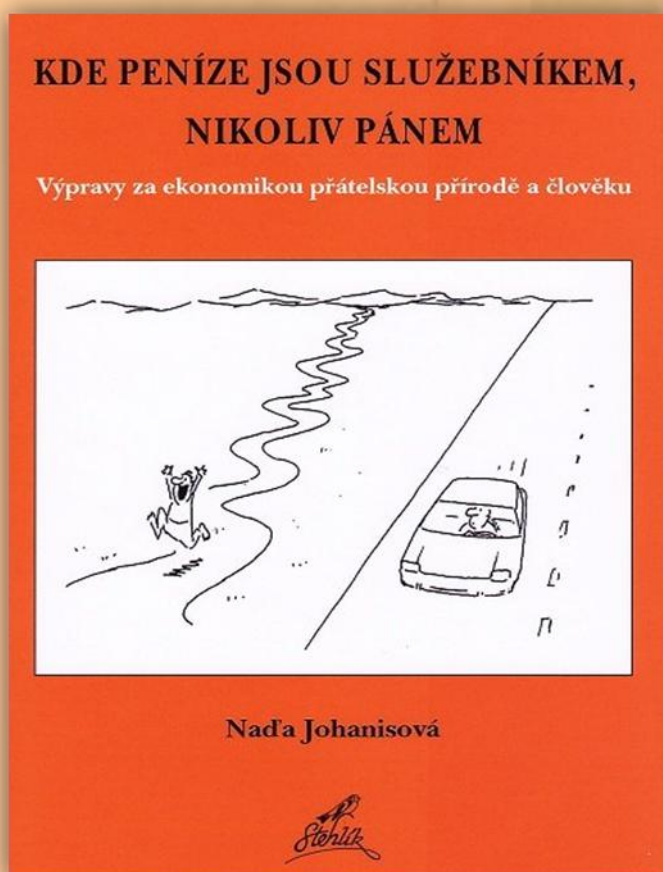
www.kulturni-noviny.cz/druzstvo.php

Stránky českých Kulturních novin, vznikajících na družstevním principu.

**KNIHY NAŠI JOHANISOVÉ VČETNĚ JEJÍHO PŘEKladU FEIERABENDOVY KNÍŽKY ZEMĚDĚLSKÉ
DRUŽSTEVNICTVÍ LZE V ČESKOSLOVENSKU OBJEDNAT NA:**

ivos.stehlik@tiscali.cz

www.knihystehlik.eu

BAŤŮV FENOMÉN

JIŘÍ JABŮREK

Náš nový šéf se snažil ze mě udělat manažera, což mu chvíli trvalo, ale nastal samozřejmě problém, co ti manažeři noví v tom vedení Barumu Continental, kteří vesměs byli duchovní pracovníci a anthroposofové, co s tím podnikem mají udělat. Ale o tom já budu mluvit až odpoledne.

Já mám teďka jenom pár minut, deset minut zhruba nebo dvanáct, abych vám něco řekl o fenoménu Baťa. A proč si myslím, že o tom mohu něco říci? Můj tatínek pracuje v současné době – baví se tím – má 88 roků – že dělá předsedu absolventů Baťovy školy práce. Můj dědeček nastoupil k Baťům v roce 1915. V roce 1917, když Tomáš Baťa nejstarší měl nekrózu v noze a řekli, že si ji musí nechat uříznout, jinak že zemře a on si ji odmítl nechat uříznout, takže ležel na posteli, o které si všichni mysleli, že je smrtelná – tak si volal různé lidi a dával jim různé úkoly, a zavolal si také mého dědečka – byl to mladý chlapec – a řekl mu: „Hele, Jabůrku, ty jsi takový mladý kluk, založíš tady ve Zlíně Sokol a budete tam hrát i divadlo“. Takže dědeček založil Sokol, stal se jeho náčelníkem. Hráli divadlo – říkali mu Valašská bída. Ty vzpomínky mého dědečka jsou pro mne také velice cenné. Možná by stálo za to si říci, odkud vlastně přiletěla ta kometa – Baťa – do toho chudého zabláceného regionu a zanechal tam vlastně obrovskou stopu po sobě, zanechal tam obrovský duchovní vír, ze kterého mnozí lidé ještě stále žijí. Mnozí mladí lidé z regionu se ptají: „A jak by tuhle věc řešil Baťa?“, což je pro mne velmi cenná věc.

Baťa sám o sobě řekl:

„Přišel jsem, abych s vámi pracoval. Ne ve vlastním zájmu, nýbrž v zájmu vašeho pokroku. Úkol, který mi byl dán, nebyl vybudovati podnik, nýbrž formovati lidi. Má námaha směřovala k tomu - zdokonaliti své spolupracovníky a co nejlépe obsloužiti své zákazníky, neboť na obojích spočívá celý závod. Při své práci neměl jsem na mysli vybudování závodu. Vybudoval jsem člověka, aby byl výkonnější, lépe sloužil zákazníkovi, a on potom vybudoval závod. Jsem přesvědčen, že největší ztráty v průmyslu a obchodě vznikají nesprávným stanoviskem, které zaujímá člověk ke své práci. Hlavní úlohou organizátora, jenž chce vybudovat velký podnik je, aby vytvořil morální a psychologickou základnu, na níž by se jeho spolupracovníci mohli zdárně vyvíjet.“

To byl kromě anthroposofie druhý takový impuls, který jsme se snažili v tom našem podniku uplatnit. O tom budu mluvit odpoledne. Jezdí se na to dívat různí profesori z Ameriky. Profesor Kaplan se nechal přivézt vrtulníkem, sám si to zaplatil, stálo ho to asi milion. Jezdí k nám Japonci. Z českých profesorů zatím nikdo. Takže to jen abyste věděli, jaká je situace. Budu raději citovat Baťu, to je lepší:

„Kdykoliv nacházím na botách, které vycházejí z dílny špatně vytlačené šmity, nebo zkřivený podpatek, nezajímá mne tato pokřivená práce, ale zajímá mě kde a v čem se pokřivil charakter lidí dotyčné dílny. Je mi jasné, že lidé s pokřiveným charakterem nemohou udělat rovnou práci.“

Když přišla krize v roce 1929, tak si vzal na sebe plnou zodpovědnost a 1. Máje 1929 ve svém proslavu řekl:

„Zlé časy pro lidi nastaly. Zejména na světových tržistiích vlivem mezinárodního vyjednávání o vyrovnání válečných povinností a počasí. Avšak čím větší překážky a nesnáze, tím větší příležitost pro muže statečných srdcí... V několika odděleních jsme dosáhli předpokladu mezd a výkonů, které jsme si před rokem uložili. Na tomto okamžitém neúspěchu má vinu vedení závodu, ale nejvíce já.“

My nevíme, jestli se Baťa zabýval anthroposofií, jestli měl vzor Rudolfa Steinera, víme, že četl filosofické knihy, víme, co četl, víme, že napsal báseň, která se zachovala v jeho pozůstalosti, která zcela jednoznačně charakterizuje jeho vztah k tomu samému duchovnímu proudu, ze kterého vyšel doktor Rudolf Steiner. A víme, že bojoval nejen s těmi silami kolem sebe, ale i s těmi silami duchovními.

Pokusil bych se, během těch pár minut, které mám, tedy jaksi postavit před vás – pokusit se s vámi vytvořit pouze dva obrazy:

- Jeden obraz:** manažera alchymisty.
Druhý obraz: odpůrcích mocností, které stojí proti němu.

Víme, že Baťa skončil tragicky. Od začátku se spekulovalo o tom, že za jeho koncem stojí síly černé magie. Takže každý, kdo se snaží uplatnit ideály Trojčlennosti opravdu až na pozemskou úroveň – nejen, že o tom pěkně kecá – ale že se snaží pracovat s lidmi, tak samozřejmě musí počítat s tím, že musí také něčemu čelit, že to nepřichází jen tak samo od sebe... že prostě napíše knihu - lidé se nadchnou a všechno jde jak prvomájový průvod.

Takhle to nefunguje. Takže k tomu, abych mohl vytvořit první obraz, nakreslil jsem si takové schéma: Zcela přirozeně víme, že člověk – už to tady padlo dneska několikrát – že má v sobě různé snahy. Známe Maslovovu hierarchii potřeb. Nejdříve potřebuje uspokojit své potřeby - přežít dnes. Když se mu to podaří, tak přemýšlí nad tím, jak přežít zítra. Čili hledá jistotu, hledá ve svém životě nějaký rytmus. A to jsme tady - u fyzického těla: fyzické tělo, jídlo, bydlení, nepodmíněný příjem... Ten máme v našem podniku zavedený. Samozřejmě jen tak odbočka stranou: Je otázka ta, že lidé s nepodmíněným příjmem, ho ani nedonesou domů, protože ho po cestě prohrají v hracích automatech...

Tělo éterické – rytmus, jistota, přežít i zítra. Potom hledá to své místo ve společnosti. Potřebuje společenství, astrální tělo potřebuje sdružování. Potřebuje týmy, asociace, vztahy atd. Všichni dělníci u nás pracují v samostatných týmech, volí si svého mluvčího atd. Proto uzavírají asociace - dohody s ostatními týmy... Takže to je to tělo, to bratrství. A seshora přichází duch, to jsou ty ideály, které potřebují volnost. To jsou ta známá hesla Velké francouzské revoluce: Volnost, Rovnost, Bratrství. Věci, které jsou vzájemně zdánlivě v rozporu, ale nejsou v rozporu tehdy, pokud vidíme celou Trojčlennost.

Duchu odpovídá volnost. Duch je také trojčlenný: Pan Bůh je Manas – bytí, láska, umění, vědomí, věda. Uprostřed stojí duše. To srdce lidské, které potřebuje rovnost. Potřebuje se dotýkat svými rukama okolí a potřebuje žít ve společenství. Potřebuje uspokojit své potřeby politické. Tam je politika - duše vědomá, rozumová a pocitová, čemuž odpovídá moc zákonodárná, soudní, výkonná. A spojit toto všechno dohromady znamená pro toho manažera přijímat ty ideály seshora, ideály duchovní. Vnášet je do svého srdce, uvědomovat si, o co jde a potom společně s druhými kolem sebe se snažit všechny tyto ideály realizovat i v tom pozemském, hospodářském životě. Takže to je vlastně obrázek manažera, který se snaží tyto síly seshora přijímat do svého srdce a vnášet je na fyzickou úroveň a potom zase zpátky to, co vyrostlo, vyklíčí, v těch vztazích s druhými lidmi, co vyrostlo v hospodářském životě, to nové, co vlastně duchovní svět s obdivem k člověku a s úctou k člověku podporuje, tak zase tyto rostlinky vnášet zpátky do svého srdce a dávat je zpátky do duchovního světa. Ať už ve svých modlitbách anebo po své smrti, po svém odtělení, že vnáší do duchovního světa své zkušenosti a plody, které jsou trvalé.

Samozřejmě pozemské vztahy mohou být dočasné, mohou být i trvalé. Zrovna tak pozemská práce i plody mohou být dočasné - peníze, domy, to všechno necháme tady, ale vnášíme zpátky do duchovního světa cosi, co jsme vybudovali tady ve společenství s ostatními lidmi.

Takže to by měl být takový obrázek – který bych chtěl před vás postavit - manažera, který se rozhodl, že tu svoji práci bude dělat duchovně.

Druhý obrázek: tedy těch odpůřících mocností. Každý z nás se rodí na Zem - jak se říká obrazně - s tím, že má po pravici anděla strážného, po levici anděla svůdce. To jsou právě ty boje, které prožíváme spolu v srdci. Pokud ty boje přenáším do svého okolí a vylouvám se na své okolí, tak podle Rudolfa Steinera je to špatně. On zřejmě stejně tak jako Baťa vzal odpovědnost na sebe, za tu

těžkou situaci. Rudolf Steiner několikrát ve svých přednáškách říká, že vlastně (já to budu trochu parafrázovat): že pro něj neexistuje nespokojenost se situací, do které byl postaven nebo s okolnostmi, které se na něj vrhnou, protože jediného, koho může vinit je on sám. Nikdy si nechci myslet, že někdo jiný je vinný okolnostmi než já sám.

Takže to jsou vlastně základní principy velmi zhruba sociální trojčlennosti. Bude o tom speciální přednáška. Zakončil bych to některými příklady z Baťova systému. Problém je právě v tom, že Baťův systém je studován mnoha různými vědci, ale většinou velmi povrchně, protože zřejmě nemají dostatečnou odbornou výbavu k tomu, aby mohli studovat Baťu detailně, nemají výbavu duchovní vědy, neboli nemají výbavu anthroposofie. Bez ní se k fenoménu „Baťa“ v podstatě nepřiblížíme. Budeme se pořád snažit kopírovat: Jo, on udělal tady nějakou účast na zisku... že jo, tak to udělejme také... Jenže to tak nefunguje! Protože to jsou všechno jen zevní věci, tam chybí srdce, tam chybí podstata té věci.

Baťa řekl k tématu volnosti: „*Nechť je každý šťasten na svůj vlastní způsob.*“

Víme, že podporoval školství, založil nové typy středních škol, podporoval vědu, výzkum... Mimochodem jak asi víte - já se teď bavím o fenoménu Baťa, nejen o Tomášovi Baťovi nejstarším, ale i o Janovi Baťovi a všech těch lidech, kteří se tam na to nabalili. To byl Vavrečka, Čipera... Mimochodem, ty známé ekonomické věci, ty právě vymýšlel Čipera, protože on byl bankovní úředník a on věděl, jak se může v těch zákonech 1. republiky pohybovat. Co může udělat, kde může dát tu účast na zisku, ale to nebyla jen účast na zisku, ale i účast na ztrátách. To nevymyslel Baťa, ale Čipera. Čili to byl tým lidí, to bylo společenství lidí, kteří tu cosi vlastně vymýšleli, a kteří to tu zanechali společně.

„*Věřím v člověka a v to, že se zlepšuje.*“

„*Vyhlašuji největší úsilí na to, abychom poznali o sobě a o světě pravdu. Nelžeme a nelichoťme si. Avšak nedopustíme také, aby nám lhali a lichotili různí.*“

Tady ty ideály volnosti, kulturní volnosti byly poznat ve Zlíně např. za II. Světové války nejen, že tam profesor Wichtrla v roce 1941 objevil nebo vymyslel silon. Ale také třeba v kulturní oblasti, to bylo jediné místo v Německé říši, kde se hrál jazz.

Rovnost - politická oblast. Baťa říká: „*Já pán ty pán. Chci, abychom si byli rovni.*“

„*Povinností občana je vládnout, ne hubovat*“

Baťa převzal politickou odpovědnost za region tím, že si udělal svoji politickou stranu. Věděl, že sám nic neudělá, proto se do kandidátky napsal až na 15. místo. Řekl: „Pokud ne zvolíte těch 14. lidí přede mnou – tak nemá smysl, abyste mne volili“. Takže volby vyhrál, přestože byl na 15. místě a snažil se tedy změnit celý region. Založil družstvo Svedru. Pro ty ševce, kteří chtěli zůstat samostatní, protože někteří ševci říkali: my do fabriky nepůjdeme. A on, protože Baťova rodina byli ševcové po mnoho generací, tak založil družstvo Svedru pro ty ševce, kteří se nechtěli dát k němu. Sociální podpory pro nejchudší ševce v ČSR, Baťova nemocnice, Baťův podpůrný fond pro zaměstnance, vybudování experimentálních škol...

„*Spatřuji pravý projev vlastenectví v tom, když si na sebe vezmeme co největší porci povinností u vědomí, že práva přiběhnou potom za námi sama. Láska k vlasti dělá z pouště ráj. Uvolňuje ruce mužů k práci, zvyšuje jejich síly, oplozjuje jejich ducha, dělá zázraky*“

A ta nejspodnější oblast – bratrství, kde neexistuje rovnost, neexistuje volnost. Někdy to vysvětluji tak, že vlastně volnost, to je něco jako džungle. Rovnost, to je botanická zahrada. Chci mít celý genofond. To znamená, že i tu plevel se snažím zalívat, zanechat tam na tom místě, kde je, protože mi na ní záleží. Bratrství - to je pole, to je zahrádka, kde se snažím vypěstovat, udělat z toho hospodářskou rostlinu. Tzn., plevel musí ven. Nedá se nic dělat. To jsou tři různé postoje k okolí, k životu atd, které jsou neslučitelné. Jakmile se to začne dávat dohromady, vždycky vznikne katastrofa: totalismus, komunismus, anarchie, atd...

Takže poslední - bratrství: samospráva dílen, účast na zisku, osobní účty zaměstnanců - tato oblast je dost známá. Bába zastával názor, že každý si má našetřit u něj v podniku do 40 let života tolik, aby mohl odejít a zříditi si svoji živnost, penzion atd.

V dopise zaměstnancům v době, kdy se jim zvyšovaly platy, se píše: „*Přejeme si, aby každý dělník u nás zaměstnaný vychoval ze sebe mistra a aby jeho chování bylo takové, abychom ho každým okamžikem mohli jmenovati mistrem. Žádáme, abyste zvýšení příjmů používali ke zlepšení životních poměrů svých rodin a k svému vzdělání. Jen tak máme naději, že se vydané peníze opět závodu vrátí ve zvýšených vašich schopnostech, ať již se tyto schopnosti projevují v práci pro závod, nebo v práci ve veřejném životě našeho státu.*“

Moderátor:

Chtěl bych říci, že jsem četl knihu od Jana Antonína Bati „*Budujme stát pro 40 milionů lidí*“, byl jsem doslova a do písmene nadšený, protože síla toho ducha, toho Baťova fenoménu, který tam je vyložený, ten je opravdu výjimečný. Baťa byl velmi dobrý organizátor a dobře rozuměl lidské duši, proto se mu podařilo dosáhnout toho, čeho dosáhl. Takže pro nás je inspiračním zdrojem v Sociální trojčlennosti, která bude po přestávce následovat. Čerpáme z toho Baťova ducha a myslím si, že máme na co navazovat.

TSO V PRAXI

Pokusím se Vám říci můj nebo náš příběh ve firmě Barum Continental s pokusem uplatnit některé principy Trojčlennosti. Když po revoluci začátkem 90. let můj přítel vyhrál konkurs na generálního ředitele, tak si vzal do managementu lidi, kterým věřil, což bylo pro něj rozhodující. A tak mě také přemlouval. Říkal jsem si – to pro mne není, nějaký manager.

Nakonec mne tedy přemluvil. Pak nastala samozřejmě otázka, co těch pár lidí, duchovních, kteří byli ve vedení podniku, antrhosophů, co s tím mají dělat dál. Takže jsme se pokoušeli o některé věci - tak jak jsme to měli vyčtené dlouhé roky z knížek Rudolfa Steinera - po revoluci i pana Pospíšila, tak jsme se snažili něco z toho uplatnit. Takže jsme to vzali jako naši duchovní cestu. Nechtělo se mi do toho. Moje žena mi říkala: Víš, to je jako mít dítě. Prostě bolí to, zvracíš, musíš se tomu věnovat, pečovat o to, atd. Tak jsme se o to nějak pokoušeli. A vycházeli jsme samozřejmě z takových těch základní práv. Budu tady citovat pár věcí. Měl jsem ještě pár knížek, které pan Musil vydává.

Hluboký meditativní a aktivní život a duchovní studium jsou základem veškerého dílčího působení. Lze vytvořit ideální sociální struktury, ale ty by nikdy nemohly trvat, kdyby byly základy erodovány pod tím životem. Opravdu – třeba řada lidí k nám přijela a říkala: Mně se líbí třeba tento věcný systém odměňování, že mají 70% něčeho, co by se snad dalo přiblížit nějakému nepodmíněnému příjmu, prostě to dostanou vždycky. Pak mají nějakou týmovou odměnu, protože všichni pracují v týmech. Pak mají individuální prémii, podle toho, jak se chovají. To není o tom, ale podle toho, jak se zapracovávají, jak se zlepšují, pomáhají druhým a podobně. To se mi líbí. Tak to zavedou jinde, ale ono to vůbec nefunguje. Protože to není v těch papírech nebo v tom systému samotném. Je to v tom, co je za tím. Takže když jsme náhle byli zodpovědní za 4 200 lidí – já jsem se stal nejdříve ředitelem kvality, později ředitelem výroby – po roce 2000 jsem pracoval na různých mezinárodních projektech. My patříme tedy Němcům. Ze začátku tam byli Němci, Angličané, Belgičané... A nevěřili nám. Říkali: „Co s trojčlenností?“ Němci říkali: „Co blbnete? Jakýsi Steiner... no to nemůžete dělat. My vyrábíme, prachy tady.“ No ale my jsme je výsledky přesvědčili o tom, že stojí za to, to s námi zkusit. Takže nám dali volnou ruku. Nejsou tam už žádní Němci. Naopak, po roce 2000 jsme začali jezdit po světě a zavádět tyto věci jinde. Takže jsem byl s rodinou v Moskvě. Děti tam chodily do krásné waldorfské školy. Byl jsem v Mexiku, Malajsii a dalších zemích a mohl bych případně srovnávat ty kultury, kde to jde a kde to nejde, ale na to asi nebude čas. Tak přeju raději k těm obrázkům. Nebo možná ještě mám tady takové zajímavé citáty, které mám rád:

„Práce je láska učiněná viditelnou.“ Chalil Džibrán

Jeden americký prezident kdysi řekl: „Člověk, který staví továrnu, staví chrám. Člověk, který v ní pracuje, se v ní modlí. Povinností každého z nich je nikoli pohrdat a hanět, ale ctít a chválit.“

Malá příhoda: Začátkem tohoto roku, kdy na nás padla jakási krize, my jsme byli připraveni, měli jsme nějaké strategické krizové varianty, několik scénářů, takže se nám podařilo během toho roku to překonat. Nicméně na začátku roku jsme propustili 190 lidí, byli to tedy většinou ti, kterým se tam nelíbilo pracovat. Ostatní si snížili plat, tak jak to dělal kdysi Baťa. Všichni si tedy snížili plat, manažeři nejvíc. Byl tam jeden takový křikloun, na válcovně, což je velmi těžký provoz - čtyři směny, velmi těžká práce, hluk, špína, smrad. A ten tam věšel jakési plakáty. No ale podařilo se ho zapojit do procesu, protože samozřejmě každý člověk má svoji hodnotu a on byl chytrý člověk, navíc člověk, který se amatérsky zabývá natáčením videa. Natočil nádherný 6minutový film o tom, jak tu práci dělat lépe, jak rychleji měnit sortiment atd. A já jsem se při tom filmu rozbrečel. Protože - prostě tam byla pravda, tam nebylo nic, nic co by... ti chlapi si prostě na nic nehrají. Takže se omlouvám ještě jednou, ale já když si na to vzpomenu, tak jsem trochu na měkko.

Tři kroky reálně, jeden krok duchovně. Ano, to víme. Dr. Steiner to mockrát opakoval. A pokud chceme měnit své okolí, pak použijme tu největší a nemocnější sílu, která na Zemi existuje, a to je láska.

Tady jsou nějaké obrázky

- **volnost:** týmy dělníků, které se účastní na řízení, mají možnost projevit svoji iniciativu, nápady atd.
- **rovnost:** hodnoty politické - zákony, které si dělníci vyvážejí na dílně, samozřejmě by to šlo opsat z nějaké knížky mnohem lépe. Jdou vymyslet nádherné filosofie, popsat krásné věci. To ale nemá vůbec žádnou cenu, pokud si to ti lidé nevytvoří sami. Lidé uznávají jen to, co si sami vymyslí.
- **bratrství:** otevřená komunikace, práce v týmech, asociace mezi těmi týmy, snažit se vytvářet nějaké dohody, písemné třeba, apod. Otevřená komunikace jistě.

V čem je podstata úspěšnosti? Je zajímavé - měli jsme především podnikovou konferenci, každý rok vyhlašujeme 10 cen za nejlepší inovace, tentokrát tu cenu vyhrál právě jeden vedoucí provozu, který má velice svébytnou kulturu - tak jsme ho požádali, aby připravil nějakou prezentaci, proč byl tak úspěšný. On to neví. On zapomněl spoustu věcí, co nám chtěl říci. Je zajímavé - to se mi stalo již několikrát, že ti úspěšní kolikrát nedokážou přesně definovat, jak se jim to podařilo, v čem vlastně spočívá ten úspěch. Protože to je zase něco, co kolikrát nejde

přesně analyzovat, popsat těma čtverečkama, trojúhelníčkama, kolečkama... To nejde, prostě je to v tom srdci. Je to v té důvěře, ve věcech, které se velmi těžko definují. V tom duchu toho společenství, v duši, v těch společných hodnotách, i v tom těle, to znamená ta solidarita na fyzické úrovni apod. Takže to se vracím zase zpět k té trojčlennosti. No a samozřejmě, každé to společenství, byť sebemenší, si vytváří už od počátku jakousi svoji karmu. Má tam jakéhosi ducha, vytváří si nějakého ducha to společenství a vytváří si nějakou karmu, kterou pak žije. Práce ve fabrice je očištěc. Nicméně i ten Ježíš Kristus prošel tím očištěc, vzkříšením té jeho dušičky z toho očištěce, takže v každých podmínkách se dá pracovat. Nejen být spokojený - naopak je potřeba ty věci zlepšovat a přemýšlet o nich.

Naučme se jak neplýtvat potenciály svých spolupracovníků. Třeba Japonci mají 7 typů plýtvání. My jsme si k tomu přidali 8. typ, kdo zná systém Toyota apod. - sice plýtvání největší a nejhlubší - sice nevyužívání schopností svých spolupracovníků., to je obrovské plýtvání.

Možná úplně na závěr - pár takových možná doporučení do diskuse - ujasnit si, jaké jsou duchovní podmínky pro realizaci Trojčlenného sociálního organismu. Protože pokud člověk o věcech jenom přemýšlí, tak naráží na nějaké mentální bariéry, naráží na nějaké odpůrci moci, které jsou na úrovni mentální, na citové apod., ale pokud chce věci realizovat, pohnout ve fyzické úrovni s něčím, tak naráží na mnohem vyšší síly. Čili, vždycky si uvědomit svoje limity, a jak to vlastně udělat, jakou sílu mám tedy k tomu, abych pohnul s tím Ahrimanem, abych s ním postrčil o kousek dál. Jestli tu sílu už opravdu mám, nebo ještě potřebuji něco udělat. Ujasnit si, jak tyto principy vysvětlovat, ujasnit si to mezi sebou, abychom mohli pak lépe tyto metody učit. Ujasnit si, jak ty metody učit, jak třeba by se daly takovéto věci předávat studentům, dětem. Protože naším ideálem je samozřejmě, aby všichni lidé tyto principy znali, aby se pak mohli svobodně rozhodnout, že se chtějí těmito principy řídit. Tedy Trojčlenným sociálním organismem. Pokud si to nevymyslí sami, pokud sami nedají do toho tu svoji iniciativu, své srdce, nelze jim to přikázat. Uvádět silné příklady, kde to funguje. Soustředit se na ty případy, podle mého názoru, kde něco začíná, tam lze s těmito věcmi hýbat. Tzn., např. budují se nové struktury evropského společenství. Pro mne velký otazník, jestli lze tam začít s něčím, něco do toho podsouvat. Nebo když se dělá nějaký nový podnik apod., nový business, to jsou všechno věci, když něco začíná, kde to lze udělat mnohem lépe, než přebudovávat starý komunistický podnik - ta práce je mnohem větší. Soustředit se na malé obce nebo malá společenství. To je takové malé doporučení na závěr. To je pro dnešek vše.

Otázka: Moc se mi líbilo, jak jste říkal, že ten člověk od manažerů, kteří žijí to společenství, proč ten úspěch je? Já bych řekl, že je to zřejmě proto, že když vytvoříte takovéto prostředí pohody, tak vy automaticky děláte takový filtr, který má probudit v kolektivu na všech úrovních ty lidi, kteří jsou takto naladěni a kteří mají - a to díky třeba své karmě a tak - mají právo být šťastní a být úspěšní. A postupně dostáváte z toho průměrného stavu lidí ty, kteří na to nějakým způsobem moc právo nemají. Takže je to takový mechanismus, takové přerození. Já jsem nad tím uvažoval v situaci, kdy jsem pátral nad tím obchodem s akciemi na burze. A tam je to podobné. Tam nemá smysl tajit někomu jak vydělávat lidem peníze. Tam musíte poznat, zda ten člověk má právo jakýmsi způsobem trochu zbohatnout. Toto je ten skok! A tady velká důležitost tady u těch společenství, ať už dříve třeba Baťa nebo co tam děláte vy, je právě to, že takovýmto filtrem pozvolna ty lidi k sobě stahujete a na příkladu - uvádíte synergii u těch více lidí - že je to tím pádem ještě posíleno a ještě úspěšnější. A tímto mechanismem děláte ty pozitivní ostrůvky deviace, které kdysi před 20 lety způsobily pozvolna ten přechod od totality k demokracii, které možná budou zárodkem nějakých dalších přechodů, toto je nějaký ten přechod k budoucnosti. Nemůžeme říci, že se tady udělá revoluce, něco se tady postřílí a ono se to změní. Takhle ne! Ale takhle - tzn. vybudování té kostry, těch, kteří mají takovou vizi a přitahováním těch, kteří mají právo tam být. Právo radovat se z práce. Právo nebýt chudí. A dostáváme ty, kteří zatím ještě právo nemají a musí ho mít, protože mají právo na tyto věci.

Odpověď: Určitě, je tam spousta věcí, co lze postavit na lidství. V tom máte pravdu.

Otázka: Vědí vaši zaměstnanci, že jste anthroposof, že to děláte, že vedete podnik duchovním směrem?

Odpověď: Samozřejmě vědí o mně hodně. Někteří ve spoustě věcí vychází vstříc. Mj. máme každý den v závodní jídelně na výběr 3 vegetariánská jídla, protože oni nejedí maso.

Otázka: Víte ještě o podnicích či institucích, které fungují na vašich základech?

Odpověď: Určitě za studium by stály podniky jak v zahraničí například v Německu - Weleda síť drogerií.

Otázka: A u nás?

Odpověď: U nás je spousta vynikajících podniků. Stojí za to do nich nahlédnout i duchovně. Třeba Fosfa Břeclav - koupil to kluk z Prahy, který vydělal spoustu peněz jako spolumajitel rádia Impuls. Snaží se vše ladit pozitivně, jde svojí cestou. Nechce být negativní jako třeba Nova. Žádná černá kronika. Vydělal na tom peníze a koupil krachující chemičku v Břeclavi, která byla v podstatě na odpis. Udělal z ní krásný chemický podnik, přeorientoval výrobu na potravinářské fosfáty - potravinářský fosfát je nenahraditelný pro člověka. Udělal z toho podnik, kam maminky jezdí s kočárkami na procházku do parku u chemičky. Stojí za to, to vidět. Je to člověk velmi duchovní. Určitě se dají najít různé příklady.

TROJČLENNÝ SOCIÁLNÍ ORGANISMUS, STÁRNOUCÍ PENÍZE, MÍSTNÍ MĚNA A EKONOMIKA

ZDENĚK MOJMÍR POSPÍŠIL

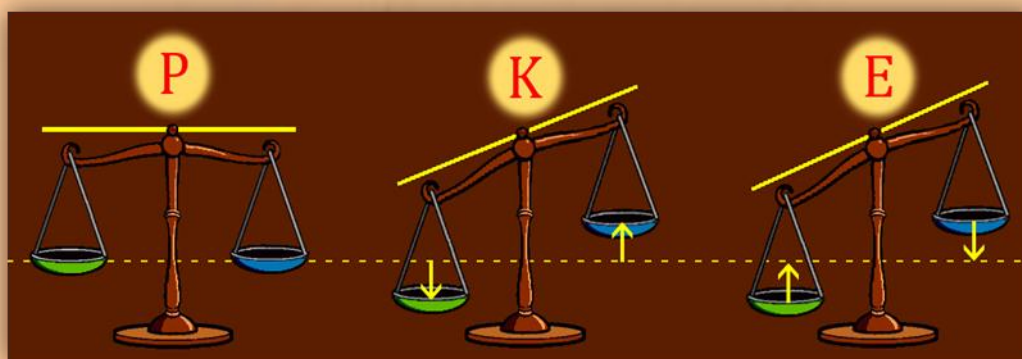
PŘEDNÁŠKA:

Chtěl bych začít tím, že naše iniciativa se prezentuje na internetu, kde proběhla diskuse. Takže tato přednáška je vlastně výsledkem diskuze, kde se hovořilo hlavně o sociálním uspořádání.

Připravil jsem si koncept, abych na nic nezapomněl. Takže Trojčlenný sociální organismus stavíme jako řešení nebo východ z tohoto současného stavu, který nazýváme jako Totalita. Totalita proto, že v sociální oblasti existují samostatné oblasti - Politika, Ekonomika a Kultura. Tyto tři sociální oblasti mají svoje zákonitosti. Včera jsme si řekli něco o mechanismu vah a ty zákonitosti chci ukázat právě na mechanismu vah.

Politika je vlastně o rovnosti, to je mechanismus vah v rovnováze. To je ten základní triangl, který má být v rovnováze - rovnováha je politika (1.). Tyto váhy se musí vychýlit z rovnováhy, aby šel vývoj dál, takže je třeba porušit tuto rovnováhu. Porušení rovnováhy spočívá v tom, že váhy vychýlíme. Vychýlení trianglu představuje dynamický proces. Teď nemluvíme o statickém stavu, když se váhy zastaví. Mluvíme o dynamickém stavu vah, kdy jsou váhy vychylovány z rovnováhy. Tento dynamický princip je principem kulturním (2.). Vychylováním v kultuře je to, že někteří lidé jsou talentovanější, mají jiné schopnosti a při učení děti ve škole se některé učí rychleji, pomaleji atd. Třetí dynamický stav je takový, že chceme vychylované váhy uvést zpět do stavu rovnováhy. Čili ty váhy se pokoušíme dostat dolů. Je to princip ekonomie, který se snaží vyrovnat poptávku nabídkou (3.). Tento stav nemůže být statický, protože je to trh, je to neustále dynamický stav. Zatímco ekonomie a kultura představují pohyblivá ramena vah, politika je stav statický. A teď si představte, že když chcete řídit sociální organismus jedinou vahou nebo jedinou mocí. Jak chcete dosáhnout tyto tři stavy současně? To prostě nejde. Buď se vám polámou, nebo prostě skončíte v naprostém chaosu. Jedinou cestou je kompromis, který ale nevyhovuje ani jednomu stavu. Na tomto principu vah je vidět, že potřebujete tři samostatné správy v sociálním organismu, proto Trojčlenný sociální organismus. Na této trojčlennosti je založeno všechno, co je na světě, je na něm založeno i lidské tělo. Chaosem je ta Totalita, která se pomocí kompromisů snaží řídit všechno.

CENTRALIZMUS

Tento Centralismus je postaven na tzv. zákonech. V čem spočívají zákony legislativy? Dojde-li například k tomu, že někdo někoho okrade, tak každý víme, že by měla být nahrazena škoda, na to nepotřebujeme žádný zákon – to ví každý. Dnes se ale neposuzuje pouze, co se stalo, ale porovnává se ten stav se zákony. To je něco navíc, něco zbytečného. A protože zákon nemůže pamatovat na všechny situace jednotlivě, dochází k mezerám v zákonech a těmi mezerami je v podstatě legalizovaná zločinnost. Zákony sice potrestají viníka tím, že ho zavřou, ale poškozený nikdy nedostane žádnou náhradu škody. Další možnost je, že zákon na to nepamatuje a pak tedy zloděj neporušil zákon a nic

se neděje. A pak je ještě další možnost, že zákon přikazuje krást a přikazuje vraždit. V prvním případě tedy zákon na to pamatuje a ukládá viníkovi nahradit škodu. Ostatní případy přestavuje zákon, který škodí.

FARIZEJSKÁ IDEOLOGIE

Farizejství je ve starém Izraeli známo jako pokrytectví. Tato Farizejská ideologie se soustředí, jak jsem říkal včera, na oblast poznání. Ale to, co nás opravdu zajímá v sociální oblasti je výklad takzvané Svobody. Svoboda se vykládá v zákonictví jako něco, co musí být podchyceno zákonem, takže bez zákona není svoboda. Tak praví i Deklarace lidských práv a svobod. Pokud politici mluví o svobodě tak nejčastěji citují definici svobody od nestora francouzské revoluce, známého advokáta Maxmiliana Robespiera, který rozpoutal v podstatě teror v Paříži. A ten definoval svobodu takto:

„Svoboda jednoho končí tam, kde začíná svoboda druhého!“

A na této definici byl ten teror rozpoután. Co je tím řečeno, že ten druhý omezuje svobodu toho prvního. Tím se stává jeden druhému nepřítelem, navzájem se omezují. Tato definice svobody je vlastně definicí nesvobody. Je to vlastně definice nesvobody, omezování, ale vydává se za definici svobody. A existuje další, něco, co není úplně definice, ale řekl to filozof z doby francouzské revoluce Jean-Jacques Rousseau, který prohlásil, že člověk se rodí svobodný, ale všude je v okovech. Je to pravda, že se člověk rodí jako svobodný? Je snad mimino v plenkách svobodné? Je vším závislé na svých rodičích, do plnoletosti musí poslouchat svoje vychovatele – platí na něj něco jako totalitní režim samozřejmě s láskou. Ale tam se prostě uplatňuje centralismus, který trvá do dospělosti, do věku, kdy se člověk osamostatní. Co je to svoboda si řekneme v pilířích TSO. Do teď jsme byli v oblasti politiky, ve sféře politické. Teď se zaměříme na oblast kultury.

SDĚLOVACÍ PROSTŘEDKY POD DOZOREM STÁTU

Stát zřídil jakési komise, které prosazují svoje názory prostřednictvím médií. Je to tedy jakýsi dozor někoho jiného, nad tím, co na nás působí doma skrze rozhlas, televizi, noviny a podobně. Někdo rozhoduje o tom, co tam být smí a co tam být nesmí. Jediné co my s tím můžeme udělat je tu televizi nebo rozhlas zapnout nebo vypnout.

SADUCEJSKÁ SOFISTIKA

Saducejové byli ve starém Izraeli a byli to volnomyšlenkáři. Sofistika je pojem, který byl použit ve starém Římě, když začínala filosofie. První filosofové se nazývali ještě sofisté. Sofie – moudrost, tedy učitel moudrosti je Sofista. Tak to bylo do doby, než přišel na scénu Pythagoras, který prohlásil: Já nejsem moudrý, já jsem pouze přítelem moudrosti. A tak vznikla filosofie. Tento název se ujal a dodnes se lidem, kteří se zabývají myšlením, říká filosofové. Sofismus zůstal jako název pro lidi, kteří se snaží překrucovat pravdu. Hodně se do této Sofistiky opírá například Aristoteles, který o tomto napsal několik knih věnovaných speciálně těmto Sofistům. Upozorňuje v nich na to, jaké triky používají, aby ohlupovali lid. My máme velice praktickou vědu, ale výklad výdobytků praktické vědy je opravdu hrozné ohlupování. Ti praktičtí vědci, jako byl u nás třeba Heyrovský, ti nedůvěřovali teoretické vědě, protože si uvědomovali, že tam není něco v pořádku. Ta bitva o výklad je skutečně tvrdá a někdy pobíhala i na našich stránkách v diskusi. Pokud byste se chtěli dozvědět více, kdo má zájem o podrobnosti na toto téma, podívejte se na naše webové stránky.

FEMINISTICKÉ ZMATENÍ PÉČE S VÝCHOVOU

Pojem feminismus jsme již včera zmínili - ženy cítí, že nejsou dostatečně uplatňovány, že se nemohou dostatečně realizovat v Totalitních poměrech v Centralizmu. Proto se vymyslela jakási Sofistická finta - Feminismus. Ženy jsou tím feminismem tlačeny do role mužů. Péče a výchova, dnes se mezi těmito pojmy vůbec nerozlišuje. Feminismus hlásá, že muž by měl pomáhat ženě v domácnosti, protože se žena chce také uplatnit a nemůže být proto vázána k domácnosti. Co se v domácnosti od muže požaduje? Úklid, umývat nádobí, všechny domácí práce, které jsou ale pečovatelského charakteru. Tyto práce - nic proti tomu, aby muž pomáhal – jsou prostě v oboru péče. Žena pečuje o muže, muž o ženu a oba pečují o děti. Feminismus se tedy v tomto směru angažuje na tom, že muž se má zapojit do péče. Ale o výchově nikde není ani slovo.

Výchova je vlastní mužům. Jako je péče vlastní principu ženskému. Výborným příkladem je krásná Starohebrejská legenda, ve které Adam apeluje na Evu, aby konečně pustila dítě a postavila ho na vlastní nohy. Protože ho držela pořád v náručí. Takže Adam se ho snažil vychovat, výchova ke svobodě – postavit na vlastní nohy.

Kdežto péče je o tom, že ho Eva nechce postavit na vlastní nohy. Známe hodně případů, kdy se tou péčí děti vychovaly k nesamostatnosti. Výchova je princip mužský, je vrozen mužům. Muži jsou hračkovité, z puberty vycházejí až na smrtelné posteli. Hravost, jak říká Komenský „Škola hrou“. Takže veškerá výchova musí být hrou, napodobováním učitele. Jedním z principů výchovy je negace. Dám příklad: učitel napíše na tabuli matematické příklady: $1 + 1 = 2$. Vysvětlí, jak k tomu došel, pak vezme houbu a výsledek smaže, neguje ho. Tím chce dosáhnout toho, aby ho ty děti dokázaly samy napodobit a došly k tomu výsledku samy.

A tentýž proces se opakuje i v sociální trojnosti. Trojčlennost už byla dána do vínku při samotném stvoření, ale byl smazán výsledek. To je pedagogický akt negace. Čili člověk může vyvíjet jakési schopnosti tak, že překonává překážky, překonává zlo a zmatení, které je posláním té teoretické vědy a sofistiky vůbec. Naší povinností nebo naším vývojovým impulzem je vyřešit postupně poznání a všechno, co k němu patří. To, co je v knihovnách starých filosofů a myslitelů, to všechno nám bylo zatajeno, to se ve školách neučíme. Musíme na to přijít samy, protože to, co se učí na školách, sice není vždy pravdivé (tedy skoro vždy), ale má to logiku. A jak jsem zmínil včera výrok z Alexandrie, zapomněl jsem na jeden, který říká: „Lepší je nesprávné myšlení nebo učení než žádné“. Takže tuto myšlenku se učíme na státních školách, které jsou zase jedním z pilířů Totality. A my si musíme vybojovat osnovu na školách v Trojčlenném sociálním organismu, aby výchova nebyla k něčemu, ale ke svobodě.

Takže péče a výchova. Musíme si pamatovat, že péče je ženský princip, výchova mužský. Mohou se vzájemně spojovat, pokud se člověk povznes nad svoje pohlaví tak vlastně se ničím neliší, je schopen obojího. Ale pokud tedy hlásáme, muži pomáhají s péčí, tak stejně tak ženy by měly pomáhat s výchovou. Toto ten feminismus neříká, proto je to potřeba doplnit.

VYDĚRAČSKÝ TRH

V čem je vyděračský? My máme nějaké základní životní potřeby, musíme jíst, musíme pít, musíme se šatit, v severských zemích si musíme zatopit a další a další základní věci. Tyto základní životní prostředky musíme koupit na trhu. Ten trhovec si tedy může diktovat cenu, že? Čili on tu cenu žene tak vysoko, jak jen to jde, ale tak aby se trh nezhroutil, tedy nás vydírá. Z toho vyplývá (to si pak řekneme v pilířích TSO), že se ty základní životní potřeby (ZŽP) musí z toho volného trhu dostat někam jinač. Na volném trhu může zůstat pouze zboží, které nutně nepotřebuje, tedy není ZŽP – televize, tank, auto atd. Je tedy potřeba oddělit ZŽP od ostatního zboží.

OTROKÁŘSKÁ PRÁCE

Je dalším pilířem Totality. Ani si toho nevšímáme, co to vlastně znamená, mluví-li se o trhu práce. Ve starověku probíhal trh s otroky, dnes se tomu říká trh práce. Co je tedy předmětem obchodování? Lidská práce. A je snad člověk od své práce nějak oddělitelný? Ne. Čili se přes tu lidskou práci kupčí s člověkem. Ten se nazývá zaměstnanec a dostává mzdu za tuto otrockou práci. A kdo určuje mzdu? Mzdu určuje zaměstnavatel. Tedy tak jak nás na trhu vydírají na základních životních potřebách, tak nás zaměstnavatel může vydírat mzdou, když jí nastaví níž, než skutečnou pracovní hodnotu má.

KONTRIBUCE

Dnes se tomu říká daň. Kontribuce byla zavedena v době třicetileté války. Ale když válka skončila, tato kontribuce zůstala. Akorát se přejmenovala na Daň a vybíralo se, co se dalo. Předtím se platily pouze desátky, které se platily vlastníkovému panství. Z desátku se vyvinuly kontribuce a ty dosahují dneska, aniž to víme, velké procento z našeho příjmu, takže dnes zůstává ten desátek nám.

LOUPEŽNICKÝ PŘÍSTUP K PŘÍRODNÍM ZDROJŮM

Komu patří přírodní zdroje? Třeba ropa v Iráku, komu to patří? Iráku? Když přijmeme tuto tezi tak vyvoláme válku. Protože tady je soused daleko mocnější a silnější a tu například ropu chce taky. A tak v podstatě příčinou války v Iráku se stala nafta. Abychom předešly dalším válkám, musíme se poučit o tom, že ty přírodní zdroje patří celému lidstvu, že si je nesmí nikdo přivlastňovat. Stejně tak půda, pozemek. Komu proboha přísluší prodávat pozemek? Komu patří? My jsme se narodili na tuto zem, která nám nepatřila, pak najednou se našel někdo, kdo začal prodávat pozemky – ten někdo se nazývá stát. A jak k těmto pozemkům, které mu nepatří, přišel? No jednoduše tak, že musel někoho okrást, zabral pozemky, vytlačil ostatní. Pak je pronajímá, z toho žil. Čili toto je parazitický způsob života. Půda nebo pozemek patří pod ty přírodní zdroje a nikomu nepatří. A posledním bodem pilířů, tím nejstrašnějším, jsou:

FINANCE

Tady je potřeba se vrátit k původnímu trhu, který byl naturální tedy zboží za zboží. V naturálním trhu měl například kůň hodnotu 4,5 ovce a ovce hodnotu 10 slepic, mohli koňák a ovčák realizovat směnu jen tak, že jeden z trhvců prodělal směnou koně za 4 ovce (škoda koňáka) nebo za 5 ovcí (škoda ovčáka) nebo ovčák směnili 1 ovci za 10 slepic a pak koně za 4 ovce a 5 slepic - ovčák i koňák získali 5 nepotřebných slepic. Takže ten naturální trh byl velice těžkopádný. Ale jeho předností je, že oba dva účastníci trhu rozhodovali o ceně, museli se dohodnout, smlouvali.

Oba dva měli vše ve svých rukou, nikdo třetí do toho obchodu nezasahoval. V okamžiku, kdy se začaly razit peníze, byl kůň i ovce oceněny nějakou abstraktní hodnotou. Kůň například 1 000 tolarů a ovce třeba 400. Ta abstraktní hodnota se vyjádřila v penězích. Ty peníze byli něco jako poukázka na zboží a současně jako abstraktní měna hodnoty zboží. Z toho jasně vyplývá, že na trhu musí být přesně tolik peněz, jako je hodnota toho zboží. V tomto případě 1400 peněz. Pokud by tam bylo víc, tak by někomu zbyly peníze a zboží by pro ně nebylo. Pak by ale došlo k

inflaci. Ale to nejpodstatnější je, že v okamžiku, kdy zavádíme peníze, ty peníze musí někdo vyrobit, vytisknout. A to už je osoba třetí. Do směny prostřednictvím peněz zasahuje někdo třetí. Ten třetí neprodukuje žádné zboží – ani ovce, ani koně, nic. Pouze tiskne peníze. A co mu brání v tom, aby těch peněz vytiskl víc? Sice vyvolá inflaci, ale on si koupí ovci za to, co vytiskl navíc. Nemusel hnout ani prstem, pouze si vytiskl peníze. Tyto dvě strany – tito účastníci obchodu, protože jim to zjednodušilo směnu, se nestarali o toho třetího. V minulosti se tiskly peníze vždy v nějakém lokálním útvaru, v nějaké obci, v panství. Právo tisknout peníze – tehdy se razily mince – měl třeba Olomoucký biskup. Olomouc měla svou vlastní měnu. Dnes se o ní mluví jako o lokální měně. Čili se vracíme k té původní myšlence – ideje lokální měny. Ale u té lokální měny si musí lidé být vědomi, proč ji zavádějí. Také musí dbát na toho, kdo ty peníze tiskne. Musí si ohlídat, aby se netisklo jiné množství peněz, než odpovídá zboží na trhu. Tehdy na to trhovci nedbali a tak se na nich ten třetí přizivoval. Těch lokálních tiskařů bylo tehdy mnoho a tím pádem bylo mnoho zlodějíčků. Pak přišla chvíle, kdy se našli schopní jedinci, kteří přemohli ty drobné tiskaře, a zavedl se pojem většího útvaru, to znamená státu. Všechny ty drobné tiskaře nahradil jeden tiskař - král nebo císař, který na sebe převzal i všechny ty zloděje. A těžil ze zisku – z tisku navíc. Za

Rakousko-Uherska známe státní bankroty. To je situace, kdy se natisklo tolik peněz navíc, že to hospodářství se zhroutilo. Byli okradeni všichni občané. Vládce měl pravomoc, ale ten kdo doplatil na jeho hospodaření, byli obyčejní lidé, kteří měli odpovědnost – obchodovali na trhu. Tedy při zavedení peněz současně dochází k oddělení pravomocí od odpovědnosti. Když politik říká, že má odpovědnost, kterou plní tím, že odstoupí ze své funkce, tak co zaplatil ze škody? Škody, které nadělal, musíme zaplatit my. Ta odpovědnost zůstává na voličích, nikoli na něm. On má pouze pravomoc.

Takto fungovala jako stát třeba První republika za Rakousko-Uherska. Ale v současné době dochází k něčemu velice zvláštnímu. Všimněte si, že stát si mohl kdykoli pomoci ze svízelné finanční situace tím, že natiskl více peněz, než bylo zboží na trhu. Došlo sice k inflaci, ale vznikl jistý přebytek, s nímž mohl hospodařit dál. Ale dneska je tu zvláštní pojem - Státní dluh. Kde se vzal? Jak to, že se stát zadluhuje, když si může tisknout peněz, kolik chce?

- ❖ Stát nemá vliv na Českou národní banku. Nemůže si vytisknout peněz, kolik chce, protože jsou určité regulace.

ZMP: A kdo to reguluje?

- ❖ No to je dobrá otázka... 😊
- ❖ Třeba v Americe je to naprosto oddělené.

ZMP: Ano to si řekneme za chvíli, jak to bylo. Federální rezervní banka FED v Americe není státní bankou.

- ❖ Tak privatizací činnosti, kterou původně dělal stát?

ZMP: Privatizace je další krásné slovo, ale pořád si musíte uvědomovat, že žádná banka na světě nemá výkonnou moc, tu má stát všude na světě. Jak je tedy možné, že ten nejmocnější si potřebuje dělat dluhy u někoho, když má možnost vyvolat inflaci a nasytit svoje lidi. Dejme tomu, naši vládě chybí 50 miliard, tak si vytiskne 50 miliard. Na trhu bude 50 miliard navíc, zboží na trhu podraží, lidé budou mít menší kupní sílu, ale stát pokryje všechny sociální problémy, které má a na které neměl peníze, protože dejme tomu státníci a jejich úředníci rozkradli důchody, které ten stát má.

- ❖ Tam by ale byl problém, že úspory lidí by se inflací znehodnotily.

ZMP: Ano, znehodnotily by se úspory. A nejen úspory, ale vše. Vy dostanete výplatu, jdete s ní na trh a to zboží, které stálo včera 10 korun, dnes už stojí 20 korun. Čili by nastala okamžitá inflace. Pracovali jste za určitou hodnotu

peněz, která se nazývá mzda, ale ta mzda se inflací znehodnotí na polovinu, tím pádem jste pracovali za poloviční mzdu.

- ❖ Tam je to vždy o té rovnováze. Víme z naší historie, že jsme hodně závislí. Když se v padesátém roce udělala měnová reforma a byly okamžitě demonstrace v Plzni. Vždy je to o té rovnováze, aby se udržely určité sociální síly atd. No a pak za tím stojí další věci, o kterých moc člověk neví, o kterých se nemluví.

ZMP: Jenomže tou měnovou reformou stát všechny okradl, tím zlodějem byl stát.

- ❖ To bylo vlastně v našich dějinách, dá se říci, naposledy takto otevřeně udělané.

ZMP: Takto otevřeně určitě ano, ale až se bude zavádět Euro, tak to bude další měna. Podstatné je to, že tím zlodějem byl vždycky stát. A vůbec není nějaký důvod k tomu, aby se zadlužoval. Jak tedy došlo k tomu, že vznikl státní dluh? Pro odpověď se musíme podívat do historie Americké měny, protože tam to začalo. Píší o tom američtí prezidenti jako třeba Lincoln a Kennedy, kteří byli kvůli tomu i zavražděni. Oni velmi dobře věděli, jak se lobbovalo za to, aby byla privatizována sféra bankovníctví, aby nebyla v rukou státu, aby peníze netiskl stát, ale privátní banka. Proto museli být zavražděni.

Tady se soukromník – dejme mu krycí jméno Rothschild ☺ - snažil o to, aby tu možnost přes tisknutí peněz navíc využíval on a ne stát. A tak došlo k velmi zajímavé věci. Řada presidentů tomuto tlaku odolávala. Tyto zájmy byly tlačeny do Amerického senátu, aby se o tom hlasovalo. Ale bez výsledku. Až do té doby, než přišel na Americký trůn prezident, který se jmenoval Wilson. Po první světové válce deklaroval právo každého národa na sebeurčení a tak de facto zaniklo Rakousko-Uhersko a vzniklo Česko-Slovensko a další národní státy. Ale podstatné je to, že tento FED byl úspěšný až u presidenta Wilsona, a u Amerického senátu tehdejší doby. President Wilson byl informovaný o FEDu. Představitelé FEDu byli ale trpěliví a vyčkávali na správnou příležitost. Ta nastala, když přišly Vánoce - a teď nevím, kterého přesně roku, asi 1913 – a senátoři odešli domů na svátky a v senátu se sešlo 5 lidí. Všichni podplacení. A těchto 5 lidí odhlasovalo privatizaci Americké banky. Tak vznikl FED – Federální rezerva. Ten se postupně rozšiřoval na celou zeměkouli uplácením politiků všech států. My jsme do toho vstoupili po sametové revoluci. (Sametová revoluce byla organizovaná FEDem) A tento okamžik znamenal, že my se jako stát zbavujeme financí – socialistický režim tiskl finance sám. Pokud si udělal zahraniční dluh, bylo to asi 50 miliard – tolik dnes platíme FEDu jen na úrocích z dluhů, které u FEDu máme – tak stát to udělal tak, že koupil zároveň zboží a byl za něho dlužen. Takže to nebyl bankovní úvěr, ale dluh za konkrétní zboží. Ale jak ten FED dělá úvěry dneska? Znovu dochází k tomu, že stát jako vždy natiskne víc peněz. Dejme tomu, potřebuje pokrýt rozpočet na výši 100 miliard, ty peníze natiskne a současně s tím za 100 miliard natiskne takzvané Státní dluhopisy a ty odevzdá Světové bance. Ta banka nedala státu vůbec nic a on má u ní dluh. To je celá finta. Tuhle fintu vymysleli právě ti, jak jsme hovořili o té třetí skupině - Svobodní zednáři udělali tuto státní fintu, ale využívali ji především Chazaři. To jsou mongolsko-tatarské kmeny

To jsou tedy základní pilíře Totality. Teď už víte, že TSO by nám bylo k ničemu, kdybychom se se všemi těmito pilíři Totality nevypořádali. Proto nestačí pouze ta Trojčlennost podle Rudolfa Steinera –horní trojnost, tak jak ji předložil, protože tady tyto vlivy nebyly v té době ještě tak výrazné, zejména pak v Německu. On ten Trojčlenný sociální organismus napasoval na tehdejší poměry v Německu. A to ještě na dvou místech, ale protože se to neujalo, i když to tehdy mělo velice příznivý ohlas. Všeobecná veřejnost velice pozitivně přijímala tuto ideu Sociální trojčlennosti, ale zavedena nebyla a konečně pak politici prosadili opak. A tak Rudolf Steiner prohlásil, že tím se stala tato jeho myšlenka neaktuální, protože byla napasovaná na Německé poměry, a kdyby měla být přenesená na poměry jiné, že by neřešila vůbec nic. Takže my se snažíme tento sociální organismus přizpůsobit současnému poměru a současný poměr je to, co jsem tady nastínil jako pilíře Totality. Na ty musíme reagovat, nějak je vyřešit. A jak je vyřešit?

DECENTRALIZACE

V první řadě v politické sféře musí být nahrazen sociální Centralismus sociálním Decentralismem. Praha je reprezentant centralismu.

Třeba Český kníže Václav, když byl zavražděn – to je vlastně duch České země – tak se stal posledním králem svatého Grálu, kterým je dodnes. Tento svatý Grál si zde můžeme namalovat jako kalich. Tento kalich v principu znamená roh hojnosti, nebo přesýpací hodiny. Z horní části se přesypává písek do dolní části, ale pokud ty přesýpací hodiny přeseknete v tom nejužším místě, tak dostanete dva prahy. Tam, kde ten písek zapadá, to je ta Praha Západu a práh, kde ten písek vychází, to je práh Východu tedy Olomouc. Takže tyto prahy spolu úzce souvisí, jeden bez druhého nemůže fungovat. Proto se taky říká, že Zlo je tu od toho, abychom na jeho překonávání získali schopnosti vládnout sami sobě. Decentralismus vychází z toho, že jedna Centrální vláda je nahrazena mechanismem vah Ekonomiky, Kultury a Politiky, kdy každá tato váha má svůj mechanismus, bez kompromisů. Může být člověk zastoupen ve všech

třech sférách, ale tím, že uvažuje tímto způsobem, se nedopustí žádného kompromisu. Připomínám jen, že Ekonomika a Kultura jsou mechanismy dynamické a Politika je mechanismem statickým. Čili Decentralizace je první krok – to již vyřešil Rudolf Steiner.

ROZLIŠOVÁNÍ ČLOVĚKA A OBČANA

Je druhý krok v pilířích TSO. Jako člověk se rodíme všichni, ale občanem se teprve můžeme stát v obci TSO a to tak, že dospějeme – jsme tedy vychováni - získáme schopnosti jakési samosprávy. Schopnost řídit sami sebe, schopnost zasahovat do sociálního organismu, schopnost vymáhat si svoje práva. To nemají děti a lidé, kteří jsou svým způsobem duševně nesvéprávní, tedy nezpůsobilí k právním úkonům a tak. Ten, kdo studuje – dnes do patnácti, šestnácti let, pokud nestuduje dál. A v osmnácti nebo jednadvaceti letech se stává dospělým a může být občanem. Tomu se přizpůsobí také práva. Jsou jiná práva lidská jiná a práva občanská. Právo lidské je právo na ŽŽP – to má každý člověk ať už je to dítě, závislý - nezávislý na ostatních, nemocný - zdravý, chytrý - hloupí, je to jedno... Nad toto lidské právo a právo na ŽŽP jsou práva politická a občanská, kdy tento občan rozhoduje o věcech společenských. V horní trojnosti ve sféře politické může delegovat jako zástupce obce, může hlasovat hlasem, který mu ale schválili občané. On sám jako zástupce nemůže sám, svévolně o ničem rozhodovat. V této obci má občan svá občanská práva, která si pak vyjmenujeme později.

NEODDĚLITELNOST PRÁV OD POVINNOSTÍ

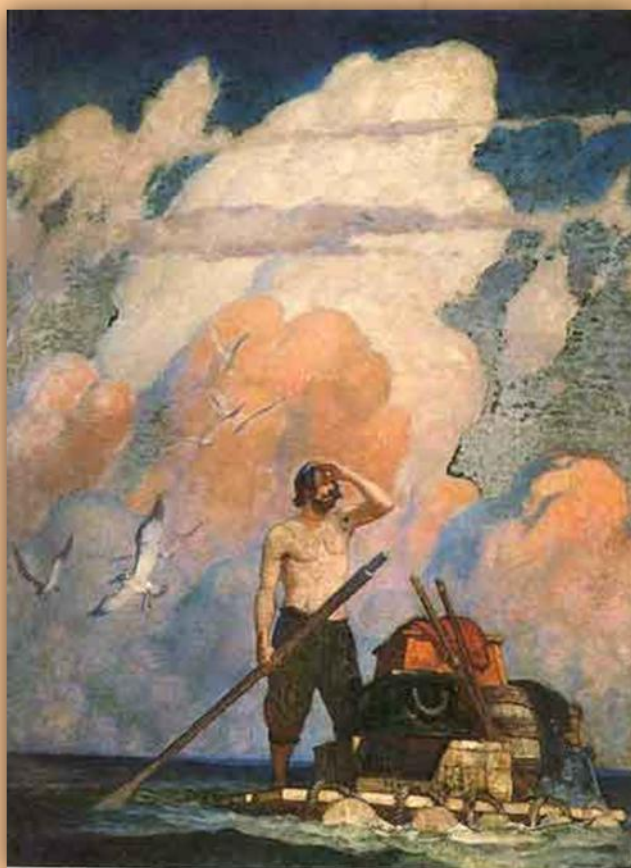
Jak jsme si řekli, v Totalitě k tomu dochází tím, že si zvolíme nebo máme nad sebou nějakého pána, který má práva, pravomoci a my máme povinnosti a to je odpovědnost. V TSO se toto stává neoddělitelným. Takže nemůže být v TSO někdo, kdo má jiná práva, než jiný občan. Prostě mají všichni občané stejná občanská práva a konec. Právo tedy sestupuje a vrací se do rukou lidských. K tomu jsou pak další mechanismy. V TSO nikdo nikomu nevládne, z toho pak vyplývá, že tím nejvyšším mocnářem v TSO je každý občan. Jak se to aplikuje, si řekneme teď. V první řadě je to sociální svoboda. Svobody jsou v podstatě dvě. Jak jsme si ukázali, je to svoboda vnitřní a svoboda vnější. Lidé se pojmem Svoboda ohánějí

Měl jsem jednoho příbuzného, který byl vězněn za socialismu. Ve vězení napsal báseň, kde říká: „Já jsem sice v kleci, ale cítím se svobodný. Takže pro mě jste v kleci vy, co jste za těmi mřížemi.“. To je sice hezké, ale představte si, že vás někdo zavře do klece a nějakým způsobem vás v té kleci trýzní. Jste svobodní? Můžete být sebesvobodnější uvnitř, ale pokud tuto schopnost vnitřní svobody nemůžete aplikovat v projevu zevně, tak svobodní nejste. A teď je

opět spousta snah, jak nastolit možnost aplikace té vnější svobody. Ukázali jsme si na těch Robespierrech a ostatních, že je to nesmysl, že to v podstatě nejde. Ale musí se najít nějaké řešení.

Dám příklad – určitě znáte román Robinson Crusoe od Daniela Defoea. Robinson Crusoe byl námořník, Angličan, který se nechal najmout na loď, která pak ztroskotala a on jako jediný přeživší se zachránil a žil na rajském ostrově. Tam měl všechno. Hospodařil a měl se dobře, ba mnohem lépe než v Anglii. Ale pořád měl připravenou hranici, aby jí mohl zapálit a přivolat tak loď, která by ho zachránila a odvezla zpět do civilizace. Čili pořád chtěl být z toho rajského ostrova vysvobozený, ačkoliv tam nad sebou neměl žádného pána. Proč chtěl být vysvobozen z rajského ostrova, když měl všechnu moc, neměl nad sebou žádného pána, nikdo ho neokrádal, nikdo mu nevládl a neporoučel? Stalo se tedy, že jedna loď ho objevila, odvezla ho do Anglie.

O co tady jde? Jde o to, že abyste mohli aplikovat zevně svobodu vnitřní, můžete ji aplikovat jediným způsobem a to negací – nesvobodou. Tady je důležité to negativum - nesvoboda. Čili co je to nesvoboda? Nesvoboda je každý vztah. V občanském průkazu máme napsáno, zdali jsem vdaná, ženatý, svobodný – to znamená, že nejsme ve vztahu. Každý vztah k čemukoli, k člověku, k věci, je vztah nesvobodný. Nesvobodný

je otrokář ke svému otroku a otrok ke svému otrokáři. Oba jsou na sobě závislí. Chceme-li aplikovat sociální svobodu, musíme mít možnost tento vztah negovat, zrušit ho. Samozřejmě právo souvisí s povinností – musíme nahradit škodu, kterou jsme způsobili. Tento akt negace nesvobody vztahu se v sociálním organismu nazývá **občanské právo veta**. Toto veto se uplatňuje ve věcích, které se občan bezprostředně týkají.

Příklad: Bydlím v Olomouci a v mé ulici se magistrát rozhodl, že můj dům zbourá a pokud neseženu 10 000 podpisů tak ho prostě zbourá a se mnou se nebude vůbec bavit. V TSO toto občan nepřipustí, může to zbourání předem vetovat. Jedinou povinnost, kterou má je dokázat, že to, co vetuje, ho skutečně poškozuje. Pokud ho to nepoškozuje, je jeho veto neoprávněné a soud může rozhodnout o jeho neplatnosti. Pokud neoprávněným vetem způsobil nějakou škodu, musí ji nahradit. Právo veta je na našem webu nejproblematictější bod, protože proti tomu se lidé nejvíce ozyvají. Jejich argumenty jsou ale směřovány tím současným centralistickým myšlením. Právo veta ale vždycky obstojí. Bez něho není vnější svobody. To je pouze tento akt, bez kterého není vnější svoboda možná. Teď se podíváme dál k dalším opatřením, která to právo veta doprovázejí.

Jelikož veškerá moc náleží občanovi, musí se účastnit politického aktu, ale musí se také chopit takzvaných opatření výkonných, nebo opatření výkonných v činnosti, což je občanská domobrana. To, co dneska dělá stát státem – organizovaná armáda, policie a další výkonné orgány, to je povinen dělat občan. Tedy on je současně povinen se zapojit do takzvané domobrany v obci. Ale jak si to občané určitých obcí upřesní je na nich, toto jsou pouze nějaké body, které zhruba naznačují, o co se musí postarat. Ale jak se o to postarají, jestli si budou organizovat služby, nebo každý občan může zakročit, když vidí, že není na ulici něco v pořádku, to už je věc druhá. Prostě občan má právo a povinnost domobrany.

OBČANSKÝ SOUD

Ukázali jsme si, jak jsou zákony zbytečné i škodlivé. Jestliže tedy dojde k poškození kohokoliv, ten se může obrátit na kteréhokoli občana, který pak rozhodne o tom, kdo je poškozen a kdo je škůdcem. Nerozhoduje o výši škody, protože je to velice subjektivní a tady se opět uplatňuje moc jednoho nad druhým. O výši škody rozhoduje poškozený. Takže Občanský soud pouze rozhodne o tom, kdo je viník a kdo je poškozený. Na to nejsou potřeba nějaké předpisy, to dokáže každý (pokud není podplacený). Ale u Občanského soudu existuje taková zvláštnost, že jeho rozhodnutí podléhá – protože nespravedlivý soud může škodit – jinému občanskému soudu. To znamená, že je žalovatelné. Tím se občané samy hlídají, aby nedocházelo k bezpráví a soudním... nevím jak to nazvat, dneska se mluví o soudní mafii. Takže občané se sami hlídají, sami na soud dohlížejí. Nemůže dojít k podplácení, protože kdo půjde proti svému zájmu? Z toho vyplývá, že jediným zákonem, jak jsme si řekli, je náhrada škody. Stačí toto vědět. Dnešní soud nezkoumá úmysly, jestli se někdo něčeho dopustil úmyslně nebo neúmyslně. Tady je zase možnost subjektivních výkladů. Soud zajímá pouze to, jestli byla učiněna škoda, nebo ne. A byla-li učiněna, musí být nahrazena. To je vše. Soud netrestá, soud se stará o náhradu škody. Čili škůdce se dostává do moci poškozeného na tak dlouho, dokud škodu do posledního haléře nevyrovná.

- ❖ To souvisí i s odpuštěním., kterého se v dnešní době musíme učit.

ZMP: Jediný, kdo může odpustit je poškozený.

- ❖ Ty tady mluvíš o krásných ideálech, ale já si myslím, že občanem TSO můžou být skutečně jen individuality, které jsou svobodné vnitřně. Pakliže založíme takovou obec, tak ti ostatní tam vstoupí jaksi nedopatřením a vzniknout problémy, protože uvědomělí lidé, skutečně uvědomělí žádnou takovou obec vytvářet nebudou, protože se setkávají v duchu pravdy.

ZMP: No na to se dá říct jedno italské přísloví: Moudrý se milí sedmkrát

ZÁKLADNÍ ŽIVOTNÍ POTŘEBY A PRACOVNÍ POVINNOST

Posledním pilířem ve sféře politiky je to co už jsem zmínil u té základní životní potřeby. V obci jsou vyňaty ze sféry Ekonomiky volného trhu a jsou součástí správy obce. Tyto ZŽP se pokrývají, protože nemáme jiný způsob jak

produkovat zboží než prací, tak se pokrývají základní pracovní povinností (ZPP). Ta se vztahuje nejen na občany, ale na každého člověka, pokud je práce schopný. Ne na děti, těžce nemocné atd. Takže každý si svoje ZŽP musí odpracovat sám. Výhoda je v tom, že má zaručené to, že se nemění jejich cena. Má-li se chleba upéct za hodinu, tak neexistuje způsob jak ho zdražit, protože hodnotou toho chleba je konkrétní práce. Automatizace a technika podíl práce pořád zmenšuje, takže neexistuje způsob, jak zdražit ZŽP. K tomu patří Decentralizace energetiky atd. A přechod k alternativním zdrojům, které nám nabídl Nikola Tesla, ale jeho patenty zmizely. Tesla se například zabýval volnou energií, čili ideou, že každý člověk by mohl mít vlastní zdroj energie, nemusel by být závislý na centrální dodávce. Protože ZŽP potřebuje každý, je to tedy zboží, které má zaručené odbyt. Tím pádem se řeší nezaměstnanost, protože ne každý bude chtít pracovat nad rámec základní pracovní povinnosti. Lidé se mohou dohodnout, že dneska budu pracovat já, zítra zase ty. Neandrtálec by potřeboval 2 hodiny denně na zabezpečení svých potřeb.

Pilíře v TSO v oblasti Kultury, což je oblast volnosti. Jsou v první řadě:

SDĚLOVACÍ PROSTŘEDKY JSOU POD KONTROLOU NE STÁTU, ALE V RUKOU OBČANŮ

Protože občané mají všechny nástroje, mají právo veta, mají občanský soud, mají občanskou domobranu, takže žádný občan netrpí tím, že by se musel domáhat občanského práva, když se mu bude zdát, že v televizi nebo v rozhlase se vysílá něco, s čím nesouhlasí. Protože on sám může zakročít. Takže tím pádem počítám s tím, že z televize vymizí násilí, oslava gayů a já nevím jaké věci, ale že se tam bude vysílat skutečně něco, co poslouží veřejnosti a podpoří její rozvoj.

DUCHOVNÍ A PŘÍRODNÍ VĚDA

Jak už jsem řekl, je tady nějaká praktická věda, která se skutečně osvědčuje a přináší výsledky. Teoretická věda parazituje a odvolává se na výsledky té praktické vědy. Dám příklad: Zapnu si rádio, rádio hraje. Jako dítě jsem si myslel, že tam hrají trpaslíci. Zapnu rádio, mají pohotovost, hrají. Vypnu rádio, trpaslíci mají volno. Čili experimentálně jsem si ověřil, že mám pravdu a tuto blbost můžu jít hlásat do světa jako teorii. Takto pracuje ta teoretická věda.

U duchovní vědy je v podstatě důležité se seznámit s různými směry duchovní vědy a občané si sami vyberou, který proud jim bude vyhovovat. U té přírodní vědy je to jednoznačně postaveno na objevech a experimentech. Dneska musí objevitel něco patentovat, ale on nemá tolik peněz, aby to patentoval všude na světě. Když to má tady u nás, tak to na černo může vyrobit někdo v Německu, když si zaplatí Německo, tak to někdo vyrobí v Číně... A tak by musel mít miliardy, aby těmi patenty pokryl celou zeměkouli. Ale v oblasti TSO se nic takového stát nemůže, ta práva jsou pokryta všude plošně. Ve sféře Kulturní se domluví, za jakých podmínek může být používán tento objev a tak stanoví míru poplatku pro toho, kdo ho bude používat. Takže tam není v podstatě potřeba patentový úřad, protože ta evidence je součástí Kulturní sféry.

ODDĚLENÍ PÉČE OD VÝCHOVY

To jsme si v podstatě řekli v tom Totalitním pilíři. Péče a výchova se potom promítá i do školství atd... A poslední bod, jako pilíř TSO je:

VÝCHOVA KE SVOBODĚ

O té svobodě jsme si také už něco řekli, ale to hlavní je, že jsme mluvili o té sociální svobodě, ale výchova ke svobodě není jen ta výchova k sociální svobodě, ale hlavně k té vnitřní svobodě. Vnitřně svobodný může být jen ten člověk, který má určité poznání, naučí se to poznávat ve vnějším světě, potom ještě v poznání sebe sama. Čili toto mu dává školství, toto je výchova ke svobodě. Když to ten člověk zvládne, stane se skutečně moudrým, a jak tady řekl kolega – je ideálním člověkem pro TSO. Ale tak to není, my nepotřebujeme jen ty moudré, je dobře, když tam budou, ale to školství jak je tady řečeno, si tyto lidi vychovává. Čili nejprve dostanou tu sociální svobodu a k tomu i povinnost a to školství, které se očistí od vyplachování mozků, pak tyto občany k té moudrosti si samo vychovává. Není tedy podmínkou, že musí být všichni dokonalí. To je jako hra šachy – tu můžou hrát nejen velmistři, ale i začátečníci. Je tam jiná úroveň hry, ale pravidla platí pro všechny. Všichni hrají stejnou hru. Tak je to i s TSO.

Tím jsme vyčerpali všechny pilíře Kultury v TSO a teď si povíme o pilířích Ekonomiky, tedy o sféře bratrství. V první řadě je to podílnictví v hospodářských organizacích. Čili odpadá zaměstnanecký poměr. Hospodářská organizace nemá zaměstnance a zaměstnavatele, ale má jen a jen spolupracovníky/spolupodílníky. Každý, kdo vstoupí do hospodářské organizace, se podílí ze svého podílu na produkci, která se stanovuje v procentech. To podílnictví spočívá v tom, že tímto procentem se podílí na výnosech, na výrobních nákladech a investicích. Protože se podílel na investicích. Není tu nikdo, kdo mu nebo všem ubral ze mzdy s tím, že majitel firmy musí koupit stroje a ty jsou pak jeho. Čili, ubere se každému z toho podílu, ale ten stroj bude zase jejich – všichni na něm budou mít podíl. Všeobecný přístup k přírodním zdrojům – to se samozřejmě nepodaří celoplanetárně, protože tady budou dál Totality, ale ta idea tady bude v TSO a aspoň v TSO by se tyto zásady dodržovaly.

Otázka: Podle čeho a jak budete hodnotit například vědecké pracovníky? Protože tu mluvíš o tom, že všichni budou něco vyrábět.

Odpověď: Tato úloha vědce jako objevitele se bude hodnotit tak, že pokud něco vynalezne a uplatní to na trhu, lidé si budou jeho výrobky kupovat. On bude na trhu různě úspěšný a bude mít podíl z ceny toho produktu.

Otázka: A co když bude pracovat 5, 10 let a nic neobjeví? A co základní výzkum?

Odpověď: Základní výzkum buďto financuje hospodářská organizace, která má zájem o ty výzkumy, jak se dělají dneska.

❖ To by ale byl nepodmíněný příjem.

ZMP: No počkat... Buďto ho platí firma, která financuje jeho výzkum, nebo tak, jak to funguje i dnes, že pracuje na vlastní pěst. Základní životní potřeby bude mít zajištěné a v čase, který mu zbude, může pracovat na vlastní pěst. Není samozřejmě, když něco vynalezne na vlastní pěst, tak má podíl z výnosu. Navíc, všechny převratné vynálezy vymysleli soukromníci. A když se podíváte do historie, 90% všech vynálezů bylo ukradeno.

A poslední tu máme pojem:

STÁRNOUCÍ PENÍZE

Zboží, které máme na trhu a jehož měřítkem hodnoty jsou peníze, kterých musí být stejně jako je zboží na trhu, má tu vlastnost, na rozdíl od peněz, že stárne. Stárím se znehodnocuje. Peníze prostě nesmějí mít takovou vlastnost, že nekopírují vlastnosti hodnoty toho zboží. Navíc, stárnutím peněz se odbourává to, co známe jako - peníze dělají peníze. Někdo má peníze na úrok a teď z toho úroku žije, aniž by přispíval čímkoli. Čili někdo musí za něj vyrobit zboží, které on konzumuje, ale on nic nedělá, parazituje tedy na těch, kteří něco produkují. Stárnoucí peníze toto odbourávají. Nedostane žádný úrok – naopak, když je bude mít uložené někde ve slavníku nebo si to dá do peněžního ústavu, tak maximálně může získat to, že se ty peníze někomu půjčí a ten pak platí úrok z půjčky, ale do výše 100%. Takže on, když to tam vloží, tak souhlasí s tím, aby s těma penězi někdo soukromě hospodařil. Tak má maximální jistotu, že ty peníze mu neztratí hodnotu, protože tu doplní ten, kdo s nimi manipuluje. To bylo zhruba vše ke stárnoucím penězům...

Otázka: Zboží stárne, ale jak to myslíte? Stárne v myšlenkách?

Odpověď: V myšlenkách není zboží, pokud se neprodá. Na trhu je vše zbožím, na trhu se zdají být i peníze zbožím. Co dáte na trh, stane se zbožím. Čili i myšlenka může být zbožím, ale musíte uvést nějaký konkrétní příklad, aby bylo jasné, jak se dá myšlenka prodávat.

❖ Například patent, to je myšlenka.

ZMP: Ano, to je myšlenka, ale probírali jsme to, že na toto dbá sféra Kulturní, která stanovuje, za jakých podmínek může být tento vynález nebo objev reprodukován.

❖ Chtěl jsem ale vyjádřit názor, že je určitý druh zboží, které nestárne.

ZMP: No ale pozor, i myšlenky mohou stárnout. Vy dnes například vynaleznete nějaký přístroj a pak přijde někdo, kdo ho zdokonalí, tím pádem je ten váš nápad už starý.

❖ Ano, ale musíme odlišit, že třeba mléko stárne za tři dny a něco jiného stárne za sto let.

ZMP: Ano, ale mléko je v základních životních potřebách a ne ve volném trhu. A asi nebudete počítat s tím, že si běžná člověk koupí lokomotivu, která stárne pomaleji. Ale koupíte zboží, jako třeba obyčejný člověk koupí televizor, tak

stárne televizor. Pokud dneska koupíte kolo tak zítra, aniž byte ho použit ho chcete prodat, tak už pocítíte to stárnutí, že už ho neprodáte za původní cenu.

Otázka: Může všechno zboží stárnout stejně rychle?

Odpověď: Určitě ne. Každé zboží stárne jinak a je potřeba rozlišit třeba potraviny jako ZŽP, kde ke stárnutí nedojde. Je věcí Ekonomické sféry, aby hlídala množství peněz na trhu, aby jich nebylo více, než je zboží. V podstatě jediný, kdo je oprávněný tisknout peníze je ten, který prodává příslušné zboží. Ta sféra to může dělat centrálně, čím je ta ekonomika širší, tím méně je nutné ty peníze adresně vydat. Čili tam stanovíte nějaký průměr a zhruba plus minus se do toho vejde. Je potřeba, aby ten vynálezce nemusel platit miliony, a ještě mu to nic nepřinese, čili žádný poplatek za přihlášení patentu. Zpěvák, nebo skladatel dneska složí písničku a je to chráněno všude na celé zeměkouli, aniž by prodal nějaký patent. Tak proč musí vynálezce, který je daleko ekonomičtější, proč on musí platit za všechno? A ještě to není vůbec chráněné. Čili je potřeba sjednotit ty podmínky. Jak to platí pro producenty v kultuře, tak proč by to neplatilo pro producenty v Ekonomice? Jsou to jednoduchá pravidla. A není to problém.

- ❖ Tam je rozdíl v tom, že je jednodušší ten byznys jako třeba vypálit CD, než vyrobit raketu nebo auto. Proto je to CD tak chráněné, protože si hlídají to jednoduché vydělávání peněz.

Otázka: Můžu se jen zeptat, jak máte ošetřené to, jak uvést TSO k životu? Je potřeba nějaký základní vstupní kapitál proto, aby se nějaká společnost dala vytvořit. Můžou být i lidé, kteří jsou duchovně na výši, ovšem jsou to lidé, kteří převážně žijí dejme tomu za 15 tisíc měsíčně. A za druhé, máte ošetřené to, že lidé se musí třeba oblékat atd. Jak máte vyřešený ten začátek? Kde brát vlastní energii atp.?

Odpověď: Ale to je jednoduché. Tak jak dneska existují styky se zahraničím, tak TSO odstraňuje pouze tady, takže hospodářská organizace může uzavírat kontrakty dále a žádná vláda do toho nezasahuje, žádný zákon do toho nezasahuje. Je to čistě její věc. Tady nejde o nic jiného, než zrušit pravidla, která znevýhodňují hospodářské organizace mezi sebou, to je v této oblasti je globalizace oprávněná, ale to je věc HO a nikdo jiný do toho nemá právo zasahovat. Když vyrábím sádrové trpaslíky, tak co je komu po tom, že já je prodám třeba Číně. To je moje věc. Takže tady nesmí být žádný orgán, jako že tady dnes je, který do toho zasahuje. HO se tímto způsobem osvobozuje. My máme ve stanovách v příloze pravidla HO, tak v úvodu je hned řečeno, že ty stanovy určují pravidla uvnitř té organizace, kdežto ta vnější jsou pouze na nich, jak a s kým se dohodne na spolupráci HO. Žádná přesná pravidla stanovená nejsou. Ta Hospodářská sféra v TSO jen hlídá, aby jedna organizace neokradla druhou, nebo podváděla, nebo se vyvíkala se z dodržování smlouvy. Čili jsou vnější podmínky a vnitřní podmínky, my tady mluvíme o ochraně těchto podmínek.

Moderátor: Já bych chtěl jenom říct, že tady v tom programu, který jste dostali je návrh ústavy Sociální trojčlennosti. Ten návrh ústavy vznikl na základě poměrně dost živé webové diskuse, která probíhala půl roku. Takže na začátku bylo nějaké programové prohlášení, to byly jakési základní teze TSO, to bylo podrobené dost těžké oponentuře a na základě toho, jestli ta oponentura opravdu dávala takové různé, někdy i záhadné otázky, takže to posouvala kvalitativně výš. Je to o tom, že předkládáme nějaké principy v té veřejné diskusi, kde jsme, je společně s ostatními společně utvářeli tu skutečnou realitu, tu budoucnost. Jak říkal Zdenek, naším úkolem není něco diktovat, ale podávat základní principy a vysvětlení zákonitostí. To ostatní, to už je na nás, jak si to vytvoříme.

Nevím, jestli to tady zaznělo, ale ke hře šachy, kde máme nějaká pravidla hry v šachy. Chceme-li hrát, je třeba, abychom ta pravidla přijali, a potom budeme hrát. Na základě naší vyspělosti budeme velmistři, nebo budeme průměrní, anebo podprůměrní hráči, ale pořád hrajeme na základě jedné pravidel, která jsme přijali. A o tom to je. Tady vytváříme nějaké zákonitosti, nějaká pravidla a potom budeme dotvářet společně tu realitu Sociální trojčlennosti v tom každodenním životě. A ta bude tady jiná, tady jiná, tady jiná... To není žádná šablona, žádný mustr, který bude fungovat všude stejně. Takže na základě té diskuse vznikla nová verze programového prohlášení, které jsme nazvali Návrh ústavy Sociální trojčlennosti. Tady na těchto stranách je zakódované úplně všechno.

A druhá věc, protože tady zaznělo, jak chceme uvést Sociální trojčlennost v praxi, tak my jsme se rozhodli založit hospodářskou organizaci, družstvo. Proto jsme to také nazvali Družstevnictví. Jako jednu z forem spolupráce. A v té družstevní organizaci chceme uplatnit a rozhodně uplatníme principy Sociální trojčlennosti. Vznikla tady návrh stanov HO v TSO, tedy v té čistě verzi Sociální trojčlennosti. Teď jsme zjistili, že to, co my chceme je natolik jednoduché, že to v současné době žádná legislativa nedovolí, protože náš způsob hospodaření se ziskem je naprosto diametrálně odlišný od toho, co od nás v současné době ten stát nebo ta legislativa chce. Proto jsme dali i nějaké podněty, máme vypracované i stanovy od právníka. Teď máme domluvenou konzultaci u právníka, který se vyložení zabývá stanovami HO družstevních. A chceme tam porovnat tu naši verzi s tím, co jsme nutně povinni k tomu státu. Tak abychom měly ty stanovy schválené. To je naše cesta jak jdeme do té reality.

Ta druhá cesta je vytvořit samosprávnou sociální obec podle Trojčlennosti. Takže jít a domluvit se s lidmi, kteří chtějí přijmout tato pravidla a začít vytvářet ten společný život. A v žádném případě nejdeme cestou uzavření, protože to by znamenalo naprostý zánik a nemožnost. Je potřeba se maximálně otevřít, ale hájit si to své. My se chceme postarat o své životy, my jsme povinni sami sobě, pokud se o to nepostaráme, tak můžeme akorát žehrat a nadávat na někoho, kdo tu odpovědnost přebírá na sebe a potom se vzdáváme té možnosti utvářet svůj život.

Takže to naše pojetí Sociální trojčlennosti je o maximálním podílu odpovědnosti. Hovořit o tom na veřejnosti není zrovna vděčné, protože odpovědnost nechápeme. Aspoň v té většinové společnosti to je téma, které zní velmi jako velké klišé. Ale jak říkal Baťa: „Odpovědnost všech za všechno, je odpovědnost nikoho za nic“. Je potřeba zde nastolit osobní zodpovědnost, jít a realizovat tyto myšlenky v každodenním životě. To je, myslím si, náš úkol.

ZMP: Také je třeba rozlišovat, že stanovit pravidla hry v šachy, a druhá věc je uspořádat šachové turnaje. Čili ty otázky se někdy prolínají. To jsou dvě různé věci. To, co my tady předkládáme, to jsou pravidla hry šachu. To, o čem tady Petr říkal, že vytvoříme nějaký experimentální prostor, to už je ten šachový turnaj.

Otázka: Chtěl bych se zeptat k takové praktické věci, jak je řešeno odměňování uvnitř té organizace. Představte si družstvo, kdy ho vede nějaký manažer nebo ředitel, o sto lidech a jsou tam nějaké dojičky, traktoristé, mechanici, prostě veškerý ten personál v zemědělském družstvu. Jak se tady tihle zaměstnanci mezi sebou domlouvají na výši odměn? Protože každý pracuje jinak fyzicky namáhavě, duševně namáhavě a teď jsou to naprosto neporovnatelné výkony. Tedy je nějaký lustr pro stanovování platů?

Odpověď: Vy jste tu asi nebyl, když jsem tu o tom mluvil. To jsou všechno smluvní záležitosti, čili nestanovuje to pouze jakoby zaměstnavatel, který tady nebude, ale všechno je stanoveno ze základní dohody.

Otázka: No dobře, tak to tedy zjednodušíme. Máme tady ředitele a dojičku – jak ti dva se domluví na výši odměny?

Odpověď: Ti dva se nemají co domlouvat – oba jsou podílníci v té firmě, jeden má jen vyšší procento a druhý má vyšší procento.

Otázka: A to procento?

Odpověď: Právě říkám, že to odstupňování mezi ředitelem a tím posledním pracovníkem v celé té pracovní hierarchii, která tam může nastat, to už stanovuje horní Ekonomická sféra. Ta řídí ta pravidla. - Nesmí být tento rozestup větší než třeba, já nevím, 90%. Stručně řečeno - abychom si tedy všimli rozdílu mezi horní a dolní trojností. Ta horní trojnost Ekonomická, Politická a Kulturní sféra, ta čistě hlídá pravidla pro tu Ekonomiku, Politiku a Kulturu. Demonstrovali jsme si to na mechanizmech vah. Ale ta dolní sféra, to je ta obec jako politická organizace, rodina jako kulturní organizace a živnost jako ekonomická organizace. Čili horní sféry jsou čisté a dolní sféry jsou trojčlenné. Je to jako když chcete vytvořit odlitek nebo slitinu – nejdříve potřebujete vyrobít čisté kovy, které následně slijete dohromady. Tedy ty čisté kovy, to je ta horní sféra a ten slitek je ta dolní sféra.

Otázka: Ta dojička tedy, aby mohla přijít do toho družstva být partnerem, musí přinést kapitál?

Odpověď: Ne. Ti předchozí zaměstnanci tedy ti pracovníci už předtím vytvořili nějaký majetek, na kterém mají podíly. Ona přichází do té organizace a její podíl roste časem, ale také proto, že využívá majetek těch starých pracovníků tak se musí nějakým způsobem dostat do podílu na tom všem, co využívá. To bylo předmětem konzultací na naší webové stránce. Takže ona se musí podílet nejen na těch nových nákladech a investicích, ale částečně také na těch starých.

Otázka: A co když budou všichni noví?

Odpověď: Na to pozor, my nepřicházíme do podniku tabula rasa, my přicházíme do HO, které tady již existují. Existuje tady kultura, existuje tady politika a existuje tady hospodářství, takže my nepřicházíme do pouště, nebouráme haciendu a teprve potom stavíme novou. My přicházíme do staré haciendy a tu chceme zevnitř přebudovat.

Otázka: Mohl byste mi vysvětlit heslo, kterého jsem si všiml v té diskusi: „Jednou a dost“?

Odpověď: No tak si představte, že jste v obci, jste plnoprávným občanem, máte právo veta, máte právo na občanský soud a jste v domobraně. A teď si představte, že přijde nějaký darebáček, rozbije výklad a ukradne nějaké zboží. Necháte mu dál občanské právo?

❖ No já bych mu spíš dal nějakou lhůtu. Čas na to, aby se polepšil.

ZMP: Ne ne, žádné polepšování. On porušil práva ostatních a to, co porušil, on sám pozbude. To není moje rozhodnutí, ale vemte to jak to je, že se zachovají ti občané vůči němu. A když si přečtete z historie, nádherné dílo Karla IV., které nazval Majestas Carolina, tak přesně tak to popisuje. Tehdejší Stavovští zloději to nepřijali. Tam říká, že jednou a už do smrti ten zloděj pozbývá všech práv. Ale tehdy se Stavové živili loupeží tak to nepřijali v České zemi.

Otázka: No ale to je přece nespravedlivé v tom, že přece i vy jste se naučil z chyb?

Odpověď: On se poučí, ale my nesmíme dovolit recidivu. To si občané prostě nenechají líbit. Že tady někdo někoho 4 krát znásilní a po nějaké době vězení ho propustí na svobodu, aby to udělal znovu. Tak to ne! Jednou a dost!

Moderátor: My jsme o tomto diskutovali. Také existuje možnost, že ti občané znovu tomu člověku, který pochybil – on nahradí tu škodu, mají možnost znovu ta občanská práva dát. Vždy to záleží na těch lidech. Ono je toto poměrně

frekvencované téma. Obořili se na nás někteří lidé, kterým jsme vysvětlovali principy TSO. Oni se ptali jak to ale bude s tím přijetím a odebráním těch občanských práv. Vyloženo tomu nerozuměli. My jsme jim říkali, že na úplném začátku je to formou důvěry, protože my nevíme, jak kdo se zachová. To znamená, že chce-li hrát tato pravidla a my se neznáme natolik, nevyrůstáme spolu, ale chceme něco vytvořit, tak si tu důvěru navzájem dáme. Jestliže tu důvěru zklameme tak nás ti druzí už asi nepřijmou, nebo musíme – jak to tady bylo řečeno – nahradit nějakou škodu, protože jsme někoho poškodili a tím si ostatní rozmyslí, jestli ho chtějí následovat. Vytváříme síť důvěry. Mezi lidmi je velmi málo důvěry, protože apriori i státní orgány co po nás chtějí, oni nás neustále podezírají zejména z podvodů. Proč? Protože člověk má tendenci si nalézt vždy tu jednodušší cestu, udělat okliku, aby dosáhl svého. Nemáme v sobě vymezené ty hodnoty. A pokud se dobrovolně omezujeme, začínáme si uvědomovat tu naši odpovědnost.

ZMP: Já bych se jen zastal té naší vlastnosti, že tu důvěru nemáme, ale proto, že v té Totalitě je to současně projev toho, že se chceme vyhnout tomu vydírání. Občanské právo může dostat jen člověk, který je schopný plnit i ty povinnosti. Tedy musí být zdůrazňována neoddelitelnost práva od povinností. Člověk může pozbyť i ta lidská práva, pokud je poruší u někoho jiného. Jestliže někoho zabije, omezí ho na svobodu – vězní ho atd. Pak ten občanský soud rozhodne. Tento člověk pak nemá lidské právo na základní životní potřeby, má poručníka a musí pracovat. A na tom poručníkovi je, co mu za tu práci dá. Ten, kdo se dopustí nějakého překročení práv, kdo se dopustí poškozování tak si musí být vědom nejen toho, že může být donucena nahradit škodu, ale i toho, že může být poškozen. Tedy to, co hrozí poškozenému, musí hrozit i škůdce.

Otázka: A když někdo někoho zabil, tak jaký je ten adekvátní trest?

Odpověď: No Bible říká „Oko za oko, zub za zub“. Takže jediný, kdo mu může odpustit trest smrti, jsou ti pozůstalí, nikdo jiný nemá právo o tom rozhodnout. Nezkoumáme zločincovi úmysly, ale jeho činy.

Moderátor: O tom jsme také hodně diskutovali, protože na to nejsme zvyklí, ale domyšleno do důsledků – jde to až na kost té odpovědnosti. Protože my se snažíme stále za někoho něco řešit: Proto i tento přístup je takový, pokud se s tím seznamujeme poprvé, ale skutečně domyšleno do důsledků, je to na nás. To znamená akce – reakce. Takže v tom je ta výchova ke svobodě. V tomto nalezneme ten pravý rozměr svobody, a tím, že určíme ta pravidla co nejjednodušší a transparentní, máme možnost začít porovnávat výsledek v té realitě. Pokud budeme zase dělat nějaké výjimky, neustále se to komplikuje a tím se oddalujeme od té skutečnosti a od pravdy.

ZMP: Hlavně toto nerozhodujeme my, ale občané – poškození. Takže veškeré právo na škůdce má poškozený.

Otázka: A kdo bude určovat, co je to práce?

Odpověď: No to nebude určovat nikdo. Jednoduše řečeno: chceš-li chleba, musíš si ho upéct, musíš na to vypěstovat obilí atd. To je určování práce – upeč chleba. Kdo ho za tebe upeče? Chceš-li chleba tak ho upeč.

ZMP: No ten pekař, to není tem, kdo nás zásobuje chlebem. To je prostě někdo, kdo založí HO, nebo je tam šéfem, a my tam rámci ZPP jsme podílíky. Pečeme společně chleba, abychom měli co jíst. Nebudeme na nikom parazitovat.

Otázka: Ještě jednou bych se chtěl vrátit k té práci. Pokud je tu stanovená nějaká ZPP, tak kdo bude určovat co je to ta práce?

Odpověď: Obec sama si stanoví míru těch ZŽP, od toho se pak odvíjí ta ZPP. Čili nemusí být ve všech obcích stejná míra ZŽP, některá obec si tam přidá například televizor, některá ne. Takže obec vytvoří jakýsi seznam ZŽP – občané si to odhlasují. Toto je obecní záležitost – obecně kulturní úroveň v těch ZŽP. V tom seznamu bude například kilo chleba, buchta, mléko, pivo, televizor. Tak toto všechno musíte společně vyrobit tou ZPP, abyste dostali to, co chcete. O práci se nikdo nebaví, definice práce nikoho nezajímá. Toto se musí vyrobit, jakkoliv.

Otázka: Pokud mám ale takovou práci, ve které produkuji zboží, které není v rámci ZŽP.?

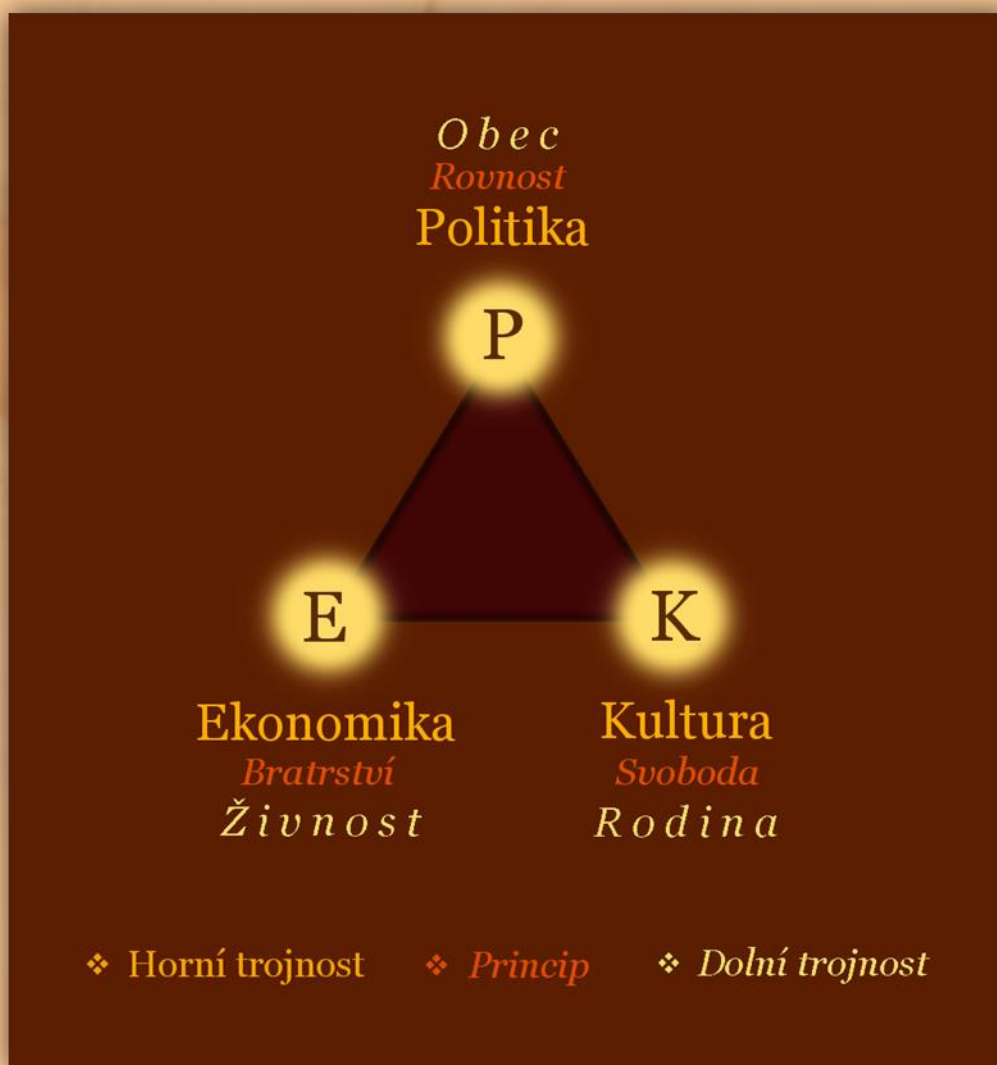
Odpověď: Nad ZŽP pokud chcete něco produkovat tak se dostáváte do té volné ekonomiky. Tím se obec nezabývá. Ve volném trhu můžete vyrábět a podnikat třeba se sádrovými trpaslíky, to je vaše věc. Ale pak také vaše starost, abyste ty trpaslíky prodal. Tam tedy máte volnost.

Otázka: Jak máte v TSO vypracovaný systém sociálních služeb?

Odpověď: Jestliže si občané dají mezi ty ZŽP nějakou službu, například zdravotnictví tak budou vyrábět třeba Acelpirin, nebo budou pracovat na to, aby zaplatili lékaře a tu základní lékařskou péči. Předpokládáme v TSO opadne to, co se děje dneska v totalitách, že se zdravotnictví stalo předmětem kšeftu. A tak se dneska vyhlašují chřipky ptačí, prasečí atd. To jsou naprosté výmysly. Dokonce se těmto výmyslům napomáhá tak, že se vymýšlejí a vyrábějí v laboratořích. Vyvine se lék, pak nemoc, nebo naopak. Potom se to háže na trh, lidé se straší nemocemi a podsouvají se tyto neozkoušené léky, které vám to zdraví podlomí více, než ta chřipka nebo dědičná nemoc. Takže vy dneska berete léky, které nahrazují třeba staré léky, které byly stejně dobré nebo daleko lepší. Nové léky jsou dražší,

protože jsou patentované, ty staré nejsou patentované, proto jsou levné. A ty nové díky vedlejším účinkům vám natolik podlomí zdraví, že už jste do smrti závislí tady na těch farmaceutických koncernech. Čili oni si ty pacienty vyrábí. Toto v TSO odpadne.

ČLOVEK A SPRAVODLIVOST (ALEBO VÝCHODISKO Z KRÍZY)

LUBOR PERHÁČ

Aristoteles povedal: „To, čo je typické pre štát je právo a spravodlivosť“.

A nám sa to dodnes nepodarilo naplniť, ale takmer vždy sme využili každú príležitosť k úniku od tohto výroku, vždy sme ušli ku korupcii, klientelizmu a hlavne ku „právu silnejšieho“. Čím vyššie je naše vedomie práva a spravodlivosti, tým vyššia môže byť úroveň základných ľudských práv. Dnes chápeme napr. volebné právo ako základné ľudské právo; tak môžeme chápať aj právo na peniaze - základnú peňažnú dávku pre každého a bez výnimky ako sociálno-kultúrne minimum vyspelej spoločnosti.

Keď štát prispieva niekomu sociálnou alebo inou dávkou, tak zvýhodňuje určitú skupinu ľudí pred ostatnými. Pred zákonom sme všetci rovní. Ak to nie je, tak dochádza k narúšaniu právneho vedomia jednotlivca a deformovaniu jeho morálneho a etického správania. Ak si teda niektorí ľudia nielen myslia, ale aj chcú presadiť nejakú pomoc, dávku, peniaze pre určitú skupinu ľudí alebo jednotlivcov - akokoľvek sa to zdá humánne - tak to môžeme chápať iba ako impulz k činu v rámci spoločnosti, ale nie čin samotný. Ak to chceme zaviesť do praxe, tak to musíme premyslieť tak, aby ostatní neboli poškodení, znevýhodnení pred zákonom ani medzi sebou navzájom. A to znamená dať tú dávku, peniaze všetkým bez rozdielu a bez podmienok. A potom nemôžeme hovoriť o demotivácii alebo motivácii pracovať, lebo to platí ako zákon pre všetkých rovnako a tým posúvame hladinu právneho vedomia na vyššiu úroveň. Ak to nie je, tak dochádza k umocňovaniu bezprávia v štáte, otroctvu tých „slabých“, násilia tých „mocných“ - my nemáme právo nútiť niekoho pracovať proti jeho vôli. Akej kvality je práca, ktorú niekto robí z donútenia?!

Tomáš Akvinský povedal: „Súciť, ak nie je nasledovaný činom, nie je milosrdenstvom“. Ak teda máme súciť so slabými, chorými, biednymi, tak pomôcť im, dať im peniaze zo spoločnej kasy znamená dať tú pomoc všetkým rovnako a každému. Nielen tým slabým, ktorí peniaze potrebujú, ale aj tým, ktorí peniaze dávajú, ktorým štát cez dane berie, veď tie peniaze sú od nich, veď ide o spoločnú kasu a nie súkromnú.

Ide o nové ľudské právo - peniaze ako právo, ide o podiel na spoločnom majetku. Ide o stav našej mysle, nie ako niečo neurčité, všeobecné - štát, to sme my, ale veľmi konkrétny čin cez vyplatenie finančnej čiastky, dávky určenej pre každého človeka a vyplácanej mesačne ako podiel na spoločne vytvorenej hodnote cez špecializáciu a spoločenskú deľbu práce (nie výrobnú alebo obchodnú). Dnes pre SR uvažujeme o dávke cca 200-330€.

Pretože peniaze sa stali základnou životnou potrebou vzhľadom na vysoký stupeň podmienenosti jednotlivca na spoločenskú deľbu práce, tým sa dostávame do úrovne nášho právneho vedomia - vedomia spoločenstva ľudí.

Ale to je len polovica skutočnosti. Druhú polovicu musíme nájsť pri získavaní peňazí do spoločnej kasy. Daň nemôže byť realizovaná ako trestný čin vydierania občanov štátom. V oblasti daní, odvodov a poplatkov nemôžeme robiť rozdiely v tom, koho a čo zdaňujeme a tiež kde a kedy zdaňujeme. Akákoľvek jednostrannosť v uprednostňovaní jednej dane pred druhou (štruktúra daní) alebo spôsobe ich výberu znamená ničenie spravodlivosti. Uplatniť Spravodlivosť bez ujmy právneho vedomia jednotlivca v dnešnom ekonomickom systéme znamená zjednotiť všetky dane, odvody, poplatky do jednej dane. Jedna daň nerobí rozdiely medzi tým koho, čo, kedy, kde a ako zdaňujeme a preto by mala byť veľmi nízka, paušálna, okamžitá, celoplošná a aplikovateľná len na peniaze - keď uznáme peniaze ako právo. Neuplatňuje sa na ľudí, tovar, služby, majetok. Nikoho netreba potom zatvárať, konfiškovať majetok, nútiť pracovať ani viesť byrokráciu. Môžu to robiť banky ako percento (pre SR cca 0.7%) z každej platby a mal by sa ustanoviť bezhotovostný platobný styk (dnes tvorí cca 70%).

Dnes sme dospeli k tomu a na základe toho aj konáme - zákon sú peniaze, peniaze hýbu svetom - ale toto môže platiť len pre tých, ktorí peniaze majú. Ak chceme žiť v právnej spoločnosti potom peniaze ako základné právo nemôžeme odoprieť nikomu. Toto prijať, pochopiť a realizovať znamená uskutočňovať vedomostnú spoločnosť. Peniaze ako právo môžu vytvoriť vedomie toho, čo konáme.

VNITROSTÁTNÍ OFFSET

PETR CZASCH

Stavební podnikatel angažující se proti korupci, zejména ve veřejných zakázkách, nezaměstnanosti a pro zodpovědnost politiků. Vyučil se zedníkem, maturoval na Střední průmyslové škole stavební v Opavě, pak pracoval jako zedník, zednický parťák, mistr a stavbyvedoucí. Po listopadu 1989 začal podnikat jako parťák zednické skupiny v Bruntále, později založil stavební firmu Czašch s.r.o. (s 230 zaměstnanci v roce 2002, prodal ji koncem roku 2006). Spolu s architektky Vlado Miluničem (kterému zadal vypracování návrhu „polyfunkčního domu“ v Bruntále), Pavlem Hronem (vrběnský rodák, žijící v Německu, autor knih o jesenické architektuře) pracuje na stavebních a ekologických projektech v Jeseníkách. S dalšími na rozvoji tohoto regionu, zejména v cestovním ruchu.

Jeho politické angažmá v různých skupinách a stranách jako Oživení, Strana zdravého rozumu, za kterou kandidoval ve volbách 2006. Počátkem roku 2008 spolu s Jiřím Polákem a Tomášem Frankem založil Hnutí Demokracie. V letech 2005–06 spolupracoval také s Transparency International, ale po ostré kritice (mj. vysoké náklady konferencí) spolupráci ukončil.

PŘEDNÁŠKA:

Chtěl bych Vám povykládat o projektu „Vnitrostátní offset“, který si myslím, že do tady těchto debat patří, protože v jednom z kritérií hodnocení veřejných zakázek, o této problematice Vám trochu něco řeknu, je i kritérium *produktivita*, které vyloženě zavání Sociální trojčlenností, družstevnictvím anebo možná spoluprací, kvalitní spoluprací a mezilidskými vztahy. Musím to trochu uvést: Podnikal jsem ve stavebnictví, vlastně před dvěma lety jsem prodal firmu, abych se mohl věnovat zavádění – nebo spíše pokusu o změnu politicko-hospodářského systému. Založili jsme nakonec politické hnutí, které by se mělo snažit nastavit jiná pravidla tak, aby se dal jakýkoli dobrý projekt, třeba Trojčlenný sociální organismus, zavádět. Abychom si prakticky mohli vytvořit prostředí, které nám bude pasovat. Takže se nelekňte. Je to prezentace, kde je nějaký volební program, ale je to prezentace jakéhosi politicko-hospodářského systému, který je založen na třech bodech:

1. **Občanské ústava**
2. **Hospodářská a sociální rovnováha**
3. **Transparence**

1. Občanská ústava stojí na principech „*plánovacích buněk*“, je to systém nebo model řízení společnosti, který vymyslel a 30 let v praxi zkoušel prof. Dineau z Německa z university z Wupertalu. Kde krátce po válce v Německu začala růst politická korupce a byrokracie a s tím spojené problémy, a on se zabýval nešvary, které stahovaly Německou ekonomiku krátce po tom, co se jim začalo dařit. Takže začaly být zase znovu problémy. On se zabýval tím, jak tyto problémy řešit. Takže vymyslel model plánovacích buněk, které jsou základem občanské ústavy a jak tady před tím mluvil pán o penězích, o peněžnictví, o peněžním systému, tak prakticky jakýkoli, úplně jakýkoli problém se dá řešit pomocí těchto plánovacích buněk. Kdybyste měli zájem dozvědět se o tom něco více, tak existuje český překlad prof. Dinea. Je to fantastická myšlenka, jednoznačně by to pomohlo řešit ty naše závažné problémy.

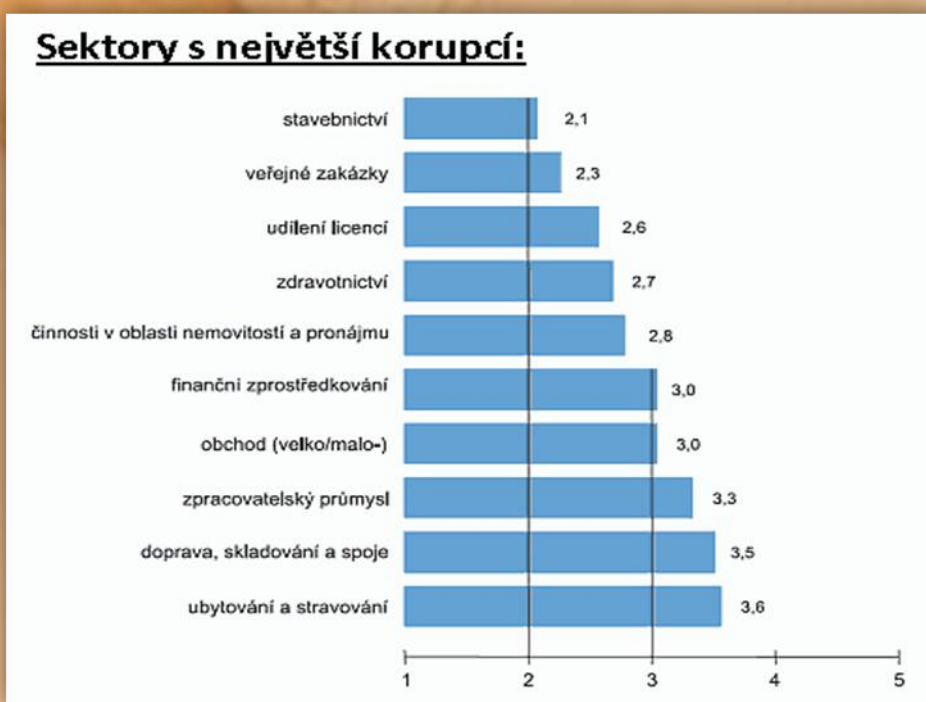
2. Hospodářská a sociální rovnováha, to je představa o tom, že peníze, které tady společnost na daních vybere, tak by je měla umět také společně efektivně využívat. Dnešní systém je založený na restrikcích, na vstupu do státní pokladny. Zkusme nezaplatit daň, nebo finančnímu úřadu, nebo sociálce nebo zdravotní pojišťovně, tak okamžitě máme na krku exekutory a vymahače a já nevím, co všechno a 30% úroky. Na výstupu z té státní pokladny je 200 poslanců, kteří si dělají, co chtějí. Takže to je naprosto špatně a taky to podle toho vypadá.

3. Třetí bod toho systému je transparence, kde je vynaložena koruna z našich daní, musím mít právo kontroly. Nikde nesmí být nic zavřeno pod rouškou obchodního tajemství nebo v nějakém šuplíku nějakého úředníka. Takže velice jednoduchý systém a já Vám něco povím o tom, proč vznikl vnitrostátní offset.

Musím se trochu představit: Kdysi v roce 1990 po té revoluci, jsem se dal do podnikání, byla to zednická parta, protože já jsem vyučený zedník a mám maturitu na stavební průmyslovce. Takže jsme začali podnikat. Z 6 členné firmy byla v roce 2000 a něco asi 250 členná firma a dařilo se nám, zakázek jsme měli téměř vždycky dost. Ale pořád jsme si prožívali jakési sinusoidy. Ve firmě jsem světil, ač jsem je neznal – taková ta Baťovská pravidla. Ať to byl zedník na stavbě nebo vrátný, nebo kdokoli jiný, tak to byl můj spolupracovník, nikdy jsme si nehráli na nějaké ty - jak se říká - šnajdry. Když jsem v roce 2003 poprvé propouštěl, tak první odešel můj bratr, ten odešel tedy dobrovolně. On odešel z toho důvodu, aby tam uvolnil atmosféru, kdyby se tam držel za každou cenu, tak by to spolupracovníci špatně vnímali. První dostali výpovědi ředitelé, 7 nejvýše položených manažerů dostali výpovědi a pak jsme si řekli: To je konec. Pokud ta firma nevydrží, nebo pokud ani tuhle etapu nepřežijeme, tak už to asi zabalíme úplně. Já jsem potom v roce 2007 prodal firmu svému spolupracovníkovi za podmínek, které naprosto neohrožily její chod. A taky firma dnes velice dobře funguje a já se mohu věnovat jiným věcem. Jenom se vrátím ještě k těm sinusoidám. Nikdy vývoj firmy nebyla lineární křivka, jak je to potřeba u každého podniku, který světil ten kapitalistický způsob řízení: tzn. management, jakési pravidla hry. Pořád jsme si prožívali jakési sinusoidy. Každý ten propad dolů byl k něčemu dobrý. To musím říci, že byl k něčemu dobrý. Ale byl to systém, nebo je to systém stavebnictví, který šíleným způsobem mění lidi, jak tu psychiku tak i tu fyzickou vyčerpanost. Protože někdy jsme měli práce tolik, že jsme nevěděli, co dříve udělat. A pod smlouvami, pod sankcemi, tzn., že se musejí plnit. A za půl roku téměř nebylo do čeho píchnout. Takže to byly neustále takové vlny.

Já jsem se pořád zabýval, čím to je. Nevím, jestli jste tady někdo z oblasti stavebnictví, i když jste něco doma opravovali, tak jste se s oblastí stavebnictví potkali, takže v tom našem řemesle kazí to prostředí korupce. Já jsem se až v roce 1998 seznámil s tou pravou realitou, jak to v tom stavebnictví funguje a od té doby se snažím něco dělat pro změnu.

Je to takový příběh: bylo to jedno školení v jedné z novel o veřejných zakázkách, kdy ten lektor, asi před 40 posluchači v Opavě, kde byli podnikatelé, byli tam i z magistrátu, z university... On se představil a říká: „Dámy a pánové, doufám, že jsme se tady nesešli, abychom se školili z novely zákona, ale abyste tu zakázku uměli zadat tomu, komu potřebujete a přímo abychom příliš neriskovali“. A teď nás tam celý den školil, jak jednoduše celý ten zákon obejít a jestli chci tu zakázku dát Vám, tak přes to nejede vlak a tečka.

No a já jsem tam byl s kolegou. A je fakt, že jsem na to hleděl jak zjara a pak jsme s jedním mým kolegou, tedy vlastně konkurentem, seděli po tom školení na pivě a on mi říkal: „Ty vole, Ty sis fakt myslel, že to je soutěžení?“ A já jsem si jen vzpomněl, jak asi před půl rokem, jak jsme na závěr roku pozvali nebo jak nás objíždějí banky, jak jsem se chlubil té ředitelce naší banky jakousi statistikou, že z těch 50 soutěží, které jsme v loňském, neboli letošním roce dělali, že jsme byli z 80% druzí. Z 80% druzí! Pak jsem teprve prokoukl, že to je úplně jinak a řekl jsem si: „To snad není pravda“. Ale zakázek jsme měli dost, protože jsme měli dobré reference.

Takže teď jste se seznámili s tím, co se děje, pokud o tom tedy moc nevíte. Korupce ve veřejných zakázkách. Jenom veřejných stavebních zakázek je ročně asi za 300 miliard, každý rok. Je to asi 13 000 soutěží o veřejné zakázky. V každé veřejné zakázce máte dejme tomu 5-7 komisařů, zadavatel, a jakýchsi 10, 15 účastníků. Tzn., že když to dáte dohromady, je to asi 100 000 míst, kde je ta korupce možná provádět. Kolik máme policajtů, kteří se zabývají tou

korupcí, kolik máme kvalitních policajtů? To je naprosto nemožné tady tuto oblast uhájit. A když se občas někdy nějaký případ v novinách ukáže, tak to je jeden z 13 000. A já tvrdím a určitě mám k tomu i podklady, že 90% zakázek je prostě prodaných a že 100% zakázek je zmanipulovaných.

Moje firma musela manipulovat s parametry nabídky, abychom se vůbec k té zakázce dostali. Když zadavatel vypíše nějaké zadávací podmínky, tak já se musím trefit do těch podmínek. Já musím lhát, musím si vymýšlet, já tam musím prznit termíny, já nevím, co všechno, abychom se vůbec k té zakázce dostali. Ale pokud je ta zakázka někomu předurčena, tak ani tak nemáme šanci.

Dávám jako příklad, kdy město Jeseník uspořádalo soutěž v hodnotě asi 150 milionů a teď my jsme vždy si dělali matematickou konstrukci, které z těch kritérií je rozhodující. Tam rozhodovali sankce za nedodržení termínu. Tak jsme tam dali sankci za jeden den prodlení 15 milionů. 15 milionů zaplatíme za každý den nedodržení termínu. No to bylo vzbouření na vsi. Jasně, že bychom tu zakázku museli vyhrát. Jenže to byl už vlastně takový fór, protože jsme už věděli, že my nejsme ti vyvolení. Ale pak se polemizovalo s úřadem pro ochranu hospodářské soutěže, jestli je to přiměřená výše smluvní sankce, nebo ne. A já říkám: A co je to přiměřená výše smluvní sankce? Já jsem si na 100 % jist, ba co - já jsem si na 1000 % jist, že ten termín dodrží! Já tam dám klidně 100 milionů. Mně to je jedno. Vy jste si vybrali kritéria. Já je splnil. My zakázku chceme. No tak samozřejmě soutěž se zrušila. Byla to vše jen taškařice. Ale naše firma, přestože je z periferie, tak vždycky udávala změny náhledu na kritéria dalších soutěží. Prostě že to pak přejali ty velké firmy, tak 15 milionů za den prodlení už byla úplně normální sankce. To už dávají všichni. Tak zadavatel musel vymyslet jiné kritérium nebo jiný parametr, aby to mohl svému favoritovi dát. Hrůza! Takže je to oblast, všichni do toho měšce platíte - 300 miliard, to je vlastně více než 1/3 rozpočtu. Ale jsou to samozřejmě zakázky komunální, krajské atd. Čím je to způsobené?

Základní příčina je špatný zákon o zadávání veřejných zakázek. Má mnoho nesmyslných výjimek, zásadních nedostatků z hlediska transparentnosti. Naprosto neumožňuje veřejnou kontrolu. Ten úřad, který si říká "Úřad pro ochranu hospodářské soutěže", ten se vůbec se nezabývá, ani se ze zákona nemůže zabývat tím místěčkem, kde se ta manipulace provádí. On jenom kontroluje, zda uchazeč správně dodržel ta jednotlivá písmenka podle toho zákona, ale tam, kde se ta manipulace provádí, tzn., kde se kšeftuje s těmi kritérii, to vůbec nezkontroluje, ani nesmí zkoumat! Takže to je úplně naprosto zbytečný orgán.

Ten zákon kryje obchodní tajemství. Prostě je tam nějaký paragraf, podle toho zákona není možné zveřejňovat nabídky. Já jsem s tím projektem kdysi obcházel, jak slepička, když šla pro tu vodu kohoutkovi - 30 náměstků ministrů, 4 ministři, tenkrát to byla Špidlova vláda. Tenkrát se střídali pořád ti náměstci u toho ministra místního rozvoje, tak jsem - jak se tam vystřídal - udělal vždy další pokus a každého jsem se ptal: Můžete mi říci, proč se v těch veřejných zakázkách má kryt nějaké obchodní tajemství? Můžete mně, který minimálně 50 soutěží ročně děláme, a potom z toho vyplyne nějakých pár smluv, můžete mi vysvětlit, proč je ta moje smlouva nebo ta naše nabídka, proč je potřeba ji kryt obchodním tajemstvím? Já tomu nerozumím! Vždyť je to úplně normální projekt, úplně normální smlouva, úplně normální faktury, vždyť to může být vše na internetu!

Víme, proč to tak musí být. Ani já, jako účastník soutěže, když podám námitku, tak nemám šanci se podívat do těch ostatních nabídek. Přitom bych byl okamžitě schopen odhalit, kde se ten problém stal. Vůbec žádný úřad pro ochranu hospodářské soutěže bychom nepotřebovali. Dále tomu zákonu chybí prováděcí vyhlášky a zodpovědnost za ten celý proces zadávání. Když se stane nějaký průšvih, nějaká manipulace se odehraje, nikdy se nezjistí, kde vlastně kdo zpracoval ty zadávací podmínky, které jednoznačně říkají, že ta zakázka bude tady tohoto. Nikdy se nezjistí, který úředník nebo kdo vlastně tuto manipulaci nachystal. Není to možné. A konečně umožňuje používat nevhodná kritéria a zadávací podmínky, které vlastně slouží k tomu, aby ta zakázka spadla přímo tomu, komu má spadnout.

Další problém korupce je oligopolní prostředí českého stavebnictví, kdy ty velké obchodní stavební firmy zneužívají svého postavení na trhu a svých kontaktů na ty resorty a vládní činitele, a pomocí slabosti a nezodpovědnosti mnohých politiků ty zakázky prostě neustále získávají.

Takže závěr: Zákon o zadávání veřejných zakázek je účelově špatný, korupci umožňuje i kryje, restrikce proto naprosto nemohou být účinné. Veřejné rozpočty jsou rozkrádány prostřednictvím veřejných zakázek. Jedná se o organizovaný zločin krytý legislativou.

Tohle je takové schodiště korupčních příležitostí. Už jsme si řekli. Toto je staré číslo, stará prezentace. Dnes je těch veřejných zakázek asi za 350 miliard. Těch 300 miliard je asi 2 roky zpátky. Toto číslo se poměrně drží.

Takže největší příležitost, co se týče objemu peněz, ty největší úplatky mají samozřejmě možnost získávat: parlament, kraje, ta stavební oligopole už to vzdává. Pak jsou to ty resorty, ministerstva, vysocí státní úředníci, zadavatelé - to jsou ti, kteří už tu zakázku zadají. Nejdříve ji někdo musí vymyslet, ve státním rozpočtu schválit, a pak ji musí někdo zrealizovat. Ale každý si na tom chce přihřát svoje. Pak jsou to ti nižší úředníci, protože ti to musí celé zúřadovat, tu soutěž. Mandatáři - to je zajímavá oblast. To jsou ti, kteří se zabývají zadáváním veřejných zakázek. Já potřebuji něco postavit, jsem ministerský úředník a musím si vybrat mandatařskou firmu, která to za mne - za nějakých 150 000 (to je taková sazba za 50 milionovou zakázku) zúřaduje. Napíše zadávací podmínky, aby to bylo v souladu se zákonem. A tam funguje právě to pravidlo, že když já - zadavatel má zájem, tak ten mandatař řekne: „Tak, hele, komu to chceš?“ Podle toho napíše zadávací podmínky. A když já jsem zrovna čistý zadavatel, který chce soutěžit, tak si z toho udělá kšeft zadavatel. On už to někomu dá - kdo mu dá nejvíce peněz. Další příležitost mají uchazeči, ale to už jsou takoví příštípkáři. A subzhotovitelé - tam také korupce funguje.

Z Olomouce jsme měli dobrou spolupráci s jednou firmou, která se zabývá řemeslami, vodou, topením, mají velkou divizi v Praze. A ten Jirak mi říká: „Ty si myslíš, že bychom v Praze předali nějakou práci bez toho, že bychom tomu stavbyvedoucímu nešupnuli nějakých 10, 20 tisíc? Nemáme šanci. Všichni berou.“ A já mu říkám: „A ti moji chlapi, jako stavbyvedoucí?“ On říká: „Peťo ne. Tvoji ne.“ Tak jsem byl aspoň rád. ☺

Svého zásobovače jsem musel vyhodit, protože prosazoval svého jakéhosi... Prostě to je všude. Každý si v tom stavebnictví chce přihřát něco! A ty důsledky jsou potom neblahé pro nás pro všechny. Tím, že se obchoduje s těmi veřejnými zakázkami, tak se vlastně vše šíleně prodražuje. Jsou veřejně známé informace o tom, jak máme drahé silnice, dálnice... Ty vstupní ceny, ty nabídkové ceny jsou vlastně - za prvé dumpingové, že vlastně je tam vždy nízká cena, ale ta výsledná cena zakázky je vždycky jiná. Spolupracoval jsem i s lidmi z NKÚ a s těmi jejich zprávami. Dělali si statistiku - kterýsi rok, byla zakázka navýšena o 300%, to byl zatím rekord.

Má to dopady na snižování výrobních kapacit ve stavebních firmách. To si potom povíme. Zneužívání levných zahraničních pracovních sil. To by se dalo napasovat na karmu, jak se zde o ní mluvilo - jak my vlastně zneužíváme ty chudáky z Ukrajiny, z Moldávie, Rumunska a já nevím odkud... A tady z nich děláme otroky. Dáme jim pár kaček, ubytujeme je v nějakých holobytech, ale my jsme vydělali. A naši lidi musí utíkat do Německa a Ameriky si vydělávat, protože přece jim nebudu platit tolik. Ale jak se to potom odráží v celém tom stavebnictví prakticky, také o tom dnes povykládám. Zvyšuje se nezaměstnanost - také o tom řeknu. A zvyšování sociálních výdajů státu. My vezmeme sice ty lidi z Východu, ale samozřejmě ubereme práce tady našim.

Tohle je graf vývoje nezaměstnanosti od roku 95 do roku 2002. Já jsem ten projekt zpracovával v roce 2002 - 2004, takže tam vždycky ty grafy končí, ale jednoznačně, níže ty hodnoty nikdy nešly. Nezaměstnanost i korupce jsou problémy, které se pořád stupňují. A zvláště ta dlouhodobá nezaměstnanost. Takovým směrem to šlo nahoru... A tohle je graf vnímání nebezpečnosti korupce (96-2002).

Poslancům a senátorům jsme návrhy posílali tak, jak se měnili, od roku 2004 pořád dokola. Reagovali tak, že Pithartovi se to strašně moc líbilo... Ruml říkal: „No to je zajímavé řešení...“ Nikdo pro to nikdy nic neudělal!

Představím Vám, jak se ten projekt dá aplikovat na oblast, která je nám dobře známá - oblast stavebnictví. Nevím, jestli to zde mám. Dlouho jsem to již neprezentoval. Proč se to jmenuje vnitrostátní offset. Offset je zpětná ekonomická kompenzace. A vnitrostátní offset je, že bychom měli ty peníze, které se z daní odevzdají, tak umět je účelně vynaložit. Vždycky budeme potřebovat dělat nějaké společné investice. Tzn. investice, ze kterých bychom měli mít blaho asi všichni. Takže je potřeba vymyslet nějaký systém, který toto umožní, aniž tam bude potřeba nějakého policajta nebo nějakého úředníka na nějakou kontrolu. Tady tento systém, s kterým Vás seznámím, tak ten je autoregulační. Tam se kontrolujeme především my, účastníci těch soutěží, kteří máme zájem o tu zakázku, a máme zájem o korektní soutěž.

Tyhle grafy jste již viděli. Toto je graf vývoje nezaměstnanosti, vnímání nebezpečnosti korupce, tohle je vývoj státního dluhu a tohle je schodek státního rozpočtu. O tom státním rozpočtu: Lidé už si snad zvykají vnímat (nevím, jestli to už tady bylo řečeno), že dluh státu je na každého občana, nyní nedávno říkali, že to je asi 120 000 na hlavu včetně kojenců. Mnoho lidí se nad tím ještě usměje, že? Ale já mám hodně dětí, a když si spočítám, kolik dlužím tak to je hrozné. ☺

Ten systém, který tady představujeme ve stavebnictví, ten se dá použít na jakékoli hospodářské odvětví. Ale my jsme ten přerozdělovací systém použili i na přerozdělování grantů. Firma vyhlášovala, když jsme na to ještě měli peníze, všelijaké grantové soutěže. A stejný systém jsme používali při rozdělování grantů. Takže cílem toho projektu je zavedení regulérních podmínek

v soutěžích o veřejné státní zakázky a řádné hospodaření s daněmi občanů. Samozřejmě s cílem zamezení korupce.

Použitím jednotných objektivně a matematicky hodnotitelných kritérií se výrazně omezí (a nyní už tvrdím, že) zlikviduje jakoukoli manipulaci s veřejnými soutěžemi. A využitím peněz, které dnes zvyšují zisk překupníkům se státními zakázkami, se zvýší počet pracovních míst v oblastech, kde nás ta „bota tlačí“.

V Praze - vždycky říkám - vás ta nezaměstnanost zdánlivě tak netrápí. Tady je práce dost, že? Ale Vy ty nezaměstnané tam kdesi u nás - 18, 20%, ve Vidnavě 30 %... Vy je platíte... Vy je také platíte... Jako proč? To jsou ty peníze, které jak říkal tady pan Perháč, si vůbec neuvědomujeme, že je vydáváme, měsíčně ty daně na ty zbytečně nezaměstnané.

Prakticky pomocí těch jednotných kritérií - jednotných proto, že jsme vlastně schopni pomocí těch kritérií hodnotit zakázku za korunu nebo třeba za 10 mld. To je úplně jedno. Vůbec nezáleží na hodnotě zakázky. A vůbec nezáleží na počtu uchazečů. Dnes třeba zná zákon takové to zužování, že můžu zadat zakázku třeba do nějaké výše jednomu uchazeči, pak třem, pak pěti, a pak je to teprve otevřená soutěž, kterou mám možnost zase nějakým způsobem selektovat. Tady v tomto systému může být třeba tisíc uchazečů, software jednoduchý, vyhodnotí - nejlepší dostává zakázku. Transparentní, všichni se pojdte podívat, co nabídl. Čili úplně jednoduchý systém.

Zavedení těch jednotných kritérií má zásadní tři významy:

1. Likvidujeme korupci - korupce nás stojí hodně peněz. Holandský eurokomisař kdysi vypočítal, že vlastně korupce a nadměrná byrokracie je minimálně 10% státního rozpočtu. Kdysi jsme se přeli s Transparency International, protože oni vypočítali, že korupce nás stojí 32 mld. Já říkám: To je špatně, špatný výpočet, co jste tam uvedli, protože Vy nezapočítáváte zbytečné zakázky. Oni započítávají jen to, co se zaplatí na úplatcích, ale: Dávám příklad mediálně známý - jezy na Labi. Je to naprosto zbytečná zakázka, když se podíváte z hlediska priorit, co náš stát potřebuje řešit, co jsou za problémy... tak jezy na Labi se mají dělat. Mají stát 14 mld. jenom proto, že někde je potřeba zaplatit 50 milionů úplatků. Transparency započítává 50 milionů úplatků, ale nezapočítává už těch 14 mld. zbytečně vyhozených. Teď nedávno už Transparency to číslo zvýšila a myslím, že mluvila, se mi zdá o 70 mld. ročně, že nás to stojí. Pokud by měl pravdu ten Holanďan, tak je to 90 mld. ročně. Zbytečně vyhozených.
2. Druhý význam toho projektu je vytvoření velkého počtu pracovních míst. Tím se samozřejmě sníží výdaje a zvýší příjmy státního rozpočtu. Při celoplošném zavedení bylo vypočteno, že bychom byli schopni vytvořit až 170 000 pracovních míst.
3. A jako boční efekt: Získají se prostředky na rozvoj hospodářsky slabých regionů, bez nároku na státní rozpočet. Prostě snížíme náklady na veřejné zakázky.
  - ❖ Nová kritéria tedy zabrání obchodování se zakázkami.
  - ❖ Zamezí nekalé soutěži a dumpingovým cenám.
  - ❖ Přispějí k rozvoji hospodářsky slabých regionů.
  - ❖ Budou základem korektních zaměstnaneckých a obchodních vztahů (k tomu se vrátím, to by dobře zapadlo do přednášky - do kritéria produktivita).
  - ❖ Omezí zneužívání - budeme dále využívat, ale nebudeme je už moci zneužívat - levných pracovních sil ze zahraničí.
  - ❖ Omezit využívání černých pracovních sil a Schwarz systém.

Schwarz systém, na něj může mít názor kdokoliv jakýkoli. Já jsem ze začátku samozřejmě začínal se Schwarzem, ale když nás po tom ve firmě bylo 50, tak jsme ten systém úplně zlikvidovali. Pak už byli vlastně všichni zaměstnanci, přestože to bylo daleko pracnější a méně efektivní, tak ten Schwarz systém je špatný právě z pohledu spolupráce a mezilidských vztahů atd.

Nová kritéria budou motivovat firmy zvyšovat počet zaměstnanců v dělnických a řemeslnických profesích. Abyste tomu rozuměli: Dneska jsou stavební a obchodní firmy, které nemají vůbec žádná řemesla. To je jen management, pod nimi maximálně pár stavbyvedoucích a obchodníků a tečka. Žádného řemeslníka! Na co? Na co ty černé? Ty nepotřebujeme, ty si koupíme. To je samozřejmě nejefektivnější způsob podnikání. Jenomže! To platíme z veřejných peněz! To by se nám nemělo líbit.

Další a hodně zásadní věc: Obnoví se zájem o odborné a učňovské školství. O stavební, učňovské školství, a nejen stavební. Určitě jste všichni z nějakých oborů. Učňovské školství je totálně zlikvidované. My jsme za 13 let (v době, co se zpracoval ten projekt) zničili učňovské školství. V Německu to trvalo 30 let. Mně to pomáhal korigovat ještě z pohledu Evropy jeden německý spolupracovník. Ten si to přečetl a řekl: „Vy jste lepší, Vy jste to tady zlikvidovali za 10 let. Nám to trvalo 30 let“. V Německu sice existují, ale kolik učňů z nich vyjde? Moc ne.

Ten projekt není podmíněn žádnými investicemi, ani legislativními změnami. Prakticky prováděcími vyhláškami se to dá napasovat na současný zákon, ale není o to vůbec žádný zájem. Dá se modifikovat i pro celou EU. Verze Euro offset znamená, že přibyla jen jedna kolonka k jakémusi mechanismu, se kterým Vás seznámím.

Takže celé se to odvíjí od zásadního kritéria, které je tu použité: a to je produktivita. Jak jsem říkal: Jsem vyučený zedník, začal jsem jako zedník, pak jsem dělal mistra, stavbyvedoucího ještě za socialismu. Pak jsem začal podnikat a od těch 6 zaměstnanců až do těch 250 zaměstnanců, tzn., od zedníka až po ředitele, všechno jsem si osahal naprosto dokonale. Ale vždycky, už za toho socialismu jsem se zabýval tím, jak vlastně tu produktivitu správně vyhmátnout. Dostával jsem pokuty od ekonomky za to, že jsem vyplatil odměny chlapům, kteří vydávali výjimečné výkony. A potom, až jsem sám podnikal, tak jsem se zabýval tím, jak optimálně zatížit ty svoje vlastně kolegy tak, aby to bylo pro nás pro oba zajímavé. Protože my potřebujeme tu režii firmy udržet proto, abychom byli schopni nabízet opravdu kvalitní a konkurenceschopné služby, ale na druhou stranu musíme umět také investovat do nějaké své budoucnosti a zase každý člověk potřebuje naplnit svůj rodinný rozpočet. Pokud jej nenaplní, tak mi uteče tento člověk. Takže to bylo neustálé polemizování jak se vzájemně zatížit. Kolik já si mohu z té hodnoty, co Vy vytvoříte, vzít.

Co se tedy děje ve stavebnictví z pohledu produktivity? Kdysi - do roku 1945, když (mám zde k nahlédnutí materiály) - je tam obrazová příloha, která Vám to lépe osvětlí. Říkám, když jedete po naší republice, nebo kdekoli u Vás doma, dívejte se a úplně nádherně poznáte, co se postavilo do roku 1945. Od kdykoli do roku 45. Pak je tady období od roku 45 - 89. A pak je tady období po roce 1989. To je z pohledu architektury. Jenže to má úžasný vliv na produktivitu, na nezaměstnanost. Kdysi se stavěli takové budovy, a nestavěly se dlouho ty kostely atp. Potom přišel ten chozrasčot. Vše se muselo dělat rychle, vše se prefabrikovalo. A už se začaly města a vesnice kazit. Já tvrdím: Za socialismu se zničila města. A teď - po roce 89 - jsme zničili předměstí. V tom obrazovém materiálu máte toho víc. Teď je to trochu ironicky laděné, ale bohužel, je tomu tak, že: Čím vyšší produktivita, tím hnusnější pohled.

Kamarádím se s Vladem Miloničem - jeho kontroverzní dům, Tančící dům, někomu se líbí, někdo ho nesnáší. On sám tvrdí, že to není barák, že to je příběh a kdo si o něm něco přečte, tak si ho zamiluje. Já až sem si přečetl tu knížku o Tančícím domu, tak teprve se mi ten dům líbí. Do té doby jsem na něho také neměl názor.

Takže vysoká produktivita sice přináší vysoký zisk, ale také vysokou nezaměstnanost. Důsledek vysoké produktivity je úbytek dělnických a řemeslnických pracovních míst, likvidace produkce českého řemesla, devastace školství, architektury a urbanismu. Jako takový příklad, který mám v tomto materiálu popsáný, říká: Má se stavět úřad práce. A nyní máme dvě možnosti, jak se k tomu problému postavit, úřad práce postavíme. Máme na to 100 milionů. Teď jsou dvě alternativy. Buďto postavím z cihel, z kamene, ze dřeva a budeme to omítat a bude na tom 100 lidí pracovat dejme tomu dva roky. A postavíme barák podobný třeba těmto olomouckým krásným baráčkům. Nebo to uděláme tím dnešním způsobem. Vezmeme fasádní systém (skelet, konstrukce), střešní systém, podlahové systémy a z těch 100 milionů utratíme za 3 měsíce. A k tomu potřebujeme 3 šéfmontéry a 20 cvičených opic odkudsi. A stavíme úřad práce. Tam by mělo 100 lidí práci dva roky. Tady 20 lidí určitě z Ukrajiny a z Rumunska, 3 měsíce. Tady za dva roky se nastěhují nějakí úředníci a začnou nás stahovat zase svýma uzdama ke dnu. Tady se tam můžou nastěhovat už za 3 měsíce. Takže která cesta je ta správná? Ten dnešní systém, nebo ten systém, který přinášel ty hodnoty? Říkám vždycky: Na co se budeme dívat za 100 let? Na Lidl nebo na Tančící dům? Tančící dům je ukázka neproduktivní práce. To byl tak pracný výrobek. Ten Vlado Milonič říkal, jak se musel rvát s těmi firmami, jak se musel rvát s tím investorem, aby udržel tu koncepci, protože to bylo drahé. To bylo pracné. Oni potřebovali řemeslníky. Oni je neměli. Ještě ten Vlado dává takový příklad, že kdysi se na nějaké té výstavě ForArch potkal s ředitelem - s jedním z ředitelů Metrostavu - byli kamarádi, a ten ředitel mu říká: „Ty, Vlado, nevíš o nějakém řemeslníkovi? Já bych potřeboval na chalupě vyměnit okno“. Ředitel stavební firmy se ptá architekta, jestli neví o řemeslníkovi, protože oni už řemeslníky nemají. Tam jsme to dopracovali!

Toto je taková - také to sedí o této přednášce o bratrství: Rovnováha aneb bratrské dělení. Je to sestava 5 grafů, další dva za chvíli uvidíte. Na prvním vidíte koláč, který představuje strukturu objemu stavebních prací, podíl firem na tom trhu. Tento segment jsou firmy do 100 zaměstnanců - ty nejmenší firmy, malé firmy. Mají takový podíl na trhu stavebních prací. Pak tu jsou do 300, do 500, do 1000 a nad 1000 zaměstnanců.

Tohle je koláč: Podíl na zaměstnanosti ve stavebních podnicích. Zase: Malé firmy - téměř polovinu zaměstnanců ve stavebnictví zaměstnávají, pak do 300, do 500, do 1000, nad 1000. Vidíme, že i v těch % i v tom objemu stavebních prací i v počtu zaměstnanců, jsou tady ty 3 segmenty téměř shodné a jediná disproporce jsou jen ty velké a malé firmy.

Tohle je graf produktivity na jednoho zaměstnance v letech 1992 - 2001. Takovým způsobem se vyvíjela produktivita v těch malých podnicích do 100 zaměstnanců, do 300, do 500, do 1000... Zase úplně stejné ty grafy. A tady ty nad 1000. Tohle je produktivita tří největších firem v republice: Skanska, Metrostav, SSŽ, oproti tomu průměru.

A tady jsou dva zásadní grafy: počet objemu prací veřejných zakázek z celkového objemu, tzn. příležitosti těch firem v oblasti veřejných zakázek. Takže ty malé firmy, které zaměstnávají polovinu pracovníků ve stavebnictví tak mají jen 50% příležitosti ve veřejných zakázkách a firmy, které měly jenom těch 26 nebo 25 % zaměstnanců ve stavebnictví, tak mají 70% zakázek. Zajímavé číslo měly ty firmy do 1000 zaměstnanců, které mají 90 % zakázek hrazených z veřejného rozpočtu, tzn. z našich daní. Ty malé firmy musí ten objem naplňovat jak v privátních tak ve veřejných zakázkách. Můžu Vám říci, že je obrovský rozdíl, jestli je to privátní investor, nebo je to státní investor. Státní investor

je záruka, že dostanete zaplacené, v termínu, atd. Privátní investor, to je pytel blech. Tam nevíte nikdy nic, co vás potká. Jestli má peníze, nemá peníze... Tzn., že přestože ty malé firmy zaměstnávají tolik lidí, tak mají tak málo příležitostí.

A toto je zásadní graf: Tvorba pracovních míst za období 1992 - 2001. A tady vidíme, že jediná skupina do 100 zaměstnanců neustále zvyšovala počet zaměstnanců, kdežto ty velké firmy makaly jenom na produktivitě, jenom propouštěly, jenom propouštěly. Dneska jen kšeftují a propouštějí.

Vnitrostátní offset - 3 kritéria:

1. Nabídková cena - disproporce mezi malou a velkou firmou. Nabídkové dumpingové ceny úplně smazaly kritéria nezaměstnanost - produktivita

2. Nezaměstnanost – produktivita. Vyřešila zásadní problém, že jsou v republice místa, která jsou krutě stížená nezaměstnaností z titulu těch změn po revoluci. Někde je to normální. Offset znamená vlastně transfer pracovních sil do míst, kde ta práce je z míst, kde ta práce není a zpátky kdy ti lidé přiváželi domů efekt v podobě mezd atd. Ale jen na dobu dočasnou. Především je nutno i s těmi červeným místy něco dělat, protože to se samo neodstraní.

Hodnotíme, kolik lidí zaměstnává, ale i odkud lidi jsou - z Mostecka, Karviné nebo Jesenicka, tak dostane více bodů, než když zaměstnává lidi z Prahy. Taková korelace tam je. Vůbec nezáleží na tom, jestli je ta firma z oblasti postižené, nebo je z té Prahy. Nezáleží vůbec na sídle firmy. Euro offset, jak tady zaznělo – dám takový příklad - zakázku např. v Bruntále těžce postiženém nezaměstnaností může dostat Portugalská firma, která zaměstnává lidi z Řecka, které je daleko více postižené nezaměstnaností, než my tam v tom Bruntále. Takto ten princip naprosto spolehlivě funguje. Problém je v tom, že jedním z kritérií je reference a tam vysokou váhu hraje pozáruční servis. Takže, jak by Portugalská firma s dělníky z Řecka dělala pozáruční servis v Bruntále? To by se jim šíleně prodražilo. Produktivita je zásadní kritérium.

Jak by to dopadlo na velké stavební firmy? Vezme se daňové příznání a tam máte obrat a počet pracovníků. Velká firma má obrovskou produktivitu tak podle tohoto kritéria, které hodnotí tu produktivitu jako nejnižší – ta velká firma by si podle offsetu ani neřízla, jak se říká. Ale oni mají možnost přibrat více zaměstnanců. Druhá varianta je, že odejdou z toho regulovaného pásma. Nikdo je netlačí, aby si braly veřejné zakázky. Mohou odejít do privátního sektoru, nikdo je nedrží.

Varianta číslo tři je spolupráce, sdružování. Velká firma umí dobře obchodovat, my umíme dobře pracovat. Když se domluvíme, korektně domluvíme - tak to bude fungovat. Ale nebude to tak jak dnes, že ta velká firma si dá do své soutěžní nabídky moji nejnižší nabídku, vyhraje zakázku a pak mi řekne: „Hele, když ubereš 10%, tak je to Tvoje“. No a já, protože mi nic jiného nezbyvá, jdu s ním do toho kšeftu, a pak je den D, kdy se končí a on za mnou přijde a řekne: „Hele, tady je faktura, dáme dolů 10%, bereš? Když se Ti to nelíbí, tak nedostaneš zaplacené. Jestli se ti to nelíbí - tak najdeme důvody, tam jsi neměl přílbu, tam jsi šlápl na hřebík“, najde tisíc problémů, na které mě kdykoli utáhne a nezaplatí. Takže subdodavatelský systém není nic jiného, než vydírání. Ten by vyřešilo kritérium produktivita.

Motivuje zaměstnávat. Dnes nic nemotivuje ty firmy zaměstnávat. Já jsem se zuby nehty držel, aby nám zůstalo alespoň 50% řemeslníků. Ten trh nás nutil jen propouštět. Já jsem firmu postavil na řemeslnické zručnosti. Efektivita - naše firma ročně dává do soutěží kolem 5 milionů, bankovní záruky, musíte si koupit dokumentaci za 20 000, atd. A měli jsme jenom 5% úspěšnost. Tzn., že z těch 5 milionů jsme využili jenom 5%. Vyhozené peníze do luftu, za bankovní záruky, za tým přípravářů, kteří musí nabídku stvořit. No úplně zbytečně vyhozené prachy.

3. Reference - formulář, který musí vyplnit jak zadavatel, tak uchazeč. Dnes fungují reference tak, že při soutěži musíte odevzdat nějakou referenční listinu zakázek, které do soupisu dáte. Jenže referenční listina je stará a sepisuje se v době, kdy se stíhají pásky, bouchá šampaňo, všichni jsou spokojení. Zadavatel mi napíše super referenci. To, že mu za půl roku nefunguje výtah, nebo mu praskají omítky - to mne nezajímá. Já už mám referenci hotovou. 50% firem se vůbec nezabývá reklamací. Toto by vyřešilo zásadní problém stavebnictví.

Všechna tato 3 kritéria jsou naprosto nezmanipulovatelná. U těch referencí to ale maličko jde... Pracuje se s daty 3 roky pozpátku. A já kdybych chtěl něco manipulovat, musel bych uplatit všechny finanční úřady, zdravotní pojišťovny, sociálky atd. Dnes já mohu do té nabídky napsat cokoli. Podle tohoto systému nikoli. A uspoří se spousta peněz, které by potom měly jít do těch hospodářsky slabých oblastí. A máme tu systém, který je podobný TSO, jak by se to mělo projevit až do těch obcí a jak by se to mělo efektivně využít. Jsem z oblasti Jesenicka a tvrdím, že pokud ta

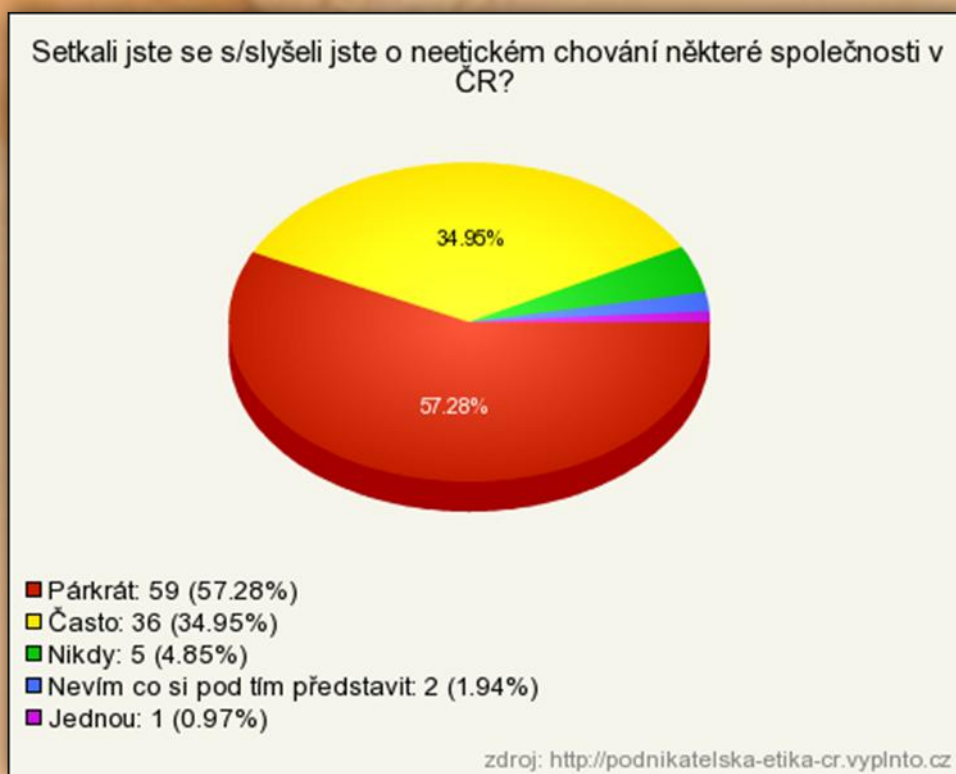

oblast nezažije nějakou takovou masáž svrchu zespodu, kdy zevnitř budou opravdu namotivováni občané. Dneska jsou tam totálně demotivováni občané, protože každý na nás kašle, jak kraj tak stát...

Osoblažsko - tam je 30% nezaměstnanost a dlouhodobá. To jsou pomalu sebevražedné oblasti. Totální demotivace mezi těmi lidmi. A my potřebujeme lidi na to, aby se to tady nastartovalo. Máme možnost uspořit opravdu velké miliardy tím, že zlikvidujeme tu korupci, a poslat je tam, kam tyto peníze patří. Abychom toho docílili, tak vlastně není jiná možnost než ta politická. Takže až se lidé probudí, máme tady systém, kterým je možné změnit jak politiku, tak to hospodaření...

Moderátor: Petře, já moc děkuji, protože - myslím si, že každý z nás potřebuje slyšet informace od praktika. My jsme se zde bavili jen o oblasti stavebnictví, teď si berme, co nás čeká ve zdravotnictví, co nás čeká v další oblasti, kde nám všude unikají peníze. 350 mld. veřejných zakázek ve stavebnictví, berme to v těch dalších oblastech, kolik to je. Kolik % se potom vlastně realizuje.

P.Czasch: Hned mohu říci další oblast - lesnictví. Lesnictví je jediný resort, nebo jeden z mála resortů, který přináší peníze do státního rozpočtu. On nebere, on přináší. Ale tam se děje úplně to samé, co ve stavebnictví. Tam jsou snad jen dvě velké firmy, které s celými lesy v Čechách kšeftují. Ale oni přinášejí peníze, proto to není tak na očích. Ale to, že přinášejí třeba o polovinu méně, než by měly přinášet, to už nikoho nezajímá, protože to je plusová položka. My máváme těmi průšvihy, těmi mínusy, atd. Plusy ne. Všechno se dá aplikovat, na zemědělské dotace, na zemědělství. Tento systém se dá použít všude, úplně všude...

ZDRAVÍ JAKO SPOLEČENSKÁ POTŘEBA?

JAROSLAV ŠKVAŘIL

Lektor odborné skupiny pro nutriční Česká společnost pro výživu a vegetariánství (ČSVV) se zaměřením na problematiku bílkovin a výživových směrů. Od roku 1990 se podílí na vymezení pojmu Ochranná strava a je autorem srovnávací teorie: Stupně stravovací úrovně a Stupně aktivní životosprávy, je spoluautor a lektor Rekvalifikačního kursu pro obor kuchař a prodavač se zaměřením na lakto-ovo-vegetariánskou stravu.

PŘEDNÁŠKA:

Od roku 1994 jsme i nějakou výrobu zkusili - možná znáte Klaso, Cerii, Rašku - a předtím jsme zakládali různé spolky, třeba Přátel přírodní výživy, možná znáte Klub správné výživy a od roku 1999 jsme založili Českou společnost pro výživu a vegetariánství, protože nám to začali kazit hygienici tady v republice tak, že nám znemožňovali stravování dětí ve školách. A není to vyřešené ani dodnes, ale nicméně udělali jsme v tom obrovský kus práce. A to co souvisí tady se sociální trojčlenností, tak si myslím, že to je hlavně o tom, že pokud člověk má takové impulzy přijmout a pochopit, tak prostě on to tady i naznačil o těch úrovních, jak vlastně to myšlení a to, co tady probíhá nejen v té hlavě, ale v oblasti kolem nás, je to určitá schopnost ty myšlenky buďto v určitém počtu přijmout, tak jako i na ten nástroj teda, nejen tu hlavu, celý ten nástroj, musíme mít nějak vybavený. A ono to lepší tak jako funguje, pokud máme řekněme minimálně to, že jsme zdraví a pokud ta strava je taková, že je v souladu s tím jak, co od sebe očekáváme, tedy jak ty myšlenky chceme zpracovávat, tak nám to je prostě umožněné. Takže kdybychom chtěli dělat ve společnosti revoluci, troufl bych si tvrdit, že je k tomu zapotřebí i tady ten doplněk právě v té podstatné úrovni, to znamená tedy i v té úrovni tělesné.

Tady tuhle tu prezentaci, kterou vám tady promítám, tak to jsem měl tu čest i v Českých Budějovicích, i na Hluboké na konferenci Výchova ke zdraví a kvalita života. Pořádala to Jihočeská univerzita. Kde jsem se snažil právě vysvětlit tady tyto myšlenky, který zde uvidíte, že to vegetariánství není otázka teda jenom nějaké zájmové skupiny, ale že to je jakoby skutečně jenom cesta, ale prostě i, a teď už budu subjektivní, jediná cesta. Že to je cesta ke zdraví, o tom není pochyb. Že je to jediná cesta, můžeme o tom diskutovat a můžu vám to vysvětlit. Naše společnost vegetariánství nebere jenom tak, že by vám řekla „jezte vegetariánsky“, ale jezte tak, aby to splňovalo tady ten Hippokratův výrok „Nechť tvá strava je tvým lékem a ne tvůj lék tvou stravou.“

Když si pak rozebereme podstatu, v čem to spočívá, tak zjistíme, že ti vegetariáni v podstatě udělali ten obrovský krok, který musí udělat každý občan, pokud chce zlepšit způsob stravování tak, aby mu tímhle způsobem dobře sloužila, a ne aby ho to poškozovalo. Možná, že víte, že dneska každý druhý člověk zemře předčasně na srdeční cévní choroby, každý třetí onemocní na rakovinu, každý čtvrtý na tu rakovinu zemře. A to je ještě tak, že ono se zdá, že teda 30% onemocní a 25% jich zemře, že ta medicína je dobrá. Ano, je lepší, ale nicméně to, co se tady počítá, ta mortalita, když zemře jeden do pěti let po léčení, tak jste nebyli vyléčení. A když zemřete 6 roků po vyléčení, tak jste byli vyléčení smrtí. Takže to hodně zkresluje výsledky. Kdyby se počítalo do deseti let od toho léčení, tak ta mortalita je mnohonásobně vyšší. A to je skutečnost. Čili si vezměte, tak to je, dneska se zabýváme a píše se, že někdo onemocněl a zemřel na chřipku, ale tady většina z deseti lidí, osm, skutečně zemře na tyto dvě choroby. A to skoro nikomu nevadí. Je to s podivem, že teda pokud budeme uvažovat sami o sobě, teda v rovině zdraví, tak je na místě opravdu si říct, že asi není něco v pořádku. Že něco by se mělo řešit. Tím základním nástrojem, který tady k tomu nabízíme, jsou tady tato výživová doporučení. Pár kousků jsem tady vzal a ta výživová doporučení sestavilo odborné gremium naší společnosti, ti odborníci jsou tady vyjmenovaní... A to výživové doporučení je zajímavé tím, že ta klasická výživová doporučení, co třeba má společnost pro výživu nebo to, co používá i ministerstvo zdravotnictví, tak ty sou udělané tak, že předpokládají, že máte minimálně jeden a půl až dva žaludky. Víte, říká se, že čeho máte přidat, ale neříká se, čeho máte ubrat. Kdybychom byli Afričané, hladoví, nebyl by to problém. Ale většina se nás přejídá. To není, že jíme do plnosti. Tudiž pokud chceme něčeho přidat, musíme něčeho ubrat. Jinak je to nereálné. Možná jste znali doporučení „dětem do školy pětkrát denně zeleninu“, ale kam to ty děti mají strčit někde v břiše, vždyť tam nemají místečko. A když jim to dají navíc, tak oni to nesnědí. No logicky, jak to mají sníst? Nemají buďto stravovací návyky, že by teda skladbu jídla nějak měly.

Ale je tam ještě víc takových věcí, v tom současném systému, ale to už jsou takový drobnější věci. Ty nebudu rozebírat. Ale v postatě je tam víc aspektů. A já vám garantuju, že kdybyste o to upřímně usilovali, jako že to nikdo zvláště usilovně nenaplňuje, tak vám to stejně nebude fungovat, protože to není domyšlené, je to nereálné. Tahle doporučení teda jsou reálná a navíc oproti těm klasickým, kde se hovoří o těch jakýchsi nutričních rizicích stravy,

hovoří se tady o environmentálních rizicích stravy. Což považuju za nesmírně významné, že pokud se vám jeví, že opravdu něco není v pořádku v současné době, nejen s tím klimatem, že se dějí pořád nějaké změny. Tak to všechno spolu velice souvisí.

Tady vidíte, proč vegetariánství. Není to, v první řadě, samozřejmě ta zdravotní otázka, ke které je čas se vyjádřit, v tom dalším, ale, to první, těch pár bodů, jsou ty základní věci, které vlastně naplňují vegetariány. Nevím, jestli to čtete. Snížit konzumaci živočišných potravin, zvýšit procento obilovin převážně s využitím všech složek zrna, zvýšit konzumaci luštěnin, ovoce, zeleniny, olejnatých semen. Tak to jsou vlastně doporučení základní, které jsou a které ty vegetariány plní. Těch vegetariánů je asi 2 % v České republice, to je podle zjišťování firmy Stenmark. A 17 % jim vyšlo lidí, který řekli “Vyhnout se masu můžu”. Čili je zhruba 17 - 20% lidí, který inklinují k té změně stravovacích návyků, ale jako to nerealizují, protože ty výsledky v té populaci by byly jako lepší, než jsou dneska. Víte, co je třeba první ve světě v nemocnosti na rakovinu tlustého střeva, to znamená - není vláknina v jídle. To znamená, hrubá vláknina v obilovinách nebo luštěninách. A my jíme pečivo, to je všechno v podobě bílé mouky a ta vláknina tam není a luštěniny nejíme. Tady vidíte, že ta vegetariánská strava má svoje další benefity. Jednak tedy eliminuje ty rizika nutriční, ale motivuje, použiju teďka termín pana Vogeltanze, který přišel s termínem *etikoprevence*, čili skutečně můžeme mluvit o jakési etikoprevenci, ochraně životního prostředí. Víte, na té konferenci, tam se zabývali ti lidé tím, co udělat, aby ty děti třeba nefetovaly, aby prostě žily zdravě. A teď oni si mysleli, že třeba ti, co sportují, budou fetovat míň než ti, co nesportují. A teďka to bylo dost hrozný to zjistit, že v podstatě je to zhruba stejně. Že sportující nemají žádný zvláštní důvod nefetovat. A teď je otázka “Proč, proč to je tak?”. Ale připusťme si,

na každém špatném je něco pozitivního, nebo je tam nějaký objektivní důvod. A musíme si říct, dneska v té společnosti chybí spirituální podněty. Jestli připustíme, že to je přirozená potřeba člověka, mít tyto spirituální podněty a dříve to nějakým způsobem saturovala nebo uspokojovala církev, tak dneska když se na to díváme buď materialisticky, nebo chceme vědět, tak v podstatě ta církev podle smyslu nefunguje a nenabízí se nám jiná adekvátní nabídka. Nemyslím pro ty, kteří hledají. Ti mají knihy a mají vždycky nabídku, ale mám na mysli tu širokou populaci. A hledají to cestou nejmenšího odporu nebo nejsnazšího získání těchto zvláštních zkušeností. Ale kdo znáte nebo děláte jógu, víte, že se stačí jenom zklidnit a dostat se do nějakého stavu a máte obdobné zážitky, jako když budete kouřit mariáňku.

Významné snížení agresivity, změna hodnotové orientace. Dneska je obrovským problémem ve školství agresivita, to je, skoro se nedá učit. To je na základkách, na středních už je to lepší, tam si můžou vybírat, ale na té základce musí mít každého. Tudíž tady to vegetariánství řeší mnoho významných problémů současnosti. Nebo jinými slovy, dřív, často mně bylo říkáno: „To vegetariánství ta výživa, to jako ještě jo, ale kdyby tam nebyla ta nadstavba, víte, ta spiritualita, to, co s tím

souvisí”. No ale to je na tom to nejdůležitější. To je to, co může nejvíc společnosti pomoci, pokud to bude akceptovat. Tak proto nabízíme vegetariánství jako cestu ke zdraví. A myslíme si a jsme přesvědčeni, že skutečně tady ta skupina těch lidí, já počítám 200 000 těch vegetariánů, těch pravověrných. Protože ti lidé tady na té konferenci vyvinuli obrovské úsilí, obrovskou intervenci a výsledky neměli. Tady ti vegetariáni to dělají sami. Čili jestli se to dělá v takovém procentu, tak se to moc nevyužije, ale jestli chceme dosáhnout těchto výsledků, těch změn ve společnosti, teda zlepšit životní styl, snížit agresivitu, zlepšit stravovací návyky, proč toho nevyužít.

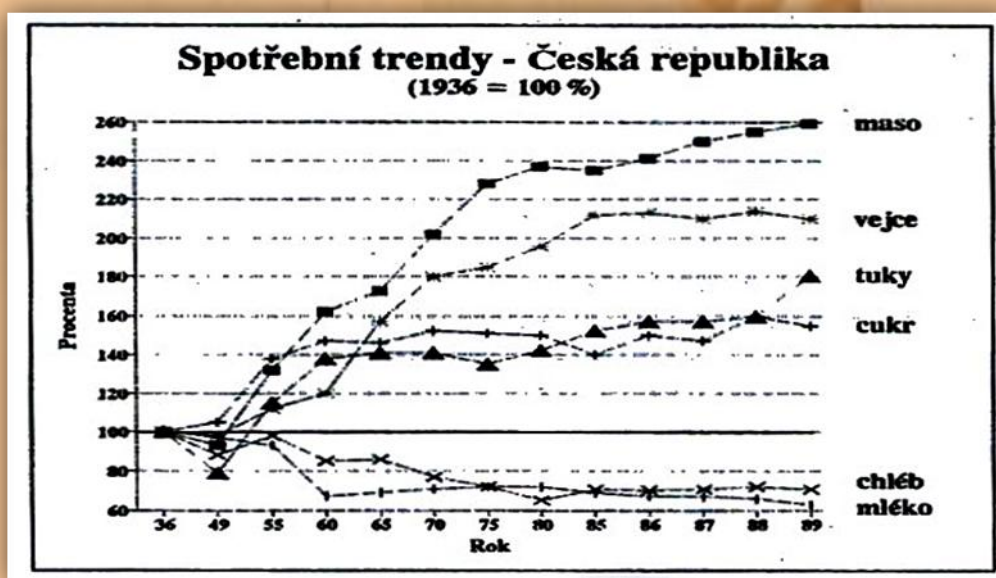
Tady sem vám dal pár nějakých dokladů o tom, že když někdo řekne “Vegetariánství, no dobře, ale pro ty dospělé, ale děti, to by se nemělo.” Proč? My často zapomínáme na to, že taky v České republice, ale i na Slovensku a v ostatních postkomunistických zemích, jsme měřili životní úroveň počtem sněžených prasat. Kdo to pamatujete, jak jsme měřili, že Amerika má 120 kilo na hlavu a rok masa a my už jsme měli 100 kilo. Publikovalo se to, psalo se to, je to tak. Prostě tím kusem žvance se chtěla zacpat pusa a hlavně to začalo po roce 1968. No tak tím kusem masa se chtělo, nebo jídlem obecně se chtěla zacpat lidem pusa. Ale v podstatě v zahraničí to tak nebylo, ti to tak nevnímali a tímhle způsobem to nikdy nebylo. Proto tady to stanovisko Britské dietetické asociace k vegetariánství, oni to udělali v roce 1985, v roce 1995, v roce 2003 a v letošním roce to vydali znovu. To stanovisko bylo vždycky jednoznačně kladné, vždycky říkalo, že nejenom vegetariánství, tedy lakto-ovo vegetariánství, či rostlinná strava, mléčné výrobky, vejce, ale i veganství, to znamená bez mléčných výrobků a vajec, že je pro všechny věkové kategorie, pro ženy v těhotenství, v době laktace, pro sportovce, že je vhodné. A my jsme v roce 2004 požádali Českou pediatričskou společnost, tedy my – Česká společnost pro výživu a vegetariánství, aby se vyjádřila ke stanovisku ADA, a požádali jsme i Společnost pro

výživu, to je jakoby něco obdobného, jako v té Americe ta asociace, a tady vidíte stanovisko těch Američanů, že správně rozvržená vegetariánská strava – tedy nikdo neřekne, že je vegetariánství je zdravé – správně rozvržená, správně poskládaná, vegetariánská strava je zdravá, nutričně vyvážená, zdravotně přínosná, prevencí při léčbě různých onemocnění, je v plném rozsahu vhodná pro všechny věkové kategorie, děti od skončeného kojeneckého věku, dospělí, těhotné, kojící ženy, sportovce. Toto je vyjádření těch pediatriů, vidíte, že to je takové – “pokud je dieta správně vypracována, vedena”- nemůže se proti ní v zásadě mnoho říct. To znamená – kdyby se dalo namítat, tak by se namítalo. Ale práce Američanů, má asi 200 citací, to je největší práce o vegetariánství na světě.

U nás neexistují žádné výzkumy. U nás kdyby chtěl někdo říct něco proti té práci, tak nemá na základě čeho. Tudíž není jiná možnost než práci těchto Američanů akceptovat. Tady vidíte stanovisko Společnosti pro výživu, to už je daleko střízlivější, zní i odborněji. “Stanovisko ADA k vegetariánské stravě lze považovat za vyvážené, odborně podložené a dobře využitelné pro potřeby lidí, kteří se rozhodli takovýmto způsobem stravovat.” Tady vidíte zjednodušeně to, co jsem vám říkal, co je podstatou zdravé výživy, ale nejsou tam zohledněny environmentální rizika stravy, o kterých budeme mluvit. Tedy snížit živočišné potraviny. Důvod: nadbytek energie, špatná skladba tuku (mastných kyselin – to je vcelku známé). Ale to co už neznáme, jsou bílkoviny a jejich skladba. Víte, že dřív se naopak živočišné potraviny dávaly, protože “mají ty plnohodnotné bílkoviny”. A právě ta spotřeba živočišných bílkovin způsobuje významně třeba osteoporózu. Není to asi jenom z bílkovin, ale celkově spotřebou živočišných potravin.

Tady vidíte Vývoj spotřeby potravin (graf). Je to dáno na procenta, to znamená, tady je rok 1936, a tady je rok 1989. Ty údaje by se daly udělat až do dneška, nebo minimálně dva roky zpátky. Podívejte se – chleba a mléko zhruba stejné, narůstá nám cukr, tuky, ale nejvíc nám narůstá maso. V tom roce 1936, nějaké srdečně – cévní choroby, to se snad ani neznalo, rakovina, to prostě nebyl nějaký významný výskyt. Ale bylo to. Na kila to bylo asi 20 kg luštěnin a 30 kg masa. Dneska je 1 kg luštěnin a 80 kg masa. A výsledek je nárůst mnohotvarů, jak vidíte na obrázku. Tu mám zachyceno roky 1970 – 2005. Tak vidíte, že nárůst té incidence je velmi prudký. Těch zemřelých ne, ale to jsem vám říkal, čím to asi je, že to není zcela objektivní. Tady vidíte výskyt osteoporózy, graf je z roku 1986 – 2002, dál jsem to nesehnal. Ale to se vám nezdá, co to potom v praxi znamená. To jde ten chlap po té padesátce, blbě stoupne a má zlomený kotník. Ale to není jenom tak, že by se to dalo do sádry. To prostě pokračuje dál. Další problémy s tím má, protože on už tu kostru nemá v pořádku. A ženy jsou na tom, jak vidíte z toho grafu, ještě mnohem hůře, než muži. Tady vidíte k těm bílkovinám, k tomu jsem se chtěl dopracovat, než jsem to přecvakal (slidy). Tady vidíte konzumaci příjem živočišných bílkovin. Na tom druhém grafu je příjem rostlinných bílkovin. A tady na vertikále je výskyt zlomenin krčku stehenní kosti. To je právě to, podle čeho se měří osteoporóza. To je všude sledováno, je to totiž závažné onemocnění, které je evidováno, a proto to jde sledovat mezinárodně. Když nám tedy narůstá spotřeba živočišných bílkovin, nám narůstá i výskyt osteoporózy. A naopak, když nám narůstá příjem rostlinných bílkovin, tak nám to klesá.

A tady takovou zajímavost: toto je země, která má 100 g bílkovin, to je jako u nás. Ale oni mají 70g rostlinných a 30g živočišných. A někde tady to kolečko znamená taky 100g bílkovin, ale tam ten poměr je opačný. Oni mají 70% živočišných a 30% rostlinných. A u nás se říkalo, že to má být 50 na 50. To jsou to nesmysly, naopak to poškozuje zdraví. Toto asi v roce 2003 vydala, WHO – světová zdravotnická organizace, vydala raport, kde uvedla, že čím více se konzumuje v určitých zemích mléka a mléčných výrobků, tím je v těchto zemích vyšší výskyt osteoporózy. Tedy není pravda, že mléko je na pevné kosti. Ne, není to pravda. Je to jednoznačně prokázáno a je to tak. Ne, že by za to mohlo to mléko, to se nechce tvrdit, ale nepomáhá tomu, protože jinak by ten výskyt nebyl. Je to nadbytek živočišných potravin. A teď, proč nám ty živočišné potraviny tak škodí. Tady máte ještě výskyt rakoviny. A tady sem se vám snažil dát (- graf), to je ještě z té doby, my jsme tam ještě v té době nebyli v těch přehledech. Tady je rakovina tlustého

střeva, tady je gram masa na den. A támhle jsem vám dal Českou republiku v roce 2002 a toto je školní stravování. Ono se myslí, že to školní stravování, že je dobrý, že je zdravý, ale není. Je lepší než ten průměr v České republice, ale zase ne o tolik. V žádném případě to nelze nazvat, že to je zdravá výživa. V žádném případě. Tady vidíte třeba v těch živočišných bílkovinách ještě, že tohle je konvenční spotřební koš, je to školní stravování, ale podobně vypadá průměrná spotřeba v České republice. A těch gramů bílkovin na den byste měli mít asi 50g muž, 42g žena. To je teďka z roku 2007, to znamená v přepočtu, kdo se tím zabývá, 0,7 gramů na kilogram váhy. A předtím to bylo 0,8 gramů bílkovin na kilogram váhy. Takže vidíte tady nahoře, 50gramů jsou živočišné a 50 gramů jsou rostlinné. Tudíž kdybychom zrušili ty živočišné na nulu, tak bude mít akorát to, co je doporučeno, těch 50 gramů. A jinak abyste si nemysleli, že jako těch doporučených 50 gramů je nějaká spodní hranice, ne. Spodní hranici bychom mohli hledat spíš, když má někdo ledvinové onemocnění, tak dostává tento nemocný – muž, asi 30-35 gramů bílkovin, to mu stačí. Takže těch 50g, to už je se všemi možnými rezervami.

Tady se ještě vrátím, k těm environmentálním rizikům. Tohle sou názorné postoje odborných institucí. Produkce masa je vraždou životního prostředí. Aby se pouze předešlo dalšímu zhoršování současné situace na planetě, výroba masa se musí snížit na polovinu (FAO 2006). Vegetariánství se jeví jako nejvýznamnější cesta k dosažení udržitelného rozvoje lidstva (UNESCO 2004). Víte a to bylo v době, kdy oni si představovali, podle těch výzkumů to vycházelo tak, že asi 18% těch plynů, který vytvářejí skleníkový efekt, že za to mohou zvířata. K těm osmnácti procentům vytváření těch plynů, musíme ještě připočítat třeba likvidaci amazonského pralesa. Tam 70% toho pralesa bylo zlikvidováno proto, aby tam byly pastviny pro krávy a hlavně, aby se tam pěstovala sója. A dneska se zjistilo, že to není 18%, ale 51%. To znamená, že jestli nám vadí změna klimatu, tak víc jak 50% - většinový vliv, z hlediska působení člověka, je produkce živočišných potravin. Tedy, jestli jím maso z hlediska zdraví, řekněme, že je to osobní věc. Je nemocný, má co chtěl. Ale pozor, tady už je to horší. Tedy jestli moje děti nebudou mít kde žít, pak už to není osobní věc, rozhodnutí každého. To už ohrožuje i mě, jako vegetariána, který se na tom nepodílí. Je to otázka, zabývat se tím a poukazovat na to, protože skutečně nebudeme mít kde žít, pokud se tohle nezastaví a nezmění. Buď musím obrovským způsobem ubrat kus lidstva, polovina by byla ještě málo, co by se muselo snížit. Nebo naopak, když budou všichni vegetariáni – zhruba jsme to počítali, to je přes 60% té produkce se zkrmí - tak by nás mohlo být klidně 10 000 000 000 a v pohodě se užívané. Tady sou pak už konkrétní čísla, to vás nebudu tady tím zatěžovat. Můžete se na to podívat v tom letáčku potom. Tam se říká u těch environmentálních rizik jak o těch šedesáti procentech, tak potom o znečišťování vody, že vlastně produkce živočišných potravin je největším znečišťovatelem spodních vod a vlastně vody ubývá. Třeba jih Evropy, tam jim v některých městech jen na hodinu pustí vodu, protože není voda.

Třeba dneska se diabetikům nedoporučí žádná speciální potravina, jim se doporučí obyčejná zdravá výživa. A teďka ta naše nabídka té naší společnosti, to je jedna věc – rozplakat se nad tím vším, a druhá věc je to nějak řešit. Jeden z těch projektů, mimo to školní stravování, který je na našem webu. Když se podíváte, jsou tam odkazy, co jsme nabídli pro školní stravování, protože díky Davidu Bartůškovi, který seděl v pracovní skupině Ministerstva školství, je to meziresortní, sedí tam i Hlavní hygienik, a my tam řešíme změnu školního stravování. Ale co ministr odešel, co se změnila vláda, tak to je u ledu. Jinak to bylo velmi pěkně našlápnuto. No, a když bychom to chtěli řešit pro vás – po různých zážitcích víte, že právě pojem Wellness je nesmírně skloňovaný pojem dneska. A on je to opravdu dobrý a zajímavý pojem. Wellness znamená Životní styl zaměřený na dosažení dokonalé fyzické a psychické pohody. A to znamená být v pohodě a být aktivní. A tady jsem si všimnul jedné zajímavé věci. Když se podíváte na východní a orientální terminologii, tak tam se mluví o nějakém Tapasu, Radžas a Satwě. A v podstatě to, co by tady chtěl ten wellness, tak to je právě ta Satwa. Víte, ten Tapas, to je, kdo to nezná, že jste prostě vyčerpaní, kdybyste chtěli do výkonu, tak nemáte na to energii. Radžas – máte energii, ale prostě jste stále v neklidu, neumíte se zklidnit. A Satwa je stav, kdy máte potenciál energetický, ale do výkonu jdete ve chvíli, kdy je to objektivně potřeba, umíte to plně kontrolovat. Ten satwický stav je zajímavý, že tam je velmi dobře popsáno, co jsou to satwické potraviny, co k tomu máte všechno dělat, abyste satwičtí byli. A samozřejmě, tak jak se to dovezlo k nám, se podívejte, tady je třeba příklad, jak se na to dívá určitá společnost. Prošel jsem české weby a to je nějaký activewellness.cz. Vidíte, pro ně wellness znamená pohyb, cvičení, strava, správné stravování, relaxace, rehabilitace. Tak takhle oni vidí wellness. A tady je jiná společnost, která to vidí mnohem jakoby komplexněji. A to odpovídá tomu původnímu zadání, které ti pánové vymysleli a uvedli do života. Když to pak studujete, tak to mysleli takto komplexně, protože oni věděli, že jinak to prostě nefunguje. Když se podíváte na terminologii právě o satwickém stavu, zjistíte, že toho nelze dosáhnout tak, že budete jenom chodit na nějaké rehabilitace, budete mít masáže, to se jenom tím nedosáhne. A právě je zajímavé, že se nabízí, že získáte jakoby nějaký “wellness stav” a dostanete k tomu vepřové s knedlíkem. Takhle toho stavu nedosáhnete, takhle to nefunguje. A tady vidíte, co všechno ta společnost uvažuje, zohledňuje, když chce dosáhnout wellness stavu.

My tady k tomu nabízíme dvě takové kategorie. První je, že vy se chcete stravovat konvenčně, a chcete to vylepšit o zdravou výživu. Čili my vám tady nabízíme určité typy bezmasých pokrmů, které jsou nutričně hodnotnější. Mám na mysli třeba knedlík, který je z bílé, a vy ho uděláte z celozrnné mouky. Ono se říká, že český národ je na knedlicích. Ale pozor, knedlík, když je celozrnný, tak on je ještě hodnotnější než chleba, protože chleba, ty kvasnice tam nejsou provařené, to nadýmá. Víte třeba, že kdo má určité onemocnění, tak třeba pečivo nemůže jíst. Knedlík je na tom mnohem lépe, to je dobře provařené. Čili knedlík je mnohem lepší z jistého nutričního pohledu než chléb. Anebo omáčky, ono se říká, že český národ na omáčkách tloustne. Pozor, ono záleží na tom, z čeho ta omáčka je.

Když zahustíte tu omáčku třeba luštěninou nebo celozrnnou obilovinou, omáčka může být nevhodnější částí jídla. Takže je to právě o tom pohledu, kterým se zabýváme, my to víme a nabízíme půl kroku ke zlepšení stravování, když to chcete. A druhý je - Moderní zdravé pokrmy. Pro nás teda tady v tom výživovém doporučení docházíme k tomu, že výživou, která podporuje zdraví, je jediné ta vegetariánská, protože je nejlepší ta vegetariánská. Protože pokud zohledňuje jenom ty nutriční rizika, tak bychom se měli dostat asi na desetinu současné spotřeby živočišných potravin. Pokud ale chcete zohlednit ty environmentální rizika, tak byste měli vyloučit maso úplně. A podle toho, co jsem viděl ty poslední výzkumy, tak v podstatě i mléko a mléčné

výrobky. Protože z hlediska zatížení životního prostředí, není to o mnoho lepší, když konzumujete mléčné výrobky, je to velmi podobné jako maso. No tak tady se chci vrátit k tomu, tady máte tu naši nabídku, když teda vegetariánská jídla, tak aby v těch školách byla vegetariánské jídlo, které ale bude kvalitní. Nebo i v těch různých provozech, kde teda chtějí usilovat o zdraví, ať je tam nabídka kvalitního vegetariánského jídla, které bude senzorycky atraktivní.

Pro nás je takový patron pan Voňka, který žil za první republiky a měl v Praze šest vegetariánských restaurací. V těch restauracích se stála fronta na místo, to byly velké restaurace, to nebyly žádné kumbálky. Tam evidentně nemohli chodit jen vegetariáni, tam šli lidé nevegetariáni a šli tam pro to, předpokládám, že chtěli mít nádherný gastronomický zážitek. Jinak se stravovali konvenčně, ale prostě si řekli "Dneska si uděláme pěkný večer" a šli k Voňkovi do restaurace. Chci tím říct, že ta jídla se dají opravdu dělat tak, že jsou nádherná a senzorycky atraktivní. Musí se to ale umět, jako každá jiná věc. A myslíme si, že my ty zkušenosti máme a právě to společnosti nabízíme. Ale jak vidíte, je to o kvalitě potravin, je to skladba pokrmů v jídle, individualizace jídla prostřednictvím způsobu jeho výdeje a stolování. To vegetariánství není jen o tom, že jíte vařenou pšenici. To tak není, to nefunguje. Tam musí být nějaký celek, tam musí být i to ostatní. A to samý je u toho vegetariánství. Když tam není to ostatní, tak to prostě pořádně nefunguje. Musí tam být i ta skladba jídla, jsou tam skutečně jiné zákonitosti, které skutečně naprosto se neznají v gastronomii. Je po třeba s tím ty lidi seznámit, aby z toho vegetariánského jídla jste měli co největší prospěch. Když už si ho dáte, tak se musí sníst.

Těším se na spolupráci s vámi. Tady jsou ta výživová doporučení, kdo byste chtěl. A tady je přehled toho našeho programu.

DOPORUČENÉ ODKAZY:

csvv.cz

cesta.csvv.cz

wellness.csvv.cz

skolni.stravovani.csvv.cz

NEZAMĚSTNANOST - PROBLÉM SOCIÁLNÍCH OBLASTÍ

ING. JIŘÍ RUDOLF

- předseda správní rady Nadačního ústavu regionální spolupráce, o.p.s
- asistent poslance Evropského parlamentu Jana Březiny
- ivr@olc.cz
- <http://www.nurs.cz/>

PŘEDNÁŠKA

Krásný den vám všem přeji. Já jsem se k vám dostal až dnes v neděli, ale přece jen s kolegy jsem měl ještě důležitý rozhovor. Tak aspoň v neděli jsem vás tu zastihl.

Nebudu hovořit dlouho, nejsem si ani úplně jistý že to, co říkám já koresponduje s vaším tématem. Já jsem tam chvíli seděl, když jsem přišel k druhé pracovní skupince. Mám z toho trochu smíšené pocity. Nevím, jestli jsem jim to trochu nenaboural a nebyl jsem příliš takovým prvkem, který byl trochu nesourodý do debaty. Nicméně jsou určité věci, kterými se tady zabýváte, které mě oslovují, minimálně mě podněcují k nějakému přemýšlení, k nějaké debatě. Jsou prvky, na kterých se možná dokonce i shodneme.

Možná ještě k takovému malému představení, protože asi většina mě tu nezná. Jsem asistentem pana poslance Březiny, působím v neziskových organizacích, dokonce svého času jsem byl dvě období předsedou Unie nestátních neziskových organizací Olomouckého kraje a dodnes jsem v jejím předsednictvu. Vcelku občanský nebo neziskový sektor mám rád, myslím si, že je důležitý a zajímavý svou pestrostí. Má nesmírně široký záběr a myslím si, že bez něj to úplně dobře nejde. Naopak některé role by měl přebírat a měl by dostat prostor od veřejné správy. Nicméně takový ten hlavní důvod, se kterým jsme se s kolegy potkali a o kterém jsme diskutovali v pracovní skupině, souvisí s mým názorem na to, co je špatné na naší společnosti a podle mého názoru by se mělo řešit - a to je problém v sociální oblasti dnes. Já do této oblasti zahrnuji nezaměstnanost, řešení nezaměstnanosti i v naší společnosti. Myslím si, že to velmi špatné, myslím si, že někdy ten Systém dosahuje až úplně zvrácených rozměrů. Já jsem o tom s kolegy trochu hovořil. Dnešní systém je nesmírně nákladný, je drahý a svým způsobem, nic nám nevrací jako společnosti. Potom se nám nedostávají ty prostředky jinde. Třeba v sociální oblasti, starající se o seniory, o tělesně postižené, o děti, a to určitě není dobře. Naopak, dneska se ukazuje, že v relativně nedávné minulosti, kdy takové ty mantry naší společnosti jako hospodářství, HDP, atd. rostly tak jsme s tím nic neudělali. Dnes naopak se prohlubují problémy, protože nezaměstnanost roste. V letošním roce významně, a já se obávám, že stejně tak i v příštím To má obrovský dopad na veřejné finance, a následně třeba do i neziskového sektoru, který já osobně znám. Je to otázkou jednání, jednání s panem hejtmánem o financování sociálních služeb realizovaných prostřednictvím nestátních neziskových organizací.

Jsem přesvědčen o tom, že by tento Systém potřeboval radikální změnu. Tato změna by měla spočívat v tom, že bychom neměli připustit aby – teď to trochu eufemisticky nadnesu – v naší společnosti žili lidé, kterým se vyplatí nepracovat. Obávám se, že bez práce nejsou koláče a tahle pravda platila v průběhu mého dětství, ale myslím si, že dávno předtím a obávám se, že bude ještě dlouho platit. Chceme-li se mít lépe, tak se to neobejde bez toho, že budeme něco smysluplně produkovat, že se na tom budeme aktivně podílet, že budeme „pracovat“. Řečeno v jednoduchosti, která někomu může být nepříjemná. Jsem připraven o tom s vámi diskutovat, třeba i na příští akci. Tím však neříkám, že se společnost má chovat asociálně. Myslím si, že společnost má povinnost postarat se o každého, kdo se dostane do situace, kdy tu pomoc potřebuje. A to se může dostat kdokoli z nás, když odhlédnu od toho, jak jsem na tom dnes dobře. Kolik třeba máme úspor, jak dobře máme placenou práci. Přesto si myslím, že společnost by se neměla starat „zadarmo“. To právě vytváří takový ten pocit, že se dá žít, snad ne zrovna lépe, ale „snadněji“, než chodit do nějaké práce. Myslím si, že bychom měli vytvořit dostatek veřejně prospěšných pracovních míst a každý, kdo nápomoc potřebuje tak by měl dostat práci, nikoliv nějakou almužnu, nebo nějakou sociální dávku. A za tuto práci by měl tak jako kdokoli jiný, kdo pracuje, dostat řádnou mzdu. Každý člověk by měl mít možnost volby. Já jsem se přiznal v té skupině, že nejsem žádným bijcem za svobodu člověka, protože ji považuji za nemožnost. Každý jsme svým způsobem a budeme podle mého názoru trvale, v jisté míře, nesvobodní, ale jsem zastáncem toho, že se máme snažit o spravedlnost. Tu považuji za jakousi vzdálenou, možná téměř nedosažitelnou metou. Nikdy bychom však neměli rezignovat na tuto cestu, na ten proces hledání spravedlnosti a na blíženi se k ní. A za velmi dobrý prostředek považuji volbu. Mít možnost volby. Tu dnes mnohdy nemáme a uvedl jsem i řadu příkladů. Právě v otázce zaměstnání a jakési sociální jistoty nutné k našemu přežití. Často nemůžeme volit a nemáme možnost volby. A tu bych právě spatřoval

v nabídce veřejné správy, v jistotě zaměstnání a jistotě řádné mzdy. Jsem přesvědčen o tom, že by to mělo řadu velmi smysluplných zpětných vazeb, které by se projeví ve společnosti pozitivně, a i když možná ne hned, tak v relativně krátkém období několika let i v tom, že společnost vydá méně prostředků. Respektive by jí zůstaly ty, které dnes do této oblasti vydává, ale nic za ně nezískává. Před několika lety to bylo asi 150-200 miliard ročně, za které nic nedostáváme a tyto prostředky bychom samozřejmě mohli využít jinde.

Tím vás nechci zdržovat. Pokud by měl někdo nějaký dotaz, rád vám ho zodpovím. Jinak vám velmi děkuji, že jsem se s vámi mohl dnes setkat. Přeji vám krásný den a na shledanou.

VOLNÁ DISKUZE

Moderátor:

Vše, co jsme tu doposud slyšeli je jen špička ledovce. Je na nás, abychom pochopili, co všechno vydáváme. A pokud si uvědomíme, že **o své štěstí se můžeme postarat skutečně jenom mi sami**, potom jsme náhle přinuceni k tomu pochopit, že **bez práce nejsou koláče...**

Mám tady k nahlédnutí několik vzorů. Zmiňoval jsem od **Jana Antonína Bati „Budujme stát pro 40 000 000 lidí“**. Mám to tady jen okopírované, ale doporučuji alespoň do toho nahlédnout, jakým způsobem to pojal. Potom bych chtěl upozornit, že každý z nás – je to tedy teoretické číslo, ale přibližuje se pravdě - vyprodukuje za svůj život 27 000 kilogramů odpadu a to je opět další výzva, abychom si uvědomili, jakou spotřebu produkujeme, a je to výzva k pochopení dobrovolné skromnosti, že je tu jedna z dalších cest. Další cesta je stravování, zdravé stravování, které tady včera představil pan Škvařil. Nemusí to být vegetariánská strava, může to být i konvenční, ale snižovat spotřebu, protože ta nadhodnota, ten nadbytek generuje příležitost oslabení, příležitost pro nemoci. Takže i ve výživě je velký úkol a to se velmi podceňuje. Co se týče dalších finančních zdrojů, na kterých stavíme nebo ze kterých čerpáme, tak může být – Jirka se zabývá vizí Rodové osady a ekologického způsobu života- tak je **Eubiotika**, je to hnutí prvorepublikové. Eubiotika znamená zdravý životní styl. Za První republiky to bylo inteligencí velmi podporované, působil tam například spisovatel Eduard Štola. Byl to takový velký vzor sepětí člověka, duchovní sepětí člověka s přírodou a jeho vztah k tomu, co ho obklopuje. Hodně se o tom mluví v jednom ze zdrojů, který tady mám k dispozici, kdybyste do toho nahlédli. Potom, co je **Permakultura**, to určitě víte. A jedna z posledních věcí, Londýnský Brixton bojuje proti řetězcům, zavedl vlastní platidlo – to se zase týká lokální měny a měnové politiky. Já bych tu zprávu přečetl, je krátká, abychom si udělali obrázek o tom, co lidé všechno dokážou udělat. Je to z 27. září tohoto roku (2009):

“Britové mají v oběhu novou měnu - Brixtonskou libru. Nejde o oficiální, ale symbolické peníze, které mají pomoci v době krize malým obchodníkům a udržet hotovost ve městě. Hodnota nové libry, která platí jen ve čtvrti Brixton, je shodná s běžnou librou. Měna vznikla, aby chránila před důsledky globální krize a výkyvy na devizovém trhu. Na internetu se objevil televizní spot, který obyvatele Brixtonu vyzývá, aby nové platidlo používali. Novou měnu navrhl Tim Nicols, který stojí také za vznikem jiných peněz. Hlavním cílem nové měny je prý pokus ochránit majitele malých obchodů, které sevřely a dusí obchodní řetězce. "Když nakupujeme v supermarketech, 90 procent našich peněz odchází z Brixtonu, posílujeme velké společnosti. My ale chceme, aby peníze zůstaly tady," řekl Nicols. Rodina Websterových prodává v Brixtonu už 140 let boty. Teď se kromě nápisu na obchodě "založeno v roce 1870" nově objevil i nápis "přijímáme novou měnu". James Webster uvedl, že obyvatelé čtvrti uvítali měnu s nadšením. "Sláva, máme vlastní peníze!" Do projektu se zapojilo několik desítek malých obchodů a kavárniček. Ten, kdo platí brixtonskou librou, dostává slevy. Obchodník Black Dacker prozradil, že dává slevy 10 až 20 procent na své zboží. Zákazník, který platí běžnou librou, má ale smůlu. Měna není ničím krytá a nemá žádné hospodářské výhody, tvrdí organizátoři projektu. Význam je jen symbolický, má přinést peníze malým obchodům, které jsou kvůli krizi v největších problémech. Podobné peníze jako v Británii už bylo možné dříve vidět už jinde v Británii, ve Spojených státech a jiných zemích. V Londýně, který je jedním z hlavních finančních center světa, je to zatím první pokus. Myšlenka regionální měny není nová. Už ve středověku měla svá vlastní platidla téměř každá obec. O Brixtonské libře informovala ruská televizní stanice Vesti a slovenský server sme.sk.”

Takže to je inspirace pro nás, že to není nemožného a že to je skutečně cesta ven. Já to vidím nejenom jako symbolický krok, ale jako posilování právě té roviny bratrství, spolupráce. Teď je otázka jenom naleznout v těch našich podmínkách tu správnou míru a vhodnou uchopitelnost, protože když jsme to zatím jenom předběžně konzultovali s lidmi z praxe, tak se nás ptali “Co z toho budeme mít a co z toho budou mít ti ostatní, kteří do toho vstoupí?”. Takže i to, zatím jim nemáme co nabídnout takže o tom stále přemýšlíme. Je tu také rovina informovanosti. Kdo se toho chopí, to je otázka. Chtělo by to, jak to vnímám, nějakého silného partnera, který má dost finančních prostředků na to, aby si mohl dovolit experimentovat. Je to jedna z možností. Nebo je tu možnost vytvořit skupinku lidí, kteří budou vidět význam minimálně té soudržnosti a spolupráce. My jsme tady zaměřeni alespoň na to, protože tady

máme trochu složitější situaci než ve světě, protože naše měna není dostatečně silná, takže nám se tady tyto věci prosazují daleko hůř, ale zase si myslím, že máme sílu ducha. A nic není nemožné.

Zdeněk zmiňoval v pátek na zahájení něco o anagramech, kde se hovoří o Velké Moravě. Mám tu k dispozici k nahlédnutí úžasnou publikaci, ve které jsou zmíněné anagramy ukázané, od **Petra Chelčického**. Pavel Šebek, který tady byl v pátek na skok, prodával tady knihy od **Jana Amose Komenského „Obecná porada o nápravě věcí lidských“**, tak ten je spolupartnerem při vydávání Petra Chelčického. Dodnes dlužíme jako národ Chelčickému vydání **Postily**, která ještě nebyla přeložena ze staré češtiny, na tom se teď pracuje. Hledáme partnery, kteří umí starý český jazyk, aby nám pomohli do toho vstoupit a přeložit toto dílo a splatit tak velký dluh.

Nadía Johanisová, všichni tu na její přednášce byli. Myslím si, že je to zajímavý zdroj inspirací - kniha, **„Kde peníze jsou služebním, nikoliv pánem“**. Doporučuji. Je to myslím si i na internetu ke stažení. A jsou tam zajímavé zdroje.

A poslední z mé strany, jen krátce, další velký inspirační zdroj **Jan Amos Komenský**. Vyšla půvabná publikace **„Jak se učit“**, je to výtvar ze všech děl J. A. Komenského, která se věnují pedagogice a svobodě. Jinak tuto knihu budeme překládat do Esperanta. Protože je pojem Trojčlennost ve světě známý a my chceme využít i to médium Esperanta v zemích Evropské Unie a proto, abychom se dostali do celého světa. Tak tady je nádherně definován pojem svobody:

„Musíme směřovat bez výhrady k tomu, aby se lidskému pokolení vrátila svoboda myšlenková, svoboda náboženská a svoboda občanská. Svoboda, tvrdím, je nejskvělejší statek stvořený spolu s člověkem a od něho neodlučitelný. Uveďme tedy člověka pokud možno na svobodu, osvobodme jej od všech nařizovaných dogmat, kultů a poslušností“

Tak, dnešním úkolem je vytvořit pracovní skupinky, z oblasti, která vás nejvíce zaujala, kde byste chtěli diskutovat a dohodnout se něčeho, co je naší potřebou. Včera, než jsme se rozloučili, jsme vám dali návrh, abyste popřemýšleli a ty skupinky vytvořili sami. Asi bych měl nejprve objasnit, že naší představou je, aby se vyvíjela aktivita na všech třech úrovních. Na úrovni politické, občanské i podnikatelské. Je možná nemoudré, abychom spoléhali pouze na politickou změnu. Blíží se volby a vyrůstají stále nové a nové politické strany. Já třeba to osobně vnímám tak, a je to můj subjektivní názor, že je dobré ať vznikají, oni sice tu úspěšnost nebudou mít žádnou – vloží do toho spoustu energie, ale něco se naučí a budou hledat další změny. To znamená budiž, ano, je potřeba stále vyvíjet ten tlak na všech třech úrovních. Takže první úroveň je politická a pokud možno i ty politické subjekty, které nás třeba oslovují, podpořit. Neříkám zrovna třeba hlasem, ale minimálně tím, tak jestli to tak cítíte, tak to dělejte. To znamená neodrazovat je, ale naopak je povzbudit, ať to dělají co nejlépe.

Potom je ta úroveň podnikatelská, takže vytvářet organizace, které mají především snahu, aby byli co nejvíce soběstačné a silné na té domácí úrovni. Takže ta pokud možno nezávislost na tom vnějším světě.

A ta základní občanská úroveň, tak tam je role informovat, diskutovat, dávat do povědomí myšlenky, které potom mohou lidé využívat ve svém životě a hlavně je posunout po společenském žebříčku... nebo spíš v tom sociálním uspořádání. Tím myslím třeba z našeho pohledu Sociální Trojčlennost, aby alespoň začali rozlišovat to zmatení politiky, ekonomiky a uvědomili si, jak jsou vydírání a jaká tady probíhá viditelná lichva. Co všechno platí, aby se zkrátka zdravě rozzlobili a potom generovali nějakou změnu. A to je vlastně ta nejsilnější základna. Tam už nemusíme být sjednoceni na nějaké lidské úrovni, protože pokud se člověk zlobí a už je jedno, jestli je to ten, ten nebo ten, prostě se řeší problém. Ty politické strany jsou jen zástupné. Revoluce má možnost buď nás posunout do evoluce, nebo do devoluce.

- ❖ V té revoluci - lidé chtěli změnu, ale někdo to dokázal využít k devoluci.
- ❖ Revoluce je buď společenská, nebo duchovní.

Moderátor:

Já nikoho k ničemu nutit nebudu. Už jsem vyrostl z páchání dobra. Páchání dobra je jedním z největších duchovních přečinů, kterého se můžeme dopustit. Naší hlavní úlohou je informovat, především informovat. Takže ti, kteří jsou v „boudě“ a je jim tam dobře, tam taky nejspíš zůstanou, protože nic nevidí. Je to sladká nevědomost, která jim nevádí. Takže oni musí sami chtít, sami v sobě musí objevit tu sílu, že chtějí nějakou změnu. Třeba to otevření očí, já si myslím, že kdyby v televizi vystoupil Petr Czašch – a bylo by to pro ně velmi silné, dost drsné, kdyby se dozvěděli tady tyto informace, tak by začali minimálně přemýšlet, říkat si: „Hmm, ono to asi možné je“. Takže informovat. Nevědomost je opravdu velká a ta většinová společnost žije konzumní život a to je velký nepřítel. A navíc mají na svých zádech strach něco změnit. V té informovanosti proto vidím velký smysl, mluvit s lidmi a vytvářet síť důvěry.

- ❖ Mohl byste uvést příklad literatury, nějaké zdroje nebo říci něco o alternativách celkově?

Odpověď - Moderátor:

Tak těch alternativních zdrojů je mnoho, ale většinou v Angličtině a Němčině. Tady u nás toho až tolik není. Nicméně jsou skupiny, které se tomu věnují. Například **LETSystem**, který hovoří o alternativě obchodování – tomu se říká bezplatební systém. **System bedýnek**, což je také velmi zajímavý systém nabídky ekologických produktů, kde má člověk možnost si vybrat dodavatele zeleniny ve svém nejbližším okolí a navázat s ním spolupráci. Tím pádem ho podporuje tím, že ten pěstitel si nemusí hledat odběratele, ale odběratel si ho nachází, vybírá sám. Je to přínos a forma velmi zajímavé spolupráce. Potom na úvod třeba pro ekonomiku a společnost je zakladatelkou Naďa Johanisová, to je poměrně zajímavá, byť ještě taková teoretická rovina, ale určitě ty zdroje informací tam jsou. Potom bych tu zmínil, abyste se podívali na stránky www.podnety.cz. Je to jeden ze zajímavých nástrojů, který vyvinul pan Arnošt Bednář z jižních Čech. My víme, že politici jsou naši zástupci, politici by měli prosazovat naše přání, ale neděje se tak a my to víme. Vznikl tady takový nástroj, obecná platforma, která je veřejně přístupná, takže každý, kdo má nějaký zájem aby se probírala veřejně nějaká otázka, nebo alespoň aby politici byli nuceni se k tomu vyjadřovat, tak to může dát do té databáze podnětů. A ono to dosáhlo poměrně dost zajímavých výsledků, že když je nějaká myšlenka, která je na Podnětech tak politici to nepřehlédnou, už dostali několikrát za to. Takže to je zase takový nástroj, který je nutí k tomu, aby vykonávali svou práci zase o něco lépe než doposud.

Pojďte diskutovat o tom, co nás zajímá. Pojďme diskutovat o sociální trojčlennosti, o aplikaci tady těch myšlenek. Musíme vědět, co chceme, to je ta připravená půda. Ale to nám nikdo nepřipraví, to musíme udělat sami.

- ❖ Pokud víme, co chceme, měli bychom shánět lidi, kteří mají informace podobně, jako máme my, abychom založili nějakou společnost.
- ❖ My jsme s TSO začínali ve třech, teď už nás je víc, takže to bude narůstat geometrickou řadou. Je tedy potřeba, aby každý, kdo tady je, měl možnost se projevit a konzultovat svoje stanovisko s ostatními.

- ❖ Mohla bych Petrovi k tomu odpovědět od Rudolfa Steinera, tedy co vím. Takže on říká, jak právě Petr říká, ano, jsou vlastně dvě cesty, cesty uvědoměle vstupujícího člověka do trojčlenného organismu, ale také člověka, který o tom neví nic. A je to jenom vlastně z takové touhy po spravedlnosti, po systému, ve kterém by se mu dobře žilo. A teprve tento nevědomí se promění ve vědomého a ten vědomí mu v té sociální trojčlennosti potom pomůže. Čili jsou dvě cesty. Nevědomí nemusí vědět nic o duchovní vědě.
- ❖ Rozhlédněte se po městě a uvidíte.. Je asi 90% lidí, kteří si nemyslí, že se děje nějaká nespravedlnost, protože každý má jinou představu o spravedlnosti...
- ❖ Já mám dvě úplně odlišné otázky. Jedna je, jak pochopit TSO v rodině – pod jakou sféru zapadá a podle čeho nebo jak se orientovat, když tu je volnost, rovnost, bratrství. A druhá otázka je, jak budeme spolupracovat, když je každý z jiného města jak jsem tu slyšela ze Zlína, Znojma, Opavy nebo i z jiné země, jako třeba Ukrajina, Rusko. Jak bude člověk, který tu není lokálně s námi, do toho zapojený, co bude společné, co bude individuální? Jak to pochopit. Protože se mě na to lidé ptají. Jak tedy TSO v praxi, jak se připojit, když se nechceš stěhovat?
- ❖ Chce někdo odpovědět na tuto otázku?
- ❖ My trojčlennost v rodině máme už teď, tato dolní trojnost jako je obec, rodina, živnost. Tam ta trojčlennost skutečně je už teď, akorát není správně aplikovaná. V rodině hospodaříme – máme tam ekonomiku, že? V rodině jsou muž a žena, kteří bojují o moc, mají totalitní přístup v politice :o). A v rodině je také kultura, vychovávají se děti a pečují se o ně. Je ale potřeba, aby tyto tři sféry byly vedené správně, aby v první řadě odpadl boj o moc. Boj o moc je ta nejčastější příčina rozvodů, kdy se jeden snaží ovládat druhého.
Třeba pro příklad, měl jsem tchána, který byl velmi tvrdě pod pantoflem. Byla to skutečně vzorná rodina navenek, ale pokud jsem se ho zeptal na nějaký jeho názor, tak mě odkázal na tchýni. Takže je potřeba, aby v té rodině rovnost byla chápána ne jako boj o nějakou moc, ale skutečně jako rovnost a decentralizaci. Je tady muž, je tady žena. A všechno, o čem se rozhoduje, nebude tak, že jeden řekne: Bude to tak a basta. Ale že se dohodnou. Tam, kde se rozhoduje, musí odpadnout boj o moc. Autorita jednoho musí být nahrazena dohodou.

(Přeloženo ze slovenštiny)

- ❖ Ten proces není vůbec jednoduchý a není vůbec rychlý na to, aby dva, kteří se setkají v manželství a dojde k určitému vyrovnání, k tomu, aby si byli rovni, aby se vyvážila váha vztahu a nastolila se rovnováha v trojčlennosti, je potřeba se zbavit toho „dvojníka“, čili těch kulturních a rodinných vazeb, protože tam je většinou vklíčená ta nerovnováha, ten boj, kdy se střetne dominantní s pasivním. Vlastně je to ta vnitřní práce. A to trvá minimálně sedmiletí, nebo dvě. Zhruba v šestém nebo v jedenáctém až čtrnáctém roce vztahu. To je tedy čas práce a potom, až vznikla takováto rovnováha. Výjimečně najdete vztahy, které se střetly a mají to nadpracované, z předešlých inkarnací, se vyladily touto prací ve vztahu. Tak je to z mého pozorování.
- ❖ U nás to funguje tak, že jsem se spolu dohodli, že... Jedna věc – já jsem dřív spíš pracovala na minulosti, ale teď spíš vidím, k čemu jdeme. A když vidím, kam jdu tak se mi nemusí něco líbit, ale protože vidím, kam jdu tak si řeknu: Ano dobře, nelíbí se mi to, ale já vím, kam jdu a pro ten vyšší cíl to nechám a dál to neřeším, protože jinak bych zůstala v tom, co se mi nelíbí.
- ❖ My jsme si dobře vědomi teď toho manželství, trojčlennosti v rodině a to, co nás spojuje především, skutečně je ten vyšší cíl ta vyšší priorita. Protože pokud zůstaneme v té rovině muž – žena, tak tam budeme skutečně soupeřit o moc, budeme chtít něco... Vždy je totiž důležité vědět, co chceme. Stále si uvědomovat, co chceme. Je to opravdu nezbytné. A tady v této skupince si představte, že vytváříme pravidla hry. Výsledek ve 12 hodin bude takový, jaká pravidla, nebo jak jsme připraveni. Takže toto ukáže kvalitu a naši připravenost. Jaká je tu pestrost – jsme tu zastoupeni z nejrůznějších profesí, jakoby úrovní, takže podle to, čeho my se dobereme, tak to je vlastně malé zrcadlo toho velkého.
- ❖ Pokud ale víme, kam jdeme, je ještě možnost si zvolit jak tam jít – jestli bláznivě, nebo rozumně. Blázní chtějí jít přímočaře, ale na cestě jsou překážky, těm je třeba se vyhnout, akorát vědět, že teď jsem dočasně musel změnit směr a pak se vrátit zpět k tomu původnímu směru.
- ❖ Případně ty překážky postavit před ten Systém.
- ❖ Pokud má ten Systém sílu, ale stačí překážku obejít, tak proč plýtvat zbytečně energií...

(Přeloženo ze slovenštiny)

- ❖ Odtud pramení ta síla, tím, že tu minulost překonáváme. Je to spojený proces, protože pokud nevím, proč jsem s tím partnerem dohromady, a kam jdeme. Pak jsem v tom úplně nevědomě a pasivně a jsem úplně vtáhnutý do modelů a toho, odkud jsem přišel, odkud v budoucnosti pramení ta síla, jak ty problémy řešit.
Ještě tedy z praxe – nic není důležitější nebo účinnější, než hovořit o životě jako takovém, o tom, co prožíváme. Světlanka po mě každé ráno chce, abych jí řekl program na den. Na to jsem já nebyl zvyklý, ano. Protože pro mě to byl velký oříšek. - To je jen takový krásný důkaz toho spojení, že muž určuje směr, muž jde, muž realizuje. My jsme se včera dotkli té rodiny, že žena pečuje, muž vychovává. Ten, kdo v dějinách něco objevil, tak to byli většinou muži. Pokud to byly ženy, tak to byli muži převlečení za ženy. A tady to krásně ukazuje vlastně tu cestu. To znamená, ano, jaký je program na den. A mně to automaticky vede, abych to dokázal správně rozvrhnout. Ta trojčlennost, ta se projevuje v tom uvědomění si těch rolí a jak říkal Zdeněk, ta trojčlennost tady je, ale je důležité uvědomit si, že ta trojčlennost bez té horní sféry nebude správně fungovat, protože ta rodina je zastoupena všemi třemi oblastmi – ekonomika, politika, kultura. A promítá se to všechno z vrchu, dolů. Ale ten tlak by měl být zespodu nahoru. Takže jestliže chceme a hovoříme o trojčlennosti v rodině, tak si uvědomme, že bez správného fungování těch horních sfér nedosáhneme, nedocílíme toho. Pojdme tedy uvažovat o tom, jak uspořádat jednotlivé oblasti tak jak fungují, ať nejsou smíchané dohromady. Ať z toho máme to poučení v tom reálném životě. Tady vidím ten obrovský klad a možnost začít na tom pracovat konkrétně.
- ❖ Mohla bych ještě k té rodině jenom na závěr dodat, že jsem to teď pochopila tak, že vlastně rodina je ale v té oblasti kulturní. Já si myslím, že ten hlavní smysl rodiny je ve výchově dětí, takže to by mělo být a je v oblasti kultury. Čili zájem těch dvou by měl v rodině především být koncentrovaný na dobrou výchovu dětí. Jako prioritní v době, kdy ty děti jsou.
- ❖ A co pod tím myslíte, protože v Sovětských časech bylo heslo, že děti jsou nejdůležitější. A proto jsme teď tam, kde jsme...
- ❖ Tím jsem myslela získat si poznání o různé názory na výchovu. V duchovní vědě teď najdete mnohé, různá školství, ale vyškolil se jako rodič a snažit se o co nejlepší výchovu.
- ❖ Při péči, když pečuje žena, může se i muž zapojit do péče, ale nesmí se to preferovat. Obecně v principu – žena pečuje o děti, ale při té péči je dítětem taky muž. A muž tedy vychovává, tedy škola hrou a muž si hraje nejen s dětmi, ale taky s ženou (ale nesmí být ta žena frigidní 😊)
- ❖ Teď tu ale mluvíte o celistvé rodině, ale skutečnost je taková, že spousta rodin je neúplných, protože nemají partnera. Nebo takových, že třeba dejme tomu žena je duchovně založená a muž naopak nikoli. A tak podobně... Je to Kristova rodina, když mu říkali: To je tvoje matka, tvůj bratr... A on řekl: Ne, moje rodina jsou ti, kteří jsou duchovně tam, kam jdu já. Takže kdo je rodina, kdo má založit společnost TSO?
- ❖ Tak to jsou ty ideály – Svatá rodina je Otec, Matka a Syn nebo Dcera.
- ❖ Vy ale chcete založit něco a ta realita je ale taková, že ten lidský materiál nespňuje toto.
- ❖ Ale my nechceme zakládat rodinu 😊
- ❖ Ale pakliže někdo chce založit tuto Sociální trojčlennost, musí mít reálná základ a to je ta rodina. A ta podle mého tady není...
- ❖ Je, je trojčlenná rodina, to se nedá oddisktovat....
- ❖ Jen vložím takový poznatek, hlavně tedy z Ruska z východu. Kde převažuje názor, že to nejdůležitější v rodině je muž a žena. To nejsou děti, protože pokud budou rodiče vytvářet láskyplný vztah, předávají dětem to největší, protože děti přirozeně napodobují. Udělají pro děti to největší a nejlepší, pokud sami budou vést tento život naplněný láskyplný vztah. Pak jim nemusí předávat nic, žádné hmotné bohatství, samozřejmě je to dobré, když se starají, ale toto je to nejdůležitější. To znamená vztah mezi mužem a ženou – to je mé poznání, k tomu jsem dospěl.
- ❖ Včera to tu Zdeněk velice pěkně vysvětlil, že do určitého věku dítěte je ten přístup centrální, teprve potom dochází k té decentralizaci. Ale rozhodně je potřeba, aby to dítě bylo nějak vedeno a aby mělo autoritu, a to

zase vytváříme ten silný vzor, protože pokud rodiče vytváří ten láskyplný vztah tak je velký předpoklad, že děti budou naplňovat také láskyplný vztah samy ve svém životě. A to vytváří ty silné vzory, které nám chybí. Jsou také neúplné rodiny, ale my netvrdíme, nehledáme tady ty dokonalé. My pracujeme s tím, co nás obklopuje. Nikdy jsem neřekli, že hledáme nějaký ideál. Máme tady nějaké zákonitosti a ty platí, ať chceme nebo nechceme, jsou na nás nezávislé. Předpokládáme, že jsme se pochopili a že je dokážeme přiblížit lidem.

- ❖ Já tím chtěl jen říct, že kvalitním členem TSO může být i člověk sám, bez rodiny.
- ❖ Samozřejmě že může. Jen nemá tu rodinu, ale jsou další kulturní organizace, jsou školy a další organizace jako třeba svaz filatelistů nebo divadlo. Takže kultura není jenom rodina, ta je jmenovaná jako ten nejvyšší a nejčastější článek, ale jsou tady další a další kulturní organizace. Můžete psát, můžete zpívat, můžete tančit.
- ❖ Podle mě je ale tím základem individualita člověka, ten základ je tady – to Já.
- ❖ To je ale Ego...
- ❖ Je ale rozdíl mezi Egem, nebo Egoismem a tím vyšším - Individualitou. A já teď mluvím o té individualitě.
- ❖ V té rodině jsou individuality – táta, máma, dítě o tom co chce rozhodují rodiče, protože dítě neví co chce. Ale tragédie dnešní doby je v tom, že rodiče také nevědí, co by dítě mělo chtít, oni sami to nevědí, protože ani oni nebyli vychováni správně. Vemte si dnešní manželství. Co spojuje mladé v dnešním manželství? Dnes se ani manželství neuzavírají, lidé žijí na hromádce. Ale v 90% je to spojení sexuální, jednou se někde v baru pod drogama seznámili a žijí spolu. A to vůbec není pro další generace dobrý vzor...

-
- ❖ Uvědomme si, že my nejsme proti Globálnímu spojení. Decentralizace má mnoho rovin a Globalizace má spoustu pozitivních rovin, tak si to nepleťme. Vydefinujme si ty zákonitosti. Je vidět, že tomu moc nerozumíme a je to o výkladu pojmů. Snažme se pochopit pojem Globalizace a Decentralizace, když o tom hovoříme. Spolupráce LETS systémů tam a tam.
  - ❖ Ona spíš ta otázka směřovala tam, co udělat pro zavedení LETS systému.
  - ❖ Může být nějaká centrální banka, která řeší jen Českou republiku.....

-
- ❖ Mám otázku k hospodářské organizaci k založení výrobního družstva. Když budu chtít třeba šít, vyšít a bude to jen moje záležitost. Jak to bude fungovat v TSO? Pokud budu tímto sociálně nezávislá, že sama sebe zabezpečuji.
  - ❖ Tady může být samostatný podnikatel, živnostník. Ale pokud chcete rozšířit sortiment a mít těch švadlen víc – ty mohou být roztroušeny všude po světě, ale musí být jeden, ke kterému to dodají a on to potom uplatní na trhu. Ale ta organizace musí uvažovat racionálněji než je tomu dnes, kdy se zboží převáží mezi kontinenty.
  - ❖ A hlavní je nenaplňovat nějakou myšlenku za každou cenu. Vždy hledat to neoptimálnější, mnohdy jsme zaslepeni tím, že chceme naplnit něco krásného, ale tím se zase vzdalujeme od pravdy. A hlavně, ne vždy je to praktické.
  - ❖ Pro doplnění uvedu jeden známý výrok: Dělej, co můžeš. tam, kde jsi, s tím, co máš.
  - ❖ Ono nejde tolik o práci jako o život jako takový. My se tu bavíme o ekonomické sféře, protože ta nás determinuje, ta určuje všechno. Ale jde hlavně o ten život sám. Celý tento seminář je pojatý hlavně tak, abychom si uvědomovali tu úlohu ekonomické sféry v našem životě.
  - ❖ Mám otázku ještě k té hospodářské organizaci. Například - to, co jsem v životě chtěla, k tomu jsem směřovala, usilovala o to. Například jsem chtěla společenství pro děti, ale nechtěla jsem je dát do mateřské školy, tak jsem založila společenství pro maminky a děti. Chodili jsme tam a všichni byli spokojeni. Neplatila jsem za to, ale pracovala jsem pro to, řídila to. Ale teď nechci chodit do práce, jako většina... od osmi do pěti odpoledne. Ale chci něco dělat... To, co se mi líbí a z toho něco mít. A ta otázka tedy je, v čem se hospodářská organizace TSO na začátku liší od obyčejné hospodářské organizace dnešního systému?

- ❖ Každá hospodářská organizace něco produkuje – zboží nebo služby. Rozdíl v TSO je uvnitř té HO. Rozdíl je v tom, že pokud je více jak jeden podnikatel nebo jeden pracovník, tak se snaží TSO nějak vymýtit nějaké vykořisťování. Tedy zavání to podílnictvím, pokud je jich víc. Pokud je ale jeden soukromý podnikatel - živnostník, tak je sám sobě pánem.
- ❖ Hospodářská organizace v pojetí trojčlennosti, tady je hlavní uvědomit si podíl práce. My také rozlišujeme přímou investici peněžní do vkladu té hospodářské organizace. S tou vidíme zacházet úplně jinak, než je běžné. Protože v současné době přijde někdo, kdo má balík peněz, vloží je do nově vznikajícího podniku a chce opět, aby mu ty peníze vydělávaly peníze. My to naopak striktně stavíme na práci, to je pro nás základ, opravdová realita, kterou můžeme uchopit. Samozřejmě ta investice je tam také důležitá, je potřeba nakoupit stroje atd., ale pracuje se s tím jinak, než teď. Na toto téma jsme hodně hovořili a diskutovali. A my se na to díváme opravdu jinak, než je v současné době zvykem. Aby peníze nedělaly peníze a aby ta míra hodnoty byla podložena pouze skutečnou prací. Takže jestliže já tam zainvestuji, ale nebudu pracovat, nestávám se členem například konkrétně družstva. Já tam pouze investuji a něco z toho dostávám – nějaké peníze, úroky atp. tam určitě budou, ty nevylučujeme... Ale nejsem součástí toho družstva.
- ❖ Ty vložené peníze se stávají úvěrem.
- ❖ Pak nás to ale vede k tomu, ať se podílíme svou prací na tom, ať vytváříme hodnotu a podle toho podílu té práce dostáváme adekvátní podíl. To je domluvené dopředu. Ty podmínky jsou transparentní a jasné. Opět, když do toho vstupujeme, sejdeme se my dva a řekneme si, tak jak to dělali na těch velrybářských lodích....
- ❖ Ano, krásný příklad... Někdo natočil film Moby Dick – bílá velryba. Tam bylo krásně nafilmované, jak jeden mladík nováček se skamarádil s indiánem, starým harpunářem. A oni se nechali najímat na velrybářskou loď. Tam seděl chlap u sudu a ptal se „Co chceš, chceš se účastnit velrybářské výpravy? Hodť tou harpunou!“ Ten indián se trefil do nějakého místa a dostal 5%. Pak hodil harpunou ten mladý nováček, a protože to neuměl dostal 1%. To znamená, že pokud měli velký úlovek, tak i ten mladík si mohl přijít na docela dobré peníze i když to bylo jen jedno procento, ale pokud neměli úlovek, tak nedostali nic. Dnes podnikatel – zaměstnavatel vydělává miliardy a lidi, kteří pracují pod ním, žijí z ruky do úst. Ale může nastat opačná situace, jak nastává v krizi, že zaměstnanci trvají na své mzdě, ale podnik vůbec nic nezískává, nemá žádný zisk a na vyplacení mzdy. A teď vykořisťují zaměstnanci toho podnikatele.
- ❖ Mohl bych uvést ještě příklad z praxe, čemuž možná můžeme být vděční krizi, tak v Americe v podnicích už začínají nabízet spolupodílnictví zaměstnancům v tom hledání východisek. To znamená, že se tu stále hledají ty formy řešení jak ven z toho kruhu. Ale důležité je, aby se nedělalo jen nějaké opatření pro něco, ale abychom to pochopili systémově, abychom začali naplňovat nějaké zákonitosti, podle nich může opět vyrůst kvalita, potom zase už jen něco oprašujeme. Ještě bych rád zmínil můj velký inspirační zdroj, je to kněz Ján Maliarik, ten hovořil: Stvořte dobré zásady a všechno půjde dobře. A jsme u toho – zakládám podnik na nějakých principech, a jestliže už dopředu to mám nějak myšlenkově vybudované, tak to potom poroste. Jestliže ale do něčeho vstupuji jenom chaoticky a vytvářím ten řád až později, tak bude samozřejmě adekvátní ten výsledek. Výsledek je přímý odraz toho, jak do toho vstupuji, jestli jsem už natolik vyzrálý a vím, co chci, vytvářím si ty podmínky i za pochodu – všechno je možné, ale výsledek je takový jak říká Písmo „Podle ovoce poznáte je“. Takže i podle ovoce se pozná naše připravenost, to je výsledek naší činnosti duchovní, duševní, materiální. My tu hovoříme o tom, co děláme, ostatní to mohou dělat lépe. Tady padlo, že může být restrukturalizace, jakou dělá pan Jabůrek, nebo vyroste něco nového, ale na základě nějakých principů. Jestli to budou principy sociální trojčlennosti, bude tam něco uplatněné nebo ne, to záleží jen na těch lidech, kteří si ta pravidla hry vytvoří.
- ❖ Všechny peníze, co jsou v bankách, jsou naše peníze. Petr Czasch nám včera krásně ukázal, že my si ten úvěr bereme.
- ❖ To já vím, ale když mi někdo řekne, že si ho беру – já si ho neberu, ale prostřednictvím někoho vlastně беру.
- ❖ Správně řečeno - mi si nebereme úvěr, nedostaneme nic, ale máme prostě dluh.
- ❖ Mě ale zajímají postupné kroky, kde toto můžeme omezit. Protože určitým způsobem musíme řešit všechny tři oblasti.

- ❖ Peníze nejsou špatné. Peníze jsou podle mého názoru dobrý trest na chamtivce, kteří si berou neoprávněný úvěr. Jak byste potrestal chamtivce, kdyby nebyly peníze, které by mu umožnily si vzít úvěr a naběhnout si a pak se třeš těch pět let.
  - ❖ Peníze jsou naším největším učitelem.
  - ❖ Jedná se o trest, nebo o využití jeho hlouposti?
  - ❖ Dnešní peníze vyvolávají konkurenci, stav stálého růstu. LETsystémy a podobně jsou metody, jakým způsobem z toho odejít.
  - ❖ Peníze jsou krví ekonomického článku ve společnosti a přistupujeme k nim jako ke krvi. Dnes máme hypertenzi nebo jak se tomu říká, prostě máme tolik nezdravé krve v těle, že je tělo v napětí a banky to řeší tak, že pustí žilou. Takže máme v podstatě nemocnou krev a tak vyvstává otázka, jak tu špatnou krev očistit. Je to LETs? Anebo ty peníze budeme očišťovat nějak jinak?
  - ❖ Jen tam máte nepřesnost - ty banky to neřeší puštěním žilou, ale naopak ty peníze zadržují.
  - ❖ Já mám kamaráda, právníka ekonoma, také jsem mu říkal, že peněz je mnoho, ale on řekl, že peněz je naopak nedostatek. Ty peníze jsou totiž v něčích kapsách a to způsobuje ten nedostatek, na trhu nemá co obíhat.
-
- ❖ Vzpomněl jsem si, jak jsme se včera s Petrem bavili a on uvedl krásný příběh z jedné knihy. Petře, mohl bys nám to tady zopakovat?
  - ❖ Kniha knih Východu – Mahábhárata hovoří o soupeření mezi dvěma polobožskými bratraneckými rody Pánduovců a Kuruovců o vládu nad celým védským světem. Jedni měli na své straně neporazitelného, který vyhrával veškeré bitvy. Druzí nevěděli, co s tím. Tak za ním šli a zeptali se ho, jak ho mají zabít. On jim to řekl a oni ho zabili. A my ten nástroj máme a hledáme, koho se zeptat a jak se zeptat. To znamená, co chceme, že?
  - ❖ Možná to není čistý příklad, ale když v Ukrajině začala krize a předtím si lidé hodně nakupovali auta, domy a pozemky a pak neměli peníze, říkali vládě „Vemte si ty auta, všechno si můžete vzít, mi vám pak ale nebudeme nic dlužit.“ Pak najednou začal stát hledat, co dělat, protože oni nepotřebovali auta, domy a pozemky. Takže oni to tam už tak chtěli udělat, nechat bankám svoje věci, ale už nedlužit nic....
  - ❖ Já jsem se právě zkoušel nějak vyčlenit, finančně se uskromnit, ale pak jsem se dostal do problémů, protože ta společnost ten systém chce pojištění a daně a já nevím, co všechno. Takže takto mimo se žije obtížně, tento systém to neumožňuje.

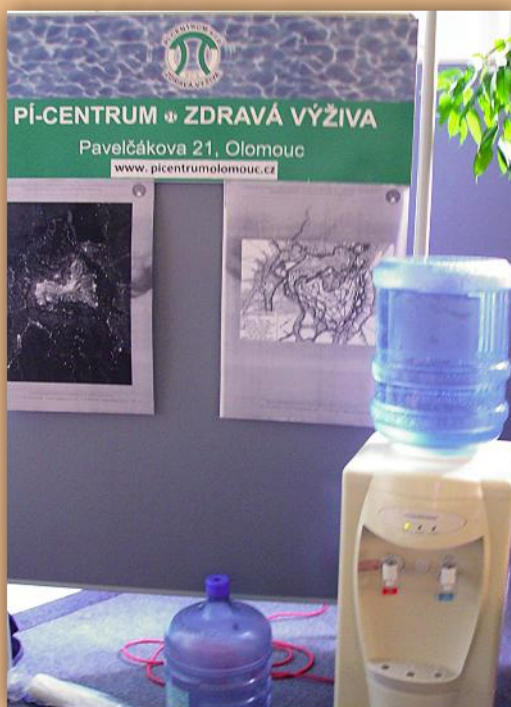

OBČERSTVENÍ

VEGETARIÁNSKÉ BAGETY & OBLOŽENÉ MÍSY:

- ❖ tofu pomazánka s oblohou z čínské zeli a červené papriky
- ❖ namletá slunečnice (namočená 3-4 hod), nadrobno nakrájená cibulka, horčice, koření + obloha
- ❖ nastrouhaná mrkev, nadrobno nakrájená cibulka, tahini, koření
- ❖ 10 kg nakrájené zeleniny - mrkev, pórek, cibule, rajče, okurek, čínské zeli a paprika.

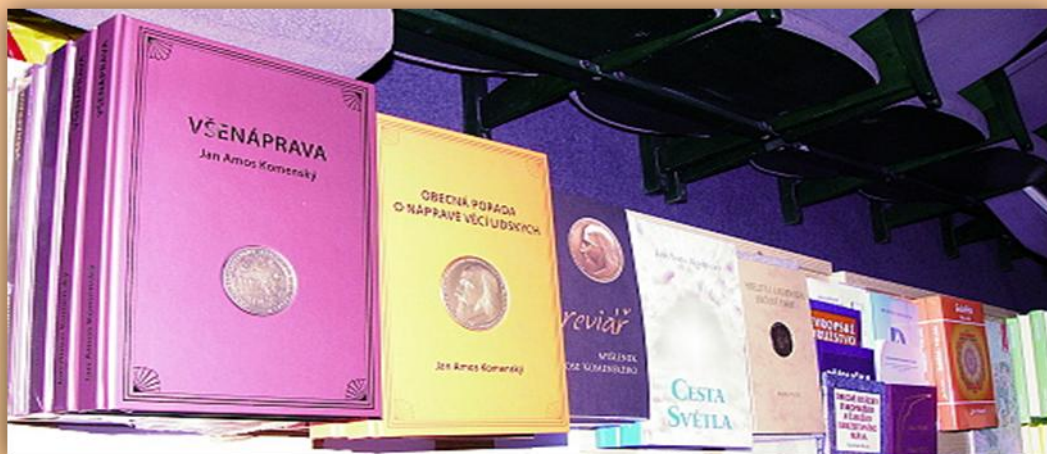

SDÍLENÍ - TANEC A ZPĚV

PRODEJ KNIH

NAPSALI O NÁS

Poslali jste nám

Jak zastavit zneužívání peněz? Odpověď hledá nové olomoucké sdružení

V hanácké metropoli proběhl ve dnech 13.–15. listopadu první seminář občanského sdružení TSO. Nebyla to schůze příznivců Technických služeb města Olomouce, nýbrž setkání občanů pro Trojčlenný sociální organismus. Cílem setkání bylo posílit veřejný zájem o společné věci, které se týkají sociálního myšlení v ekonomické sféře, politice a kultuře.

V průběhu tří dnů zazněly v aulě Střední školy Kosinova v Olomouci přednášky Zdenka Mojžíry Pospíšila (Tajuplná Olomouc a mystéria Moravy), Petra Hradila a Aleše Musila (Stárnoucí peníze, místní měna a ekonomika) a Nadi Johanesové (Družstevnictví jako cesta rozvoje a prosperity). Posluchači se

dočkali i mnoha dalších přednášek, které otevřely prostor k diskusím.

Podstatou těchto přednášek bylo hledání cest k zastavení morální bída a zneužívání státních peněz. Rozumné zacházení s penězi v politice, kultuře a ekonomice – to jsou cíle, jichž by naše sdružení TSO rádo dosáhlo.

Vážení spoluobčané, nesedte doma v očekávání miliontého dílu nějakého televizního seriálu a zapojte se do boje o lepší život v našem městě i státě. Nebuďte lhostejní a přijďte na další setkání občanského sdružení Trojčlenného sociálního organismu. Osobně chci popřát novoroznému sdružení mnoho úspěchů.

Alexandr Gek, Olomouc

ZAJÍMAVÉ ODKAZY

www.tso.cz - Trojčlennost sociálního organismu je nástrojem pro občanskou společnost, představující decentralizaci všech úrovní - včetně politické a soudní moci - provedenou až na úroveň jednotlivého občana. Přijetím nadstranické a živé metodologie umožňuje člověku žít v sociální svobodě s tím, že mu poskytuje prostředky k její ochraně.

Chceme-li, aby v sociálních vztazích vládla odpovědnost a tolerance, pak k tomu pouhá idea nestačí. K tomu je třeba zavést taková sociální pravidla hry, která to umožní. TSO taková pravidla přináší a prokazuje, že definitivně pozbylo platnost to, co prohlásil Winston Churchill: „*Demokracie je svinstvo. Nic lepšího však nemáme!*“ Věříme, že oslovíme lidská srdce a touhu po kvalitním a důstojném životě a že si nenecháme ujít příležitost, o své štěstí se postarat sami.

www.unueco.cz - Věnuje se rozvoji občanské společnosti konkrétními programy a projekty. Podporou osobního rozvoje jednotlivců a skupin se zaměřením na oblast celostního vzdělávání, obnovy venkova, vědomého rodičovství, rozvoje životního stylu a sociální organizace vztahů naplňuje sdružení činnost „[Dílny lidskosti](#)“ J.A. Komenského, kterou směřuje do oblasti jeho rodiště.

www.vrbicky.net - Pokud jste stejně jako my uchváteni kouzlem proutěných staveb a designů, a rádi byste kousek z něj přenesli do svého domova, bude nám potěšením být Vám našimi službami nápomocni. Vrba jako rostlina rostoucí přirozeně podél vodních toků, je ideálním zeleným řešením vodní eroze. Podobně se hodí ke zpevnění svahů. Kromě toho slouží živé proutě k vytvoření nejrůznějších staveb a konstrukcí. Paleta staveb je široká, z vrbiček se staví tajemné tunely, labyrinty, besídky, napodobeniny zvířat, lidí i předmětů, ploty, teepee, iglů, altánky, oblouky, židle i sochy...

www.ceska-konference.cz - „Česká konference“ nebo také jinak více rozvedeno „Porada o stávajícím životě a možných výhledech života v České republice“ je název pro *setkávání osobností* zastupujících v současné době nejrozličnější filozofické, intelektuální a duchovní směry a proudy v českých zemích.

Toto setkávání by mělo probíhat pravidelně v průběhu nejméně jednoho desetiletí. Formou volné, svobodné a pluralitní diskuse má být hledán tento cíl: srozumitelná a přijatelná cesta pro širší osvětu vedoucí ke zlepšení celkové společenské atmosféry. Zejména je tím myšleno zlepšování mezilidských vztahů, přirozeně vyplývajících z vnitřního duchovního a etického pokroku každého z nás.

www.ochranapudy.cz - Spolek pro ochranu půdy nabízí: projekt samosprávy hospodářské soběstačnosti a obnovy lidství pro obce v české, moravské a slezské krajině; odkrytí souvislostí lidské činnosti v krajině a v průmyslu ve vztahu k přírodním (fyzikálním) zákonům/zákonům stvoření; zveřejňování různorodých přístupů ochrany půdy a životního prostředí vůbec v souvislosti s legislativními prostředky ČR a EU a jejich dopad.

<http://rozalio.cz> - Rozalio je sdružením rodičů, které spojuje zájem o otázky zdraví našich dětí a pocit zodpovědnosti za ně, problematika očkování s těmito otázkami bezprostředně souvisí. Vzhledem ke stávající právní úpravě očkování i převažujícímu postoji zúčastněných institucí zde zatím chybí věcná diskuse na toto téma a možnost diferencovaného, informovaného a individuálního rozhodování rodičů o očkování svých dětí.

www.thinktank.cz - Trast pro ekonomiku a společnost (TES) usiluje o to, aby jak odborná tak i široká veřejnost začala aktivně pracovat na hospodářských a společenských modelech, konceptech a praktických řešeních, které by podporovaly demokratické a sociálně spravedlivé procesy ve společnosti a vedly k posílení trvalé udržitelnosti a zodpovědnému chování subjektů v hospodářské soutěži.

www.trilogium.com - Sdružení zabývající se poradenstvím opírajícím se o Trojčlennost sociálního organismu v každodenním životě. Pomáhá firmám, společnostem, týmům, rodinám i jednotlivcům stanovit si správné cíle a tyto cíle efektivně dosahovat. Sdružení využívá dlouholeté zkušenosti s praktickým uplatňováním teorie sociální trojčlennosti i nejmodernější manažerské metody (Balanced Scorecard, Business týmy, Lean Six Sigma, atd.). Učí se jak z tisícileté tradice mnišských "firem", tak i z tradice zlínského *fenoménu Baťa*.

www.inventurademokracie.cz - Inventura demokracie je studentská iniciativa k 20. výročí 17. listopadu 1989. Ohlíží se za uplynulými dvaceti roky, ale hlavně přemýšlí o tom, jaká je a jaká by měla být demokracie v ČR.

www.slamenedomy.cz - Stránky neziskového sdružení **EKOVESNICE o.s.** se zabývají činnostmi souvisejícími s hledáním cest umožňujících přežití člověka i všech jiných forem života na Zemi.

www.podnety.cz - Občanské sdružení usiluje o zvýšení vlivu slušných obyvatel a hostů České republiky na mravy a moudré hospodaření institucí veřejné a státní správy.

www.bedynky.cz - Propojování farmářů, drobných pěstitelů a producentů s lidmi, kteří si již nepřejí kupovat nekvalitní produkty v našich obchodních řetězcích. Na webu se plánuje možnost, jak se k takovým kontaktům dostat a jak se spojit ke společným nákupům.

www.najdisivehofarmare.cz/ - Pro farmáře však není snadné potenciální zákazníky oslovit a ještě obtížnější je dopravit k nim svoji produkci. Právě v tom by mohla výrazně pomoci nová iniciativa, kterou pod názvem „Najdi si svého farmáře“ organizuje soukromý zemědělec a Živnostník roku 2008 kraje Vysočina František Němec.

www.zvedavec.org - Politicky nekorektní webzine.

www.prop.sk - Prop je nezávislý internetový spravodaj, ktorého cieľom je informovať, polemizovať, klásť otázky, spytovať zaužívané tabu v spoločnosti, vyvolať diskusiu o veciach verejných a vychovávať smerom k občianskej spoločnosti na základe poznania vecí a javov.

<http://cz.altermedia.info/> - Projekt Altermedia je koncipován jako mezinárodní síť informačních stránek, jejichž obsah je na ostatních vzájemně nezávislý. Klade si za cíl podpořit nezávislou, svobodnou publicistiku a svobodnou výměnu názorů bez cenzury.

<http://giveliberty.org/> - Americké hnutí bojující za svobodu.

www.cestyksobe.cz - Alternativní internetová televize.

www.sklenarka.cz - Sklenářka - je živou laboratoří pro hledání a realizaci nových alternativních způsobů života.

www.czechfreepress.cz - Občanské sdružení Czechfreepress se snaží vytvořit alternativní prostor ke stávajícím informačním médiím, prostor pro vás.

www.osud.cz - Nezávislý internetový magazín

www.sdruzenizeme.cz - Tyto stránky jsou určeny zájemcům o trvale udržitelný způsob života.

www.ekozahrady.com - Stránky o ekozahradách a životním stylu respektujícím přírodní zákony, určené lidem, jimž zdraví naší planety není lhostejné.

www.iitrnizeme.cz - Nezávislý internetový magazín

www.permakultura.cz - Posláním mezinárodní nevládní organizace PERMAKULTURA (CS) je v České a Slovenské republice uvádět v život permakulturu, tj. systém navrhování a realizace trvale udržitelných lidských usedlostí (založený Billem Mollisonem).

<http://lifefood.cz> - Tyto stránky přináší informace o živé stravě – stravě pro zdravý život. Lifefood je rostlinná strava neznehodnocená tepelnými úpravami, v podobě v jaké ji Matička Příroda vytvořila.

www.vegetarian.cz - Stránky o vegetariánském způsobu stravování.

www.csvv.cz - Česká společnost pro výživu a vegetariánství

www.vitarian.cz - Tyto stránky se věnují přirozené lidské výživě - syrové rostlinné stravě, biopotravinám, přírodní léčbě, filozofii, ekologii a celkově tématu člověk-příroda-civilizace.

www.konopa.cz - Občanské sdružení Konopa je nestátní nezisková ekologická organizace, která od svého založení v roce 1999 aktivně přispívá k šíření informací o konopí jako užitkové rostlině.

www.zeitgeistmovement.cz - Stránky Hnutí Zeitgeist (Duch doby). Podstata tohoto hnutí spočívá v uvědomování si plynulého evolučního vývoje, jak osobního, společenského a technologického, tak i duchovního.

www.nenasili.cz - Humanistické hnutí je myšlenkový proud založený na principech aktivního nenásilí, tolerance, solidarity, respektu různorodosti, dodržování lidských práv, skutečné svobody člověka a přímé demokracie.

SRDEČNĚ VÁS ZVEME NA DALŠÍ SEMINÁŘE Z CYKLU

ROZVOJ OBČANSKÉ SPOLEČNOSTI

NA OBECNÍM ZÁKLADĚ

**DECENTRALIZACE A TRANSPARENTNÍ SAMOSRÁVNÉ OBCE PROTI
CENTRALIZACI**

19.-21. 3. 2010

**OBRODA RODINNÝCH HODNOT JAKO CESTA
KE ZDRAVÉ SPOLEČNOSTI
ANEB SPOLEČNOST JAKO ZRCADLO RODINNÝCH VZTAHŮ**

11.-13. 6. 2010

**SOCIÁLNÍ PODNIKÁNÍ, SPRÁVA PŘÍRODNÍCH ZDROJŮ
A ZÁKLADNÍ ŽIVOTNÍ POTŘEBY JAKO NEDOTKNUTELNÉ LIDSKÉ
PRÁVO**

24.-26. 9. 2010

**NADĚLME SI SVOBODU!
TROJČLENNOST SOCIÁLNÍHO ORGANISMU**

26.-28. 11. 2010

NADĚLME SI SVOBODU!

Svoboda je snad to nejcennější, co nám bylo dáno do vínku. Proto, abychom se mohli mít dobře, je třeba znát své skutečné potřeby, vědět, jak je naplnit a nikoho přitom nepoškodit a především – mít moc se o své štěstí skutečně postarat.

Toto do dnešních časů nebylo celospolečensky naplněno, neboť stále někdo někomu vládne či ho zastupuje, čímž člověka zbavuje práva bezprostředně o sobě rozhodovat. Z čeho se však člověk nevyváže, je odpovědnost za skutky. Zde neplatí „...myji si ruce“ či „Já nic, já muzikant“. Na činech a rozhodnutích vládců či zastupitelů nese odpovědnost každý, kdo takovou formu řízení připustí.

„Musíme směřovat bez výhrady k tomu, aby se lidskému pokolení vrátila svoboda myšlenková, svoboda náboženská a svoboda občanská. Svoboda, tvrdím, je nejskvělejší statek, stvořený spolu s člověkem a od něho neodlučitelný... Uvedme tedy člověka, pokud možno, na svobodu! – Osvobodme jej od všech nařizovacích dogmat, kultů a poslušností.“

J.A. Komenský, Obecná porada - Všenáprava

K Janu Amosovi lze jen doplnit, že uvést člověka na svobodu může právě jen člověk sám. Svobodu totiž nelze uzákonit, neboť by přestala být svobodou, a nelze ji také ani darovat. Ke skutečné svobodě se může člověk uschnout sám jen tak, že se rozhodne vzít odpovědnost za vlastní život do svých rukou.

Protože však člověk žije ve společenství druhých lidí, je třeba, aby tato svoboda byla nejen společenstvím respektována, ale aby byla také účinně chráněna - a to právě na úrovni jednotlivce.

Proto je třeba přijmout taková sociální pravidla „hry“, která to umožní.

Pravidla vlády a zastupitelnosti to však rozhodně nejsou, o čemž nás ostatně dnes a denně přesvědčuje stav společnosti. Ke skutečné svobodě vede občanská cesta. Ta může být naplněna jak vřelou lidskostí, porozuměním a láskou či jen výhradně osobní touhou a potřebou mít se dobře. Občanská cesta totiž není jen pro dokonalé, ale pro všechny.

Hnutí NADĚLME SI SVOBODU se ujalo úkolu předložit do veřejné soutěže metodiku trojčlenného uspořádání života občanské společnosti, které umožňuje oddělením politické, kulturní a ekonomické sféry, na základě osobního přijetí pravidel slušnosti a odpovědnosti, rozvíjet společenské vztahy ve zcela nové, doposud nikde neuskutečněné kvalitě.

„Obecná svoboda je vůdkyní a světlem svobodných činů“. J.A. Komenský - Jedno potřebné

NADĚLME SI SVOBODU!

Hnutí NADĚLME SI SVOBODU předkládá společenský nástroj,
který svobodu nejen umožňuje, ale zároveň naprosto vylučuje:

- ❖ dosavadní nadvládu korporací,
- ❖ korupci a moc „vyvolených“, zneužívání zákonodárné, soudní a výkonné moci,
- ❖ zneužívání školství a hromadných sdělovacích prostředků,
- ❖ zneužívání peněz, přírodních zdrojů a základních životních potřeb.

Chceme-li, aby v sociálních vztazích vládla tolerance, pak pouhá idea nestačí.
K tomu je třeba zavést taková pravidla hry, která intoleranci oproti toleranci znevýhodní.

O principech sociální trojčlennosti veřejnost většinou neví a to přesto, že o nich hovoří s naléhavostí i významní světoví politici (např. Nicanor Perlas, Hillary Clintonová a jiní). Jinak je tomu s demokracií, která je skloňována ve všech pádech. Právě o ní však ministerský předseda Velké Británie Winston

Churchil prohlásil: „*Demokracie je svinstvo. Nic lepšího však nemáme!*“

Metodikou nadstranické trojčlennosti lze prokázat, že výrok Winstona Churchila definitivně pozbyl platnost.

Pokud má ve skutečné demokracii vládnout většina, pak tuto ideu zajistí pouze a jen právo veta, neboť dává vládu všem občanům v obci, nikoli menšině zkorumpovatelných zastupitelů, poslanců a ministrů. Svoboda a lidská důstojnost jsou možné a uskutečnitelné!

Národ či občané, kteří pochopí, co trojčlennost představuje, a ujmou se aktivně této výzvy, mají příležitost stát se nositelem nového evropského, případně světového impulsu při řešení negativních celospolečenských a globálních jevů.

Některá východiska hnutí

- ❖ Informovat domácí i světovou veřejnost, že pravá svoboda je uplatněním trojčlennosti v politické, kulturní a ekonomické sféře je možná a uskutečnitelná. Metodika a principy jsou k dispozici na webu www.tso.cz v podobě Pilířů TSO. Pilíře totality slouží k objasnění všech klíčových praktik, díky kterým totalita existuje.
- ❖ Obroda rodinných hodnot jako cesta ke zdravé společnosti. Celá oblast rodinných hodnot jedna z nejnáročnějších a nejpotřebnějších pro základní proměnu společnosti. Rodina má vychovávat své děti jako budoucí občany ke svobodě, nikoliv pro porobu.
- ❖ Decentralizace provedená až na úroveň jednotlivého občana, umožňující mu uplatněním PRÁVA VETA rozhodovat o věcech, jež se ho bezprostředně týkají. PRÁVO VETA jako jediné dává občanu v obci moc zabezpečit svá práva a svobodu. Jakémukoliv právu vždy musí odpovídat příslušná povinnost a odpovědnost = náhrada za způsobenou škodu. Právo veta a náhradu škody je třeba uzákonit a definitivně tak umožnit pád totality změnou Ústavy referendum či politickým rozhodnutím na základě pověření občanů.
- ❖ Přírodní zdroje nesmí nikomu patřit, musí být pod správou obce (občanů) či svazu obcí. Vlastnictví přírodních zdrojů je nejdůležitější a nejvážnější příčinou ekologických katastrof a vydírání občanů.
- ❖ Zdravá ekonomika, kde peníze nedělají peníze; lokální soběstačnost; místní měna či bezhotovostní trh.

Občanské sdružení pro Trojčlennost sociálního organismu *občanská cesta ke svobodě a samosprávě*

sídlo	Boženy Němcové 9, 779 00, Olomouc
IČ	22728856
DIČ	CZ22728856
datum registrace	22.7. 2008
bankovní spojení	3511467001/5500
e-mail	info@tso.cz
webové stránky:	www.tso.cz